

Werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen

Duaal leren = arbeidskansen maximaliseren

29ste studie - editie 2016

Meer info op vdab.be of bel 0800 30 700

VDAB

samen sterk voor werk

Werkzoekende schoolverlaters In Vlaanderen

Duaal leren = arbeidskansen maximaliseren
29 ste studie - editie 2016

VDAB Studiedienst
Keizerslaan 11, 1000 BRUSSEL
e-mail: studiedienst@vdab.be

Gebruik van gegevens is toegestaan mits een
correcte bronvermelding.

Inhoud

Vooraf	5
Methodologie	6
Wat is nieuw?	7
Alle schoolverlaters	8
Geografische spreiding	9
Studieniveau - gebruikte afkortingen	10
Overzicht per studieniveau	12
Resultaten per studieniveau	14
➤ Max. secundair onderwijs van de 1ste graad	15
➤ Algemeen secundair onderwijs van de 2de graad	16
➤ Beroepssecundair onderwijs van de 2de graad	18
➤ Technisch secundair onderwijs van de 2de graad	20
➤ Kunstsecundair onderwijs van de 2de graad	22
➤ Ongekwalificeerd	24
➤ Buitengewoon secundair onderwijs	26
➤ Deeltijds beroepssecundair onderwijs	28
➤ Leertijd	30
➤ Laaggeschoold	32
➤ Algemeen secundair onderwijs van de 3de graad	34
➤ Beroepssecundair onderwijs van de 3de graad	38
➤ Technisch secundair onderwijs van de 3de graad	42
➤ Kunstsecundair onderwijs van de 3de graad	46
➤ Middengeschoold	50
➤ Hoger beroepsonderwijs	52
➤ Professioneel gerichte bachelor	54
➤ Academisch gerichte bachelor	58
➤ Master	60
➤ Hooggeschoold	66
➤ Conclusies	68

In dit schoolverlatersrapport volgen wij de schoolverlaters, die de school verlieten na het school- of academiejaar 2013-2014, een jaar lang op tot einde juni 2015.

Het rapport geeft weer welke schoolverlaters vrij vlot een plek vonden op de arbeidsmarkt en wie meer moeite had in zijn of haar zoektocht naar een job.

De evolutie van schoolverlaters uit STEM-opleidingen, wat staat voor Science, Technology, Engineering en Mathematics, wordt nader bekeken. In het licht van de stijgende vraag naar technische, technologische en wetenschappelijke profielen is het immers belangrijk dat meer jongeren bij hun studiekeuze kiezen voor STEM en een professionele loopbaan uitbouwen in STEM.

In de schoolverlatersstudie van vorig jaar zagen wij een opvallende daling van het aantal schoolverlaters uit de 'harde technische' richtingen of de zogenaamde nijverheidsrichtingen in zowel beroeps- als technisch secundair onderwijs. Met de aankomende vervangingsvraag is het ook van belang te weten of deze tendens zich voortzet. Als dat het geval blijkt, is het nodig om jongeren en ouders nog meer te enthousiasmeren voor techniek en technologie. VDAB en de bedrijfswereld kunnen hierin bijdragen door te wijzen op de noden op de arbeidsmarkt en de mooie toekomstmogelijkheden van een technische job.

Uit de vorige editie bleek ook een positieve ontwikkeling, met name de afname van het aantal ongekwalificeerde schoolverlaters. Zet deze daling zich voort in de huidige editie? De sterk veranderende arbeidsmarkt, die steeds hogere eisen stelt aan werkgevers en werknemers, biedt steeds minder ruimte voor mensen zonder enige kwalificatie. Daarenboven kan een jongere (onder 21 jaar), die niet in het bezit is van een diploma hoger secundair onderwijs of die geen alternerende opleiding met succes heeft afgerond, sinds 1 september 2015 geen inschakelingsuitkeringen meer aanvragen. Deze maatregel maakt de positie van de ongekwalificeerde schoolverlaters, die vaak ook nog eens kampen met persoonlijke problemen, extra kwetsbaar.

We bedanken het departement Onderwijs & Vorming en Syntra Vlaanderen voor het ter beschikking stellen van hun gegevens. Zonder hun medewerking zou deze studie niet kunnen gerealiseerd worden.

Wij zijn ervan overtuigd dat dit rapport voor velen een bredere kijk zal bieden op de aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt en dat de informatie nuttig zal kunnen gebruikt worden.

Bij deze publicatie hoort ook een detailtoepassing waarin alle resultaten opvraagbaar zijn volgens geslacht en (sub)regio.

U kan de detailtoepassing raadplegen via de VDAB website, www.vdab.be/trendsdoc/schoolverlaters/detail/ waar u ook dit rapport kan vinden in elektronische vorm.

Blijft u nog met vragen zitten, dan zijn wij steeds bereid om daar in de mate van het mogelijke een antwoord op te geven. U kan al uw vragen omtrent deze materie richten aan studiedienst@vdab.be.

Methodologie

Het begrip 'schoolverlater'

Het departement Onderwijs & Vorming (O&V) voert op bepaalde tijdstippen een telling uit van het aantal leerlingen en studenten.

Voor het bepalen van het aantal schoolverlaters van 2014 wordt de telling van 2014 vergeleken met deze van 2015.

Wie in de telling van 2014 voorkomt maar niet meer in deze van 2015, wordt als schoolverlater beschouwd.

Er moet rekening worden gehouden met het feit dat dit bestand geen schoolverlaters bevat die één of meerdere jaren in het buitenland gestudeerd hebben of studies volgden in een niet erkende onderwijsinstelling of in een onderwijsinstelling die niet onder de bevoegdheid valt van het departement O&V.

Ook schoolverlaters die een Leertijd bij Syntra Vlaanderen volgden, komen in dit bestand niet voor. Voor deze schoolverlaters baseren wij ons op de bestanden van Syntra Vlaanderen, waarin eenzelfde werkwijze als bij O&V wordt gevolgd.

Uit beide bestanden houden wij enkel de schoolverlaters over die hun woonplaats hebben in het Vlaamse Gewest, die maximaal 30 jaar oud zijn en die tewerkgesteld kunnen worden in het reguliere arbeidscircuit. Schoolverlaters die zijn opgeleid voor een tewerkstelling in een beschermd milieu (bijv. BuSO OV1 en OV2) worden door ons niet opgenomen.

Voor de indeling in studieniveaus wordt uitsluitend uitgegaan van de gegevens die via de Leer- en ervaringsbewijzendatabank (LED) ter beschikking gesteld worden. Iedere onderwijsinstelling wordt verondersteld om de behaalde studiebewijzen in deze databank te registreren zodat we voor het behaalde studiebewijs kunnen putten uit een authentieke bron.

Omdat we momenteel nog niet kunnen beschikken over een bestand met schoolverlaters uit het HBO5 en tweedekansonderwijs, kan hier nog niet over gerapporteerd worden. Er zijn enkel gegevens bekend over de opleiding HBO5 Verpleegkunde omdat deze zich voorheen situeerde in het secundair beroeps-onderwijs van de 4de graad.

Restpercentage

Van alle schoolverlaters wordt nagegaan wie 1 jaar na het verlaten van de school als werkzoekende is ingeschreven bij VDAB. Dit aantal, in verhouding tot het totaal aantal schoolverlaters, noemen wij het **restpercentage**.

Omwille van de flexibiliteit eindigt een onderwijsloopbaan niet steeds op 30 juni, waardoor een beperkte groep schoolverlaters wat korter of langer dan een jaar wordt opgevolgd.

Aangezien deze groep beperkt is, spreken wij gemakshalve ook voor hen van een opvolgingsperiode van 1 jaar na het verlaten van de school.

Een schoolverlater die niet meer als werkzoekende is ingeschreven, is niet noodzakelijk aan het werk. Een deel van de werkzoekenden die niet meer bij VDAB is ingeschreven heeft de arbeidsmarkt om heel diverse redenen

tijdelijk of permanent verlaten. Uit wetenschappelijk onderzoek weten we dat vooral laaggeschoolden een grote kans hebben om inactief te zijn. Voor de lagere studieniveaus schetst deze studie dus waarschijnlijk een te positief beeld; al zijn de cijfers ook nu al alles behalve goed. We werken aan een uitbreiding van de studie zodat we in de toekomst een exacter restpercentage kunnen berekenen.

Aandeel zonder werkervaring

De schoolverlaters die één jaar na het verlaten van de school als werkzoekende bij VDAB zijn ingeschreven, zijn natuurlijk niet allemaal gedurende gans die periode werkzoekend geweest. Een aantal onder hen vond een job voor een beperkte duur, werkte één of meerdere keren voor een uitzendkantoor of was op een andere wijze gedurende een bepaalde tijd op de arbeidsmarkt actief.

Een ander deel was in de opvolgingsperiode echter nooit uitgeschreven, d.w.z. dat zij in de periode tussen het schoolverlaten en 30 juni 2015 geen enkele werkervaring hebben kunnen opdoen.

Deze groep 'zonder werkervaring' vormt de harde kern van de schoolverlatersproblematiek! Hun aandeel wordt eveneens uitgedrukt in een percentage van het totaal aantal schoolverlaters.

STEM

Onder dit symbool besteden we uitgebreid aandacht aan STEM-opleidingen. Bieden STEM-opleidingen meer kansen op de arbeidsmarkt? Zijn mannen en vrouwen in gelijke mate vertegenwoordigd in STEM-opleidingen of maken zij totaal andere keuzes? Biedt een STEM-opleiding voor mannen evenveel kansen op werk als voor vrouwen? Het zijn maar enkele van de vele vragen die wij trachten te beantwoorden.

In de grafieken waar de aansluiting van de opleidingen met de arbeidsmarkt visueel wordt voorgesteld, wordt een STEM-opleiding aangeduid met **S**.

Aangezien STEM enkel op het niveau van een studierichting of opleiding wordt vermeld, geldt het bovenstaande enkel voor derde graad secundair onderwijs, professionele bachelor en master.

Meer informatie over STEM vind je op <http://www.vrwi.be/publicaties/rapport-kiezen-voor-stem>

Wat is nieuw?

De methodologie uit de vorige studie wordt grotendeels overgenomen.

Voor het bepalen van de ongekwalificeerde uitstroom hanteren we de opleidingsdefinitie zoals bepaald in de 'enquête naar arbeidskrachten' (EAK). Dit betekent dat de schoolverlaters met een eindgetuigschrift uit het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) of een getuigschrift na de integratiefase (ABO) niet langer als ongekwalificeerd beschouwd worden.

Deze wijziging in de definitie van de ongekwalificeerde uitstroom heeft voor gevolg dat het BuSO in het rapport als afzonderlijk niveau behandeld wordt en niet als onderdeel van het reguliere beroepsonderwijs van de 2de graad (BSO2).

De cijfers kunnen licht afwijken van deze van het dept. Onderwijs & Vorming omdat de teller en noemer van de breuk, die het aandeel ongekwalificeerde uitstroom bepaalt, licht verschillen. Onderwijs & Vorming meet ook op een moment dat gekwalificeerde leerlingen de school nog niet verlaten hebben, een gegeven waarover VDAB niet beschikt.

In het rapport wordt niet langer melding gemaakt van het niveau BSO4, maar van BSO3 (7j). Twee van de opleidingen, Mode en Plastische kunsten, worden niet langer ingericht. Wie nog de school verlaat na één van deze opleidingen wordt onder BSO3 vermeld.

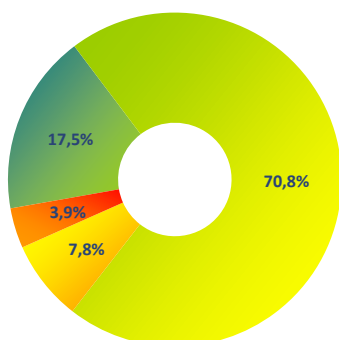
Voor de opleiding Toegepaste verpleegkunde werd geopteerd om deze onder te brengen in het nieuwe niveau Hoger beroepsonderwijs (HBO5) waar deze voortaan thuis hoort. Deze opleiding is voorlopig de enige die onder dit niveau vermeld wordt. Over de andere opleidingen van het HBO5 kan niet gerapporteerd worden omwille van ontbrekende gegevens.

HBO5 wordt sinds dit jaar ook niet langer als middengespoold gecategoriseerd, maar als hooggeschoold. De opleidingen uit het hoger beroepsonderwijs situeren zich immers boven het secundair onderwijs en leiden tot een diploma van gegradueerde.

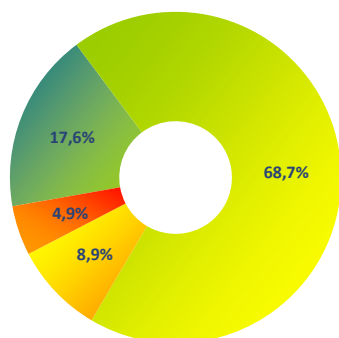
Alle schoolverlaters

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	71.817	71.518
Aantal ingeschreven bij VDAB	59.356	59.004
Werkzoekend na 1 jaar	8.975	8.374
Restpercentage	12,5%	11,7%
Zonder werkervaring	4,0%	3,9%

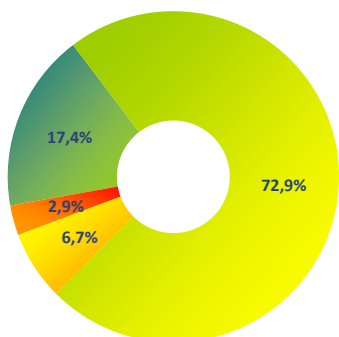
Totaal

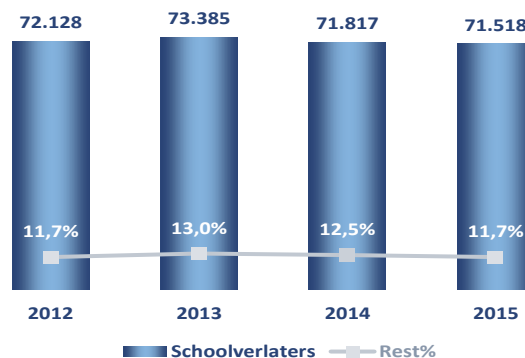
Mannen

Vrouwen

- Niet in VDAB
- VDAB - niet werkzoekend
- Nog WZ - met werkervaring
- Nog WZ - zonder werkervaring

Van alle schoolverlaters schreef 82,5% zich in als werkzoekende bij VDAB, binnen de opvolgingsperiode die eindigde op 30 juni 2015.

88,3% van alle schoolverlaters was aan het einde van de opvolgingsperiode niet ingeschreven als werkzoekende. 11,7% was ingeschreven als werkzoekende en 7,8% van de schoolverlaters had in dat jaar toch al enige werkervaring kunnen opdoen.

Er zijn echter opmerkelijke verschillen tussen mannen en vrouwen. De kansen om 1 jaar na het verlaten van de school werkzoekend te zijn, ligt heel wat hoger voor mannen (rest% = 13,8%) dan voor vrouwen (rest% = 9,7%).

Erger is het gesteld met de schoolverlaters die gedurende de ganse opvolgingsperiode werkzoekend bleven. Hun aantal bedroeg 2.780 of 3,9% van het totaal. Ook hier doen de vrouwen (2,9%) het beter dan de mannen (4,9%).

Schoolverlaters die 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds werkzoekend zijn en in dat jaar geen enkele werkervaring hebben opgedaan, hebben de vlote aansluiting met de arbeidsmarkt gemist.

Deze jongeren dienen intensief begeleid te worden om te vermijden dat zij wegglijden in de langdurige werkloosheid.

Geografische spreiding

Bij de bespreking van de geografische spreiding en aansluiting met de arbeidsmarkt wordt het rest% telkens gelinkt aan de besproken groep (Totaal, Mannen en Vrouwen). De scheiding in de grafiek tussen rood en groen is dus gerelateerd aan het geslacht en dus voor iedere grafiek verschillend.

De provincie Antwerpen telt veruit het grootste aantal schoolverlaters (28,2%) in Vlaanderen, op enige afstand gevolgd door de provincie Oost-Vlaanderen waar 23,3% van alle schoolverlaters zijn/haar woonplaats heeft. In Limburg vinden we het kleinst aantal schoolverlaters (13,9%) terug.

De schoolverlaters vinden het vlotst hun weg naar de arbeidsmarkt in West-Vlaanderen. 1 jaar na het verlaten van de school is minder dan 1 op 10 schoolverlaters daar werkzoekend. Ook het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring ligt er het laagst.

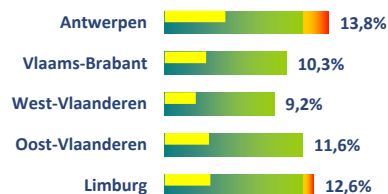
West-Vlaanderen biedt ook de beste instroomkansen op de arbeidsmarkt voor mannelijke schoolverlaters in Vlaanderen. In Oost-Vlaanderen is de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn voor mannelijke nieuwkomers bijna 1 op 7. Deze provincie zit daarmee net boven het gemiddelde rest% voor mannelijk Vlaanderen. In Antwerpen geraken mannelijke schoolverlaters het moeilijkst aan de bak.

Limburg is aan een opmars bezig. In 2013 scoorden de mannelijke schoolverlaters met een rest% van 18% het slechtst van alle provincies. In 2014 lagen de kansen er op vergelijkbare hoogte met Antwerpen, maar in 2015 liggen de kansen er beduidend beter dan in Antwerpen.

Ook wat betreft de vrouwelijke schoolverlaters doet Limburg het in 2015, vergeleken met voorgaande jaren, opmerkelijk beter. Alle provincies scoren lagere restpercentages vergeleken met 2014 en 2013, maar de daling is het sterkst in Limburg (van 13,8% in 2013 naar 10,6% in 2015).

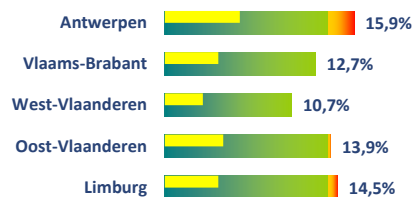
De situatie voor de vrouwelijke schoolverlaters is heel wat gunstiger dan voor de mannelijke schoolverlaters. Met uitzondering van Antwerpen halen alle provincies een rest% dat lager ligt dan het globaal gemiddelde rest% in Vlaanderen. Dit is voornamelijk het gevolg van de hogere scholingsgraad en de keuze van vrouwen voor studies die toeleiden naar minder conjunctuurgevoelige beroepen en/of sectoren.

Rest% - Totaal = 11,7%

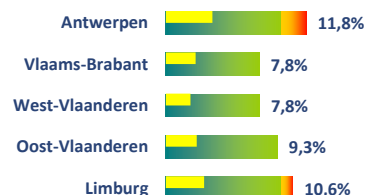
	Schoolverlaters		Werkzoekend na 1 jaar		
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	20.159	16.660	2.788	13,8%	5,1%
Vlaams-Brabant	11.052	8.511	1.133	10,3%	3,5%
West-Vlaanderen	13.715	11.516	1.267	9,2%	2,6%
Oost-Vlaanderen	16.637	13.792	1.935	11,6%	3,7%
Limburg	9.955	8.525	1.251	12,6%	3,8%
Vlaanderen	71.518	59.004	8.374	11,7%	3,9%

Rest% - Mannen = 13,8%

	Schoolverlaters		Werkzoekend na 1 jaar		
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	10.118	8.345	1.608	15,9%	6,3%
Vlaams-Brabant	5.551	4.300	703	12,7%	4,5%
West-Vlaanderen	6.777	5.628	723	10,7%	3,2%
Oost-Vlaanderen	8.269	6.864	1.153	13,9%	4,9%
Limburg	4.969	4.277	721	14,5%	4,5%
Vlaanderen	35.684	29.414	4.908	13,8%	4,9%

Rest% - Vrouwen = 9,7%

	Schoolverlaters		Werkzoekend na 1 jaar		
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	10.041	8.315	1.180	11,8%	3,9%
Vlaams-Brabant	5.501	4.211	430	7,8%	2,5%
West-Vlaanderen	6.938	5.888	544	7,8%	2,1%
Oost-Vlaanderen	8.368	6.928	782	9,3%	2,6%
Limburg	4.986	4.248	530	10,6%	3,2%
Vlaanderen	35.834	29.590	3.466	9,7%	2,9%

■ Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
 ■ Deel rest% boven het gemiddelde
 ■ % zonder werkervaring

Studieniveau - Gebruikte afkortingen

Om de gegevens betreffende de schoolverlaters op een zinvolle manier te kunnen analyseren, is het nodig de totale populatie te verdelen in een aantal kleinere groepen. Wij noemen dit studieniveaus, hoewel dit begrip in de onderwijswereld wellicht een andere betekenis heeft.

Soms worden indelingen gebruikt die een samenvoeging zijn van verschillende studieniveaus, we spreken in dat geval van scholingsniveaus. Ook deze kunnen om praktische redenen licht afwijken van de in het onderwijs gangbare indelingen.

De indeling in scholings- en studieniveaus vindt u hiernaast.

De indeling van schoolverlaters in studieniveaus is gebaseerd op de studiebewijzen uit de leer- en ervaringsbewijzendatabank (LED). Wie in een bepaald studieniveau geregistreerd wordt, heeft ook in dat studieniveau een studiebewijs behaald. Worden er één of meerdere jaren gevolgd of studiepunten behaald in een hoger niveau zonder een studiebewijs te verwerven, dan wordt de schoolverlater geregistreerd onder het (laatst) behaalde basisdiploma. Bijvoorbeeld, een jongere met een SO diploma Moderne Talen - Wetenschappen die in het hoger onderwijs iets probeert maar de studies voortijdig stopzet, wordt teruggezet naar ASO3. Hij/zij behoort dan tot de groep middengeschoolde schoolverlaters met een diploma ASO3.

Het is mogelijk om in de Leertijd en het DBSO naast een certificaat voor het beroepsgerichte deel van de opleiding ook een getuigschrift van de 2de of 3de graad of een diploma secundair onderwijs te behalen. Wij hebben ervoor geopteerd om voor de rapportering geen opsplitsing van deze niveaus te maken, maar bij de detailbespreking wordt wel apart vermeld hoeveel schoolverlaters een getuigschrift of diploma behaalden voor zover deze gegevens beschikbaar zijn.

Schoolverlaters die in het hoger onderwijs een gespecialiseerde of aanvullende opleiding volgden, worden teruggezet naar hun behaald basisdiploma (bachelor of master).

Deze werkwijze wordt vooral gehanteerd om versnippering tegen te gaan. In de detailtoepassing worden alle gegevens immers nog eens geventileerd naar andere kenmerken (<http://www.vdab.be/trendsdoc/schoolverlaters/detail/>).

Aangezien we voor het studieniveau hoger beroepsonderwijs (HBO5) enkel over gegevens beschikken voor de opleiding Verpleegkunde, is de bespreking van dit niveau dan ook beperkt tot deze opleiding.

Voor alle studieniveaus die behoren tot de laaggeschoolden wordt gerapporteerd tot op het niveau studiegebied, met uitzondering van het niveau Max. SO1 (enkel 1ste graad secundair onderwijs behaald) waar enkel het globale cijfer beschikbaar is. Vanaf de middengeschoolden volgt een meer uitgebreide bespreking, met uitzondering van de academische bachelors waar studiegebied het laagste niveau is voor rapportering.

Benaming studieniveau	Korte naam
Laaggeschoold	
Max. sec. onderwijs van de 1ste graad	Max. SO1
Algemeen sec. onderwijs van de 2de graad	ASO2
Beroepssec. onderwijs van de 2de graad	BSO2
Technisch sec. onderwijs van de 2de graad	TSO2
Kunstsec. onderwijs van de 2de graad	KSO2
Buitengewoon secundair onderwijs	BuSO
Deeltijds beroepssecundair onderwijs	DBSO
Leertijd (Syntra Vlaanderen)	LEERTIJD
Middengeschoold	
Algemeen sec. onderwijs van de 3de graad	ASO3
Beroepssec. onderwijs van de 3de graad	BSO3
Technisch sec. onderwijs van de 3de graad	TSO3
Kunstsec. onderwijs van de 3de graad	KSO3
Hooggeschoold	
Hoger beroepsonderwijs	HBO5
Professioneel gerichte bachelor	PBA
Academisch gerichte bachelor	ABA
Master	MA

Meer inhoudelijke informatie over een welbepaalde studierichting of opleiding is terug te vinden op de website van onderwijskiezer (<http://www.onderwijskiezer.be/v2/index.php>)

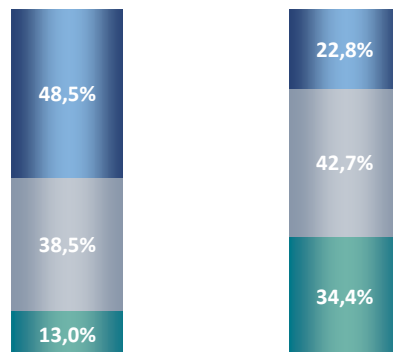
Overzicht per studieniveau

Het aandeel laaggeschoolden in het totaal van de schoolverlaters bedraagt 13%. Hiermee wordt de dalende trend van de laatste jaren verder gezet (-2,9%punt t.o.v. 2011).

Het aandeel middengeschoolden is vooral t.o.v. vorig jaar sterk gedaald: van 40,7% in 2013 naar 38,5% in 2014. Ten opzichte van 2011 is dat een daling met 3,3%punt.

Bij de hooggeschoolden zien we een tegenovergestelde beweging. Hier stijgt het aandeel met 3%punt t.o.v. 2013 en met 6,2%punt t.o.v. 2011.

Naar scholing

Schoolverlaters

WZ na 1 jaar

■ Laaggeschoold ■ Middengeschoold ■ Hooggeschoold

Hoe hoger de scholingsgraad hoe kleiner de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

Bij de **laaggeschoolden** hebben vooral de schoolverlaters die op niet meer leerplichtige leeftijd zelfs geen getuigschrift behaalden van de 2de graad secundair onderwijs (Max. SO1), de grootste problemen om een job te vinden.

Ook schoolverlaters die een BuSO-opleiding volgden hebben het zeer lastig. Maar positief is dan weer dat het aandeel zonder werkervaring na 1 jaar onder het algemeen gemiddelde ligt, vooral onder invloed van de alternerende beroepsopleiding (ABO).

Zij die hun BSO-opleiding niet afmaakten hebben ook meer dan 1 kans op 3 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

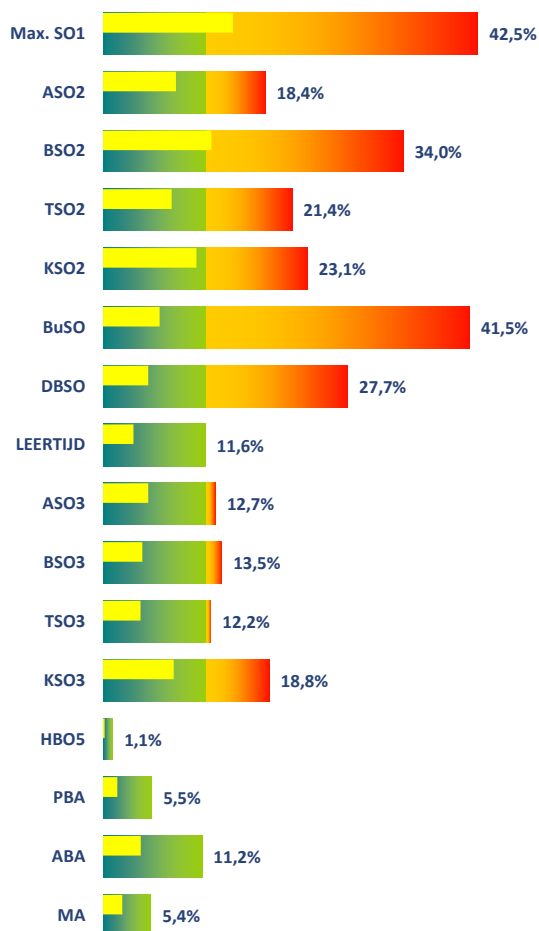
In het deeltijds onderwijs is er een groot verschil in kansen op de arbeidsmarkt tussen DBSO en leertijd. Terwijl meer dan 1 op 4 schoolverlaters uit DBSO na 1 jaar werkzoekend zijn, zijn minder dan 1 op 8 schoolverlaters uit de leertijd na 1 jaar werkzoekend.

Bij de **middengeschoolden** maken schoolverlaters uit TSO3 het minste kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn en schoolverlaters uit KSO3 het meeste kans.

Bij de **hooggeschoolden** bieden zowel de professionele bachelor- als de masteropleidingen zeer goede kansen op het vinden van een job binnen het eerste jaar.

De school verlaten met een diploma academische bachelor blijkt eens te meer niet aan te raden.

Naar studieniveau

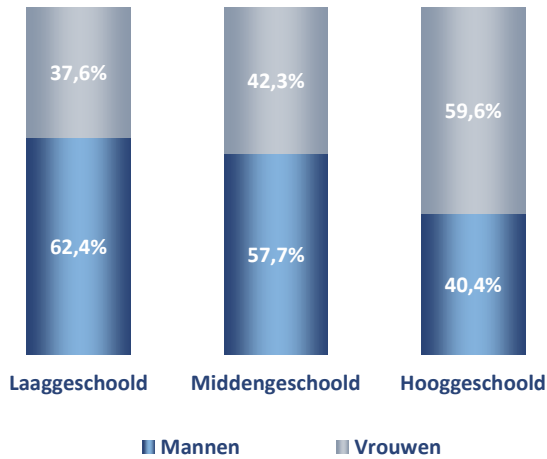
■ Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
 ■ Deel rest% boven het gemiddelde
 ■ % zonder werkervaring

Ook deze schoolverlatersstudie toont heel duidelijk dat het beter is om met een diploma of getuigschrift secundair onderwijs op de arbeidsmarkt te komen dan zonder.

Hooggeschoolden doen het nog eens een heel pak beter dan middengeschoolden.

De boodschap blijft: **haal dat (hoger) diploma !**

Naar scholing en geslacht

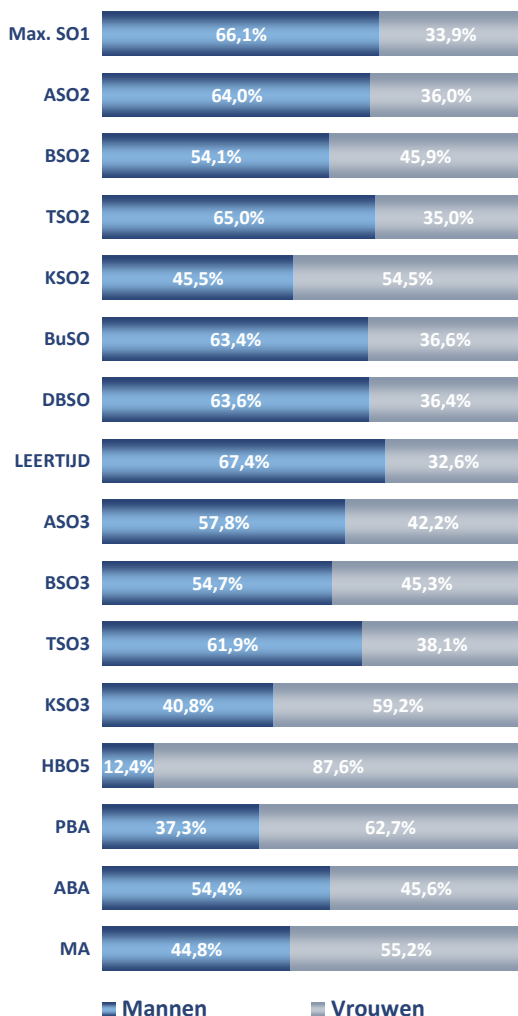

In de grafiek hiernaast is duidelijk merkbaar dat het aandeel vrouwen bij de schoolverlaters toeneemt naarmate het scholingsniveau stijgt.

Het aandeel mannen en vrouwen bij de laaggeschoolden bevindt zich ongeveer op hetzelfde niveau als in het vorige rapport. Ook bij de hooggeschoolden blijft de verhouding quasi ongewijzigd.

Bij de middengespoolden zien we het aandeel van de mannelijke schoolverlatersechter echter stijgen met 3,1%punt ten opzichte van vorige editie.

Naar studieniveau en geslacht

Quasi 2 op 3 schoolverlaters zonder enig diploma of getuigschrift zijn mannen. In alle studieniveaus bij de laaggeschoolden is het overwicht van de mannen groot. Het aandeel mannen is het kleinste in KSO2 maar dit is een studieniveau met erg weinig schoolverlaters.

Ook bij de middengespoolden zien we dat, met uitzondering van KSO3, alle studieniveaus meer mannelijke dan vrouwelijke schoolverlaters tellen.

Het HBO5, dat hier enkel de opleiding Verpleegkunde bevat, is duidelijk een vrouwenzaak met bijna 9 op 10 vrouwelijke schoolverlaters.

In het hoger onderwijs blijft het niveau professionele bachelor vooral veel vrouwen aantrekken.

Bij de masters is het overwicht van de vrouwen minder groot. Bij de academische bachelors zijn er dan weer meer mannen dan vrouwen.

Mannen zijn oververtegenwoordigd in de groepen schoolverlaters uit ASO3 en ABA. Deze oververtegenwoordiging neemt jaar na jaar toe. Mannen haken dus steeds vaker dan vrouwen vroegtijdig af in hun studietraject. Hiermee hypothekeren ze een vlotte doorstroming naar de arbeidsmarkt. Hun kansen zouden veel beter zijn indien ze effectief een hoger diploma of hun masterdiploma hadden behaald.

Resultaten per studieniveau

In de verdere bespreking wordt nader ingegaan op de resultaten van de 16 studieniveaus.

Voor ieder niveau worden het aantal schoolverlaters, het aantal dat zich hiervan in de loop van de opvolgingsperiode als werkzoekende inschreef bij VDAB, het restpercentage en de dynamiek (aandeel zonder werkervaring na 1 jaar) bekeken naar geslacht.

Voor de studieniveaus **t.e.m. de 2de graad secundair onderwijs**, het BuSO, het DBSO en de Leertijd wordt het rest% en het aandeel zonder werkervaring van ieder **studiegebied** grafisch weergegeven.

Tevens wordt zowel voor mannen als voor vrouwen een top 5 gegeven van de studiegebieden die het meeste schoolverlaters tellen.

Ook van deze studiegebieden wordt het rest% en het aandeel zonder werkervaring grafisch voorgesteld.

Voor de studieniveaus vanaf de **3de graad secundair onderwijs** wordt het rest% en het aandeel zonder werkervaring van ieder **studiegebied** grafisch weergegeven.

Daarnaast worden ook op dezelfde wijze de 10 best en de 10 slechtst presterende **studierichtingen of opleidingen** in kaart gebracht.

Telt een studieniveau niet meer dan 20 studierichtingen of opleidingen, dan worden deze allemaal vermeld.

Voor de academisch gerichte bachelors wordt slechts tot op studiegebied gerapporteerd vanwege de kleinere aantallen.

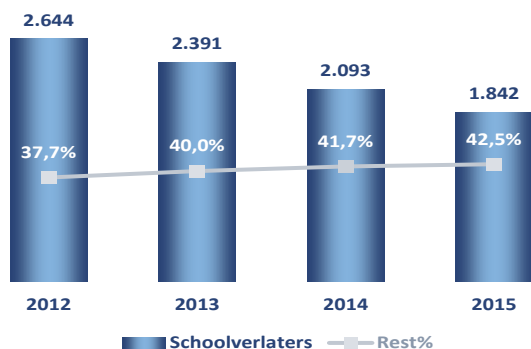
Voor de mannen en de vrouwen wordt een top 5 van de studierichtingen of opleidingen met de meeste schoolverlaters vermeld. Ook hier wordt het rest% en de dynamiek grafisch voorgesteld.

Enige uitzondering op deze regel vormen de academische bachelors waar enkel tot op studiegebied gerapporteerd wordt.

Aangezien er voor het HBO5 maar over 1 studierichting kan gerapporteerd worden zal de bespreking hiervan afwijken van deze van de andere studieniveaus.

Max. SO1

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	2.093	1.842
Aantal ingeschreven bij VDAB	1.938	1.701
Werkzoekend na 1 jaar	873	782
Restpercentage	41,7%	42,5%
Zonder werkervaring	14,7%	14,5%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters (sv) terug die binnen het secundair onderwijs geen studiegetuigschrift van de 2de graad behaalden.

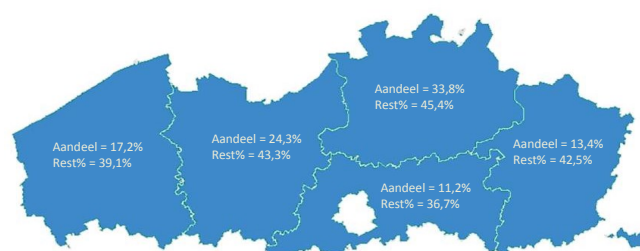
Meer dan 4 op 10 van deze schoolverlaters is 1 jaar na het verlaten van de school als werkzoekende ingeschreven bij VDAB. Zorgwekkend is ook dat 1 op 7 na dat jaar geen enkele werkervaring heeft opgedaan.

De daling van het aantal schoolverlaters dat enkel de 1ste graad van het secundair onderwijs met succes heeft afgerond, zet zich door. Daar staat tegenover dat het voor deze groep ook steeds moeilijker wordt om een job te vinden.

Door hun beperkte scholing kunnen deze schoolverlaters enkel eenvoudige en vaak weinig aantrekkelijke jobs uitoefenen. Jobs die daarenboven onderhevig zijn aan automatisatie of voor een deel ingenomen worden door buitenlandse werknemers die dikwijls goedkoper zijn.

De arbeidsmarkt betreden zonder zelfs een 2de graad secundair onderwijs biedt weinig perspectieven op duurzaam werk. Deze schoolverlaters zullen, zelfs met een goede attitude, dikwijls nog een forse duw in de rug nodig hebben om de toegang tot een bedrijf te forceren.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

Van alle schoolverlaters die geen enkele kwalificatie behaalden, komt 33,8% uit de provincie Antwerpen. Aangezien de provincie Antwerpen globaal 28,2% van alle schoolverlaters telt, kunnen we hier spreken van een oververtegenwoordiging in het niveau max. SO1.

Ook het rest% voor dit niveau, dat in Vlaanderen 42,5% bedraagt, ligt in Antwerpen hoger (45,4%).

In de provincies Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen zijn er in verhouding tot het totaal aantal schoolverlaters minder ongekwalificeerden en hun rest% ligt lager dan het Vlaams gemiddelde.

In de andere provincies liggen aandeel en rest% dicht bij de gemiddelde waarden.

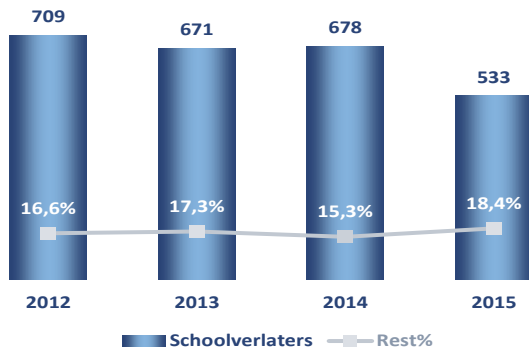
1.842 jongeren verlaten de school zonder de minste kwalificatie. 2 op 3 van hen zijn mannen, iets meer dan 4 op 10 is 1 jaar na het verlaten van de school werkzoekend en 1 op 7 deed zelfs geen enkele werkervaring op.

Positief is dat deze groep voor het 4de jaar op rij verkleint, maar de situatie waarin ze zich bevinden wordt almaar problematischer. Zij hebben veel concurrentie in hun zoektocht naar laaggeschoolde arbeid; arbeid die door automatisatie meer en meer verdwijnt.

Onmiddellijke actie is dringend nodig omdat de jongeren zonder perspectief op een beroepsinschakelingsuitkering de voordelen van een inschrijving als werkzoekende bij VDAB misschien niet langer inzien en daardoor 'onder de radar' kunnen verdwijnen.

ASO2

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	678	533
Aantal ingeschreven bij VDAB	439	366
Werkzoekend na 1 jaar	104	98
Restpercentage	15,3%	18,4%
Zonder werkervaring	8,3%	7,7%

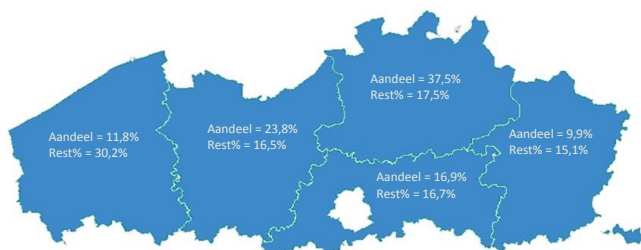

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug die maximaal een getuigschrift behaalden van de 2de graad van het algemeen secundair onderwijs.

Deze schoolverlaters, die dit jaar met opvallend minder zijn, komen nog behoorlijk goed weg op de arbeidsmarkt (maar minder goed dan de voorbije jaren), voor zover zij geen te hoge eisen stellen aan het soort job dat ze willen uitoefenen.

Schoolmoeheid is voor deze groep dikwijls de voornaamste beweegreden om de schoolbanken vaarwel te zeggen.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

Het ASO2 is in verhouding sterk oververtegenwoordigd in de provincie Antwerpen. Maar de aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt wel vlotter dan gemiddeld in Vlaanderen. Ook in Oost-Vlaanderen zijn er proportioneel veel schoolverlaters uit het ASO2, maar ook zij ondervinden minder problemen dan gemiddeld om een job te vinden.

In West-Vlaanderen daarentegen zijn er in verhouding minder schoolverlaters uit het ASO2 maar het rest% ligt ver boven het Vlaamse gemiddelde.

In Limburg vinden schoolverlaters uit het ASO2 het makkelijkst aansluiting met de arbeidsmarkt.

Met de nabijheid van de luchthaven vinden ook in Vlaams-Brabant schoolverlaters uit het ASO2 vrij vlot hun weg naar de arbeidsmarkt.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

In het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs' (335 sv) is bijna 18% van de mannelijke schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar.

Het studiegebied 'Sport' telt amper 6 schoolverlaters.

Vrouwen

- Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
- Deel rest% boven het gemiddelde
- % zonder werkervaring

Ook bij de vrouwelijke schoolverlaters in het ASO2 is er slechts 1 studiegebied met minstens 20 schoolverlaters.

In het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs' (189 sv) is bijna 20% van de vrouwelijke schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar. Vrouwen vinden dus moeilijker dan hun mannelijke collega's een job.

Het studiegebied 'Sport' (3 sv) telt te weinig schoolverlaters om er iets zinnigs over te zeggen.

Studiegebieden

Algemeen secundair onderwijs 18,5%

- Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
- Deel rest% boven het gemiddelde
- % zonder werkervaring

Het ASO2 telt slechts 2 studiegebieden. Slechts 1 studiegebied telt minstens 20 schoolverlaters.

In het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs' (524 sv) bedraagt het rest% 18,5%.

Het studiegebied 'Sport' telt slechts 9 schoolverlaters.

533 schoolverlaters verlaten de school met als hoogste kwalificatie een getuigschrift van de 2de graad ASO. Mannen zijn hier veruit in de meerderheid: 341 mannelijke schoolverlaters t.o.v. 192 vrouwelijke schoolverlaters.

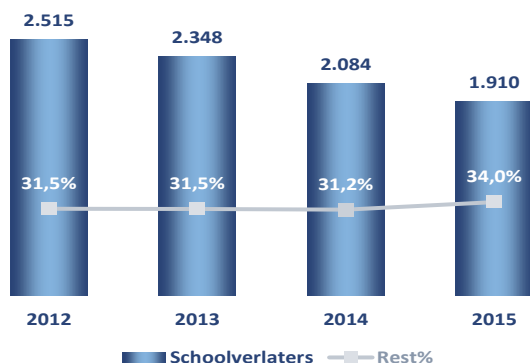
In de concurrentiestrijd met de andere schoolverlaters die zonder kwalificatie het onderwijs verlaten, hebben zij dikwijls een streepje voor omwille van betere attitudes en talenkennis. Voorwaarde is wel dat zij niet te kieskeurig zijn in hun jobambities.

Een aantal van deze schoolverlaters, die vooral omwille van schoolmoeheid het onderwijs verlieten, hebben voldoende potentieel om op een later tijdstip alsnog een diploma secundair onderwijs te behalen.

Eens zij kennis gemaakt hebben met de realiteit van de arbeidsmarkt, die meestal toch wat tegenvalt, zien zij de noodzaak aan een bijkomende opleiding dikwijls beter in. Zij kunnen dan nog terecht in het tweedekansonderwijs om zo alsnog een diploma secundair onderwijs te behalen.

BSO2

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	2.084	1.910
Aantal ingeschreven bij VDAB	1.842	1.715
Werkzoekend na 1 jaar	650	649
Restpercentage	31,2%	34,0%
Zonder werkervaring	12,3%	13,5%

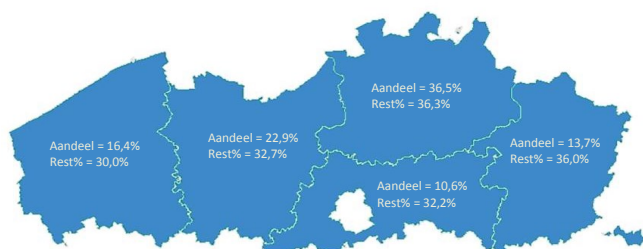

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug die maximaal een studiegetuigschrift behaalden in het beroepssecundair onderwijs van de 2de graad.

De meeste schoolverlaters uit dit niveau hebben de school verlaten op een ogenblik dat zij niet over de vereiste competenties beschikten om direct inzetbaar te zijn op de arbeidsmarkt. Het aantal schoolverlaters daalt gestaag terwijl ook de kansen op werk afnemen.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie

West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

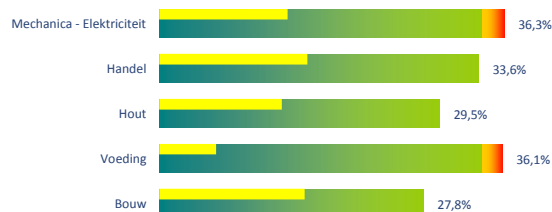

Het BSO2 is in verhouding sterk oververtegenwoordigd in de provincie Antwerpen. Het rest% ligt boven het gemiddeld niveau voor Vlaanderen. Ook in Limburg, waar het aandeel schoolverlaters uit het BSO2 quasi overeenkomt met het globale aandeel in de schoolverlaterspopulatie, ligt het rest% zo hoog.

In Vlaams-Brabant daarentegen zijn er proportioneel veel minder schoolverlaters uit het BSO2 en hun kansen op een job zijn iets hoger dan gemiddeld in Vlaanderen voor dit niveau. Ook in Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen zijn er proportioneel minder schoolverlaters in dit niveau en hebben ze een beter rest% dan gemiddeld. Maar al deze restpercentages van meer dan 30% blijven zeer hoog.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

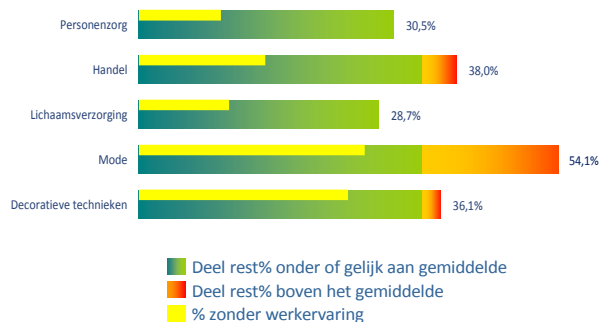

Het populairste studiegebied bij de mannen in BSO2 is 'Mechanica - Elektriciteit' (325 sv). Na 1 jaar is echter 36% werkzoekend, dit is slechter dan gemiddeld. Het studiegebied 'Handel' (250 sv) scoort wel rond het gemiddeld rest%.

'Hout' (132 sv) doet het beter dan gemiddeld voor dit niveau, terwijl schoolverlaters uit het studiegebied 'Voeding' (83 sv) 36% kans hebben om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

Het studiegebied 'Bouw' (72 sv) biedt veruit de beste kansen op werk in deze top 5.

Vrouwen

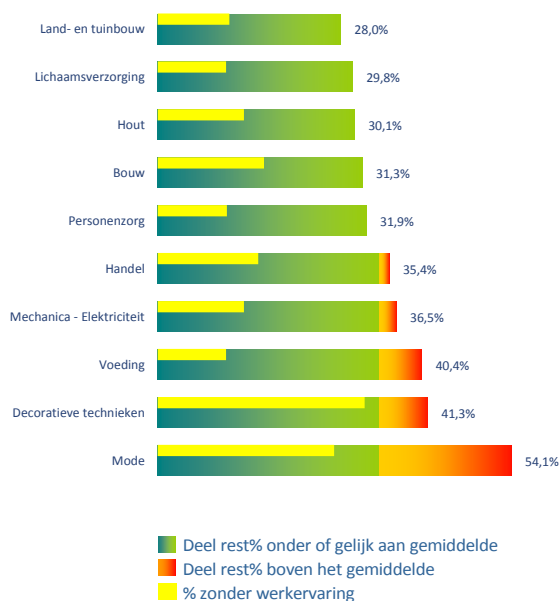

'Personenzorg' (367 sv) is het meest door vrouwen bevolkt studiegebied in BSO2. Iets minder dan 1 op 3 schoolverlaters is na 1 jaar werkzoekend, maar dit is wel beter dan gemiddeld.

'Handel' (179 sv) is eveneens populair maar de aansluiting met de arbeidsmarkt is minder gunstig. Het studiegebied 'Lichaamsverzorging' (167 sv) biedt de beste kans op werk.

Twee kleinere studiegebieden in de top 5 die niet goed scoren zijn 'Decoratieve technieken' (36 sv) en vooral 'Mode' (37 sv), met respectievelijk 36% en 54% vrouwelijke schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar.

Studiegebieden

10 studiegebieden in het BSO2 tellen minstens 20 schoolverlaters.

5 studiegebieden bieden een betere aansluiting met de arbeidsmarkt dan gemiddeld voor BSO2.

Wie een opleiding volgde in het studiegebied 'Land- en tuinbouw' (82 sv), 'Lichaamsverzorging' (181 sv) of 'Hout' (136 cv) heeft de beste kansen om een job te vinden. Na 1 jaar is 28% tot 30% van deze schoolverlaters wel nog werkzoekend. 'Bouw' (80 sv) en 'Personenzorg' (423 sv) halen een nog iets hoger rest%.

Wie een opleiding volgde in de studiegebieden 'Handel' (429 sv), 'Mechanica - Elektriciteit' (334 sv), 'Voeding' (114 sv), 'Decoratieve technieken' (63 sv) of 'Mode' (37 sv) ziet de kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar oplopen tot (ver) boven het gemiddelde van 34%.

De school verlaten na een onvolledig parcours legt een zware hypotheek op het vinden van een duurzame job. Zelfs in studiegebieden die nog aantrekkelijk zijn voor wie wel een kwalificatie behaalde zijn er weinig kansen weggelegd voor wie voortijdig afhaakte.

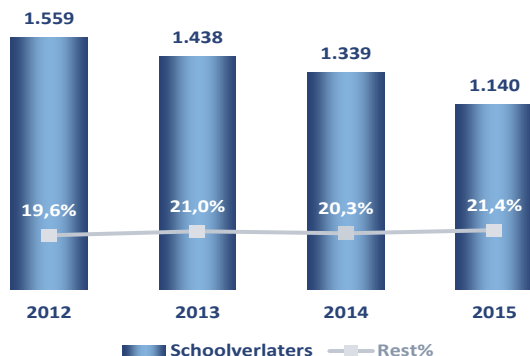
In geen enkel studiegebied ligt het rest% lager dan 28%, wat betekent dat al wie met een opleiding uit dit niveau de school verlaat een kans heeft van meer dan 1 op 4 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

54% van deze schoolverlaters zijn mannen en dat het opleidingsaanbod vrouwen niet erg aanspreekt blijkt uit het feit dat meer dan 81% van de vrouwelijke schoolverlaters terug te vinden is in amper 3 studiegebieden.

Zeker in het beroepssecundair onderwijs is het behalen van een eindgetuigschrift een absolute noodzaak. Verder in dit rapport zullen we zien dat zelfs een 7de jaar geen overbodige luxe is.

TSO2

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	1.339	1.140
Aantal ingeschreven bij VDAB	1.040	933
Werkzoekend na 1 jaar	272	244
Restpercentage	20,3%	21,4%
Zonder werkervaring	7,8%	9,5%

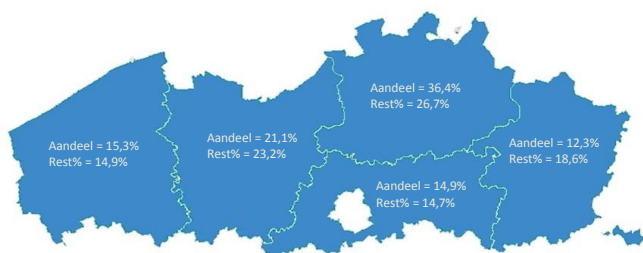

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het behalen van een studiegetuigschrift in het technisch secundair onderwijs van de 2de graad.

Studenten die in het secundair onderwijs van de 3de graad hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien TSO2 volgden, worden naar dit niveau teruggezet.

Ook in dit niveau houdt de dalende trend qua aantal schoolverlaters aan. Iets meer dan 1 op 5 schoolverlaters uit het TSO2 is werkzoekend na 1 jaar en dat is vergelijkbaar met de voorgaande jaren.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

Het merendeel van de schoolverlaters uit TSO2 (36,4%) komt uit de provincie Antwerpen. De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt er echter het minst vlot.

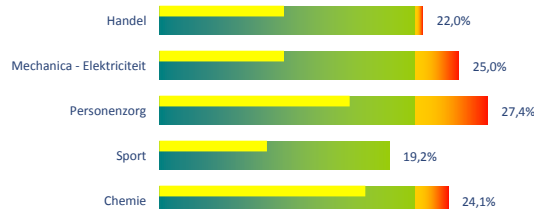
In West-Vlaanderen doet zich het tegenovergestelde voor. Er zijn in verhouding tot het totaal aantal schoolverlaters gevoelig minder TSO2-ers en hun doorstroming naar de arbeidsmarkt verloopt een stuk vlotter dan gemiddeld. Ook in Vlaams-Brabant doet deze situatie zich voor.

Ook in Limburg is TSO2 licht ondervertegenwoordigd; het rest% ligt onder het Vlaams gemiddelde.

In Oost-Vlaanderen verloopt het vinden van werk moeizamer dan gemiddeld in Vlaanderen.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

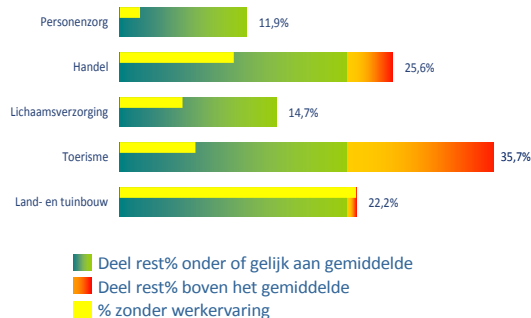

'Handel' (268 sv) en 'Mechanica - Elektriciteit' (144 sv) tellen de meeste schoolverlaters in TSO2. Handel biedt duidelijk beter aansluiting met de arbeidsmarkt op dit niveau.

Opvallend bij de mannen is het grote aantal schoolverlaters in het studiegebied 'Personenzorg' (113 sv) waar de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn toch wel 27% bedraagt.

Het studiegebied 'Sport' (78 sv) en 'Chemie' (29 sv) vervolledigen deze top 5 en halen een rest% van respectievelijk 19% en 24%, wat bij de betere resultaten behoort.

Vrouwen

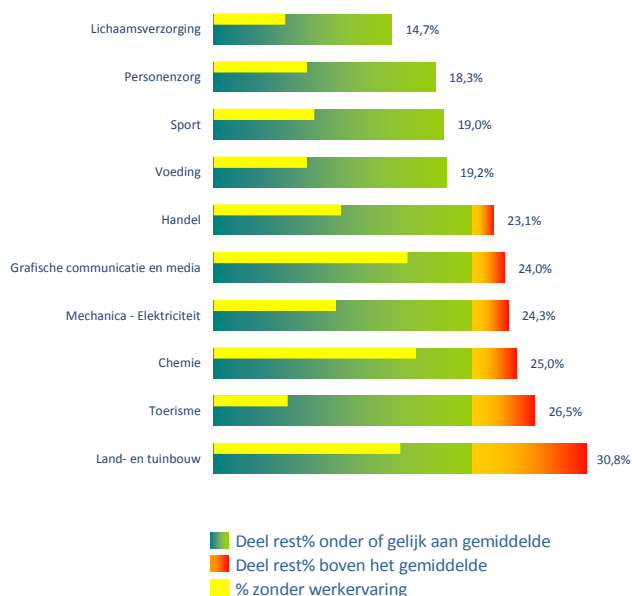
Vrouwen kiezen ook vooral voor de studiegebieden 'Personenzorg' (160 sv) en 'Handel' (121 sv). Voor 'Personenzorg' vinden zij met een rest% van 12% merkbaar beter aansluiting met de arbeidsmarkt dan mannen die dezelfde keuze maakten, maar met 'Handel' scoren zij minder goed (bijna 26%).

'Lichaamsverzorging' (34 sv) haalt een rest% van iets meer dan 15% wat opmerkelijk goed is. Maar het gaat over een klein aantal schoolverlaters.

In het studiegebied 'Toerisme' (28 sv) is 36% van de schoolverlaters werkzoekend na een jaar.

In het studiegebied 'Land- en tuinbouw' (9 sv) tenslotte telt iets meer dan 1 op 5 werkzoekenden na 1 jaar, maar het schoolverlatersaantal is zo klein dat we hier geen harde conclusies aan kunnen verbinden.

Studiegebieden

In TSO2 zijn er 10 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters. 4 van deze studiegebieden bieden een beter dan gemiddelde aansluiting met de arbeidsmarkt voor dit niveau.

'Lichaamsverzorging' (34 sv), 'Personenzorg' (273 sv), 'Sport' (84sv) en 'Voeding' (26 sv) halen een rest% lager dan het gemiddelde van 21%.

Wie een opleiding volgde in het studiegebied 'Handel' (389 sv), 'Grafische communicatie en media' (25 sv), 'Mechanica - Elektriciteit' (148 sv), 'Chemie' (36 sv) of 'Toerisme' (49 sv) ziet zijn/haar kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn oplopen tot meer dan 1 op 4.

Wie een opleiding uit het studiegebied 'Land- en tuinbouw' volgde (26 sv) is het slechtst af want bijna 1 op 3 van deze schoolverlaters is werkzoekend na 1 jaar.

Bijna 7 op 10 mannelijke schoolverlaters verlaat het onderwijs na een onvolledige loopbaan in een zogenaamd 'zachte' richting. De 'harde' technische richtingen, ook bekend als nijverheidsrichtingen, verliezen verder terrein.

Vrouwen zijn sterk geconcentreerd in 'zachte' richtingen en hun kansen op werk vanuit TSO2 liggen gevoelig beter dan deze bij de mannen. Al moet gezegd worden dat waarschijnlijk niet iedereen een job vindt die direct aansluit bij de gevolgde opleiding.

Opvallend is de slechte aansluiting met de arbeidsmarkt van de praktisch uitsluitend mannelijke schoolverlaters uit het studiegebied 'Mechanica - Elektriciteit'. Nochtans is de vraag naar technisch geschoolden groot, tenminste als ze hun studie wel volledig afmaakten.

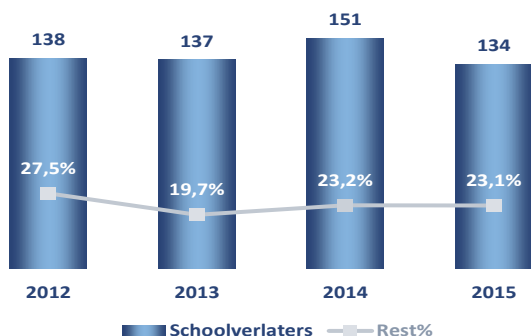
Eens te meer blijkt dat een schoolverlater die zijn studie niet afmaakt noodzakelijke competenties mist om aantrekkelijk te zijn voor de arbeidsmarkt.

1 op 3 schoolverlaters verliet de school met een opleiding uit het studiegebied 'Handel'. De kans is groot dat zij hun dromen grondig zullen moeten bijsturen. Ook zij zullen in veel gevallen een job moeten zoeken die niet direct aansluit bij hun (onvolledige) opleiding of lopen veel kans in die zin geactiveerd te worden.

Hoewel een aantal van deze schoolverlaters zeker nog een groeipotentieel bezit, is het maar de vraag of ze voldoende kansen zullen krijgen of grijpen om dit potentieel ook te benutten.

KSO2

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	151	134
Aantal ingeschreven bij VDAB	120	104
Werkzoekend na 1 jaar	35	31
Restpercentage	23,2%	23,1%
Zonder werkervaring	10,6%	7,5%

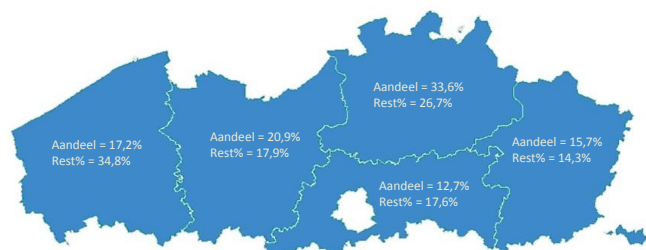

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het behalen van max. een studiegetuigschrift van het kunstsecundair onderwijs van de 2de graad.

Studenten die in het secundair onderwijs van de 3de graad hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien KSO2 volgden, worden naar dit niveau teruggezet.

KSO2 is het kleinste studieniveau dat in dit rapport besproken wordt.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

1 op 3 van alle schoolverlaters uit het KSO2 hebben hun woonplaats in de provincie Antwerpen. Het rest% ligt er boven het gemiddelde van 23%. In de provincie West-Vlaanderen klimt het rest% nog veel verder boven dit Vlaams gemiddelde.

In Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant ligt het rest% rond 18% en is de groep schoolverlaters uit het KSO2 ondervertegenwoordigd.

In Limburg scoort KSO2 nog beter, ondanks het feit dat ze met een relatief groter aandeel op de arbeidsmarkt komen. Aangezien het aantal schoolverlaters zo klein is in dit niveau, is het niet aangewezen om hier veel conclusies aan te verbinden.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

In het KSO2 is alleen het studiegebied 'Beeldende kunsten' (48 sv) van enige omvang bij de mannen. De kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar bedraagt 29%, maar gezien de kleine aantallen is voorzichtigheid bij de interpretatie geboden.

'Podiumkunsten' (13 sv) telt te weinig mannelijke schoolverlaters om zinvolle conclusies te trekken.

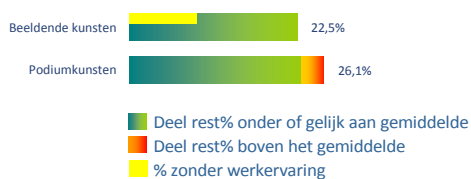
Vrouwen

Net als bij de mannen is bij de vrouwen ook enkel het studiegebied 'Beeldende kunsten' (63 sv) van enige omvang in het KSO2. Het rest% ligt wel maar op 17,5%.

Bij de vrouwen telt het studiegebied 'Podiumkunsten' (10 sv) te weinig schoolverlaters om er zinnige conclusies aan te verbinden.

Studiegebieden

We tellen in het KSO2 maar 2 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters.

In het studiegebied 'Beeldende kunsten' (111 sv) is de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn bijna 23%.

Wie een opleiding volgde uit het studiegebied 'Podiumkunsten' (23 sv) is nog slechter af. Maar door de kleine absolute aantallen in dit studiegebied moet het rest% wel met de nodige omzichtigheid gehanteerd worden.

Het kunstsecundair onderwijs van de 2de graad is het kleinste studieniveau in dit rapport.

Net als in de andere niveaus van de 2de graad geldt hier nog meer dat de arbeidsmarkt niet zit te wachten op schoolverlaters die hun opleiding niet afmaakten.

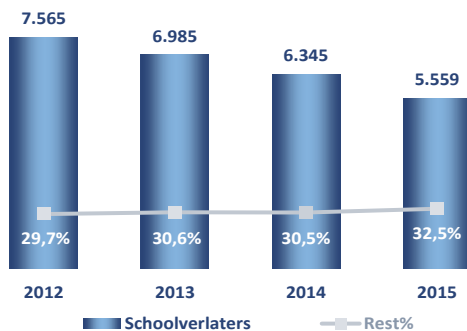
Door de concurrentie uit het KSO3, dat ook niet zo'n goede aansluiting met de arbeidsmarkt verzekert, is de kans groot dat schoolverlaters uit het KSO2 buiten de artistieke sector aan de slag moeten als ze een job willen.

Ongekwalficeerd

	2014	2015
Schoolverlaters	6.345	5.559
Werkzoekend na 1 jaar	1.934	1.804
Restpercentage	30,5%	32,5%
Zonder werkervaring	11,7%	12,3%

	2014	2015
Mannen	3.857	3.393
Werkzoekend na 1 jaar	1.195	1.135
Restpercentage	31,0%	33,5%
Zonder werkervaring	11,7%	13,1%

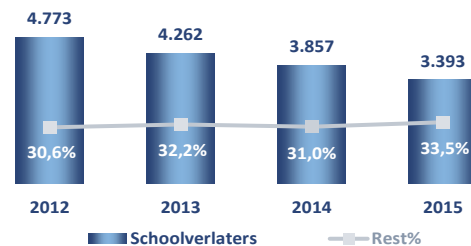
Evolutie aantal en rest% - Totaal

Het aantal ongekwalificeerde schoolverlaters dat de arbeidsmarkt betreedt neemt voor het 3de jaar op rij sterk af. Er zijn nu 27% minder ongekwalificeerde schoolverlaters dan 3 jaar geleden.

Het rest% stijgt voor deze groep van schoolverlaters wel tot bijna 33%. We tellen bovendien een stijging van het aandeel schoolverlaters dat na 1 jaar nog geen werkervaring opdeed.

Evolutie aantal en rest% - Mannen

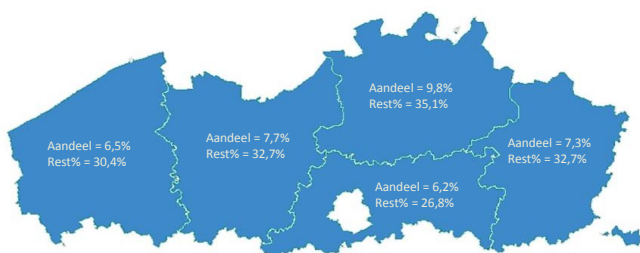

Bij de mannen daalt het aantal ongekwalificeerde schoolverlaters met 29% ten opzichte van 3 jaar geleden.

Ook het aandeel mannelijke schoolverlaters dat ongekwalificeerd op de arbeidsmarkt komt ten opzichte van alle schoolverlaters, blijft verder dalen. Waar we vorig jaar nog een aandeel van 10,9% ongekwalificeerde mannelijke schoolverlaters telden, is dit nu gedaald tot 9,5%.

Het rest% voor deze groep steeg echter het afgelopen jaar van 31% tot 33,5%.

Aandeel en rest% per provincie - Totaal

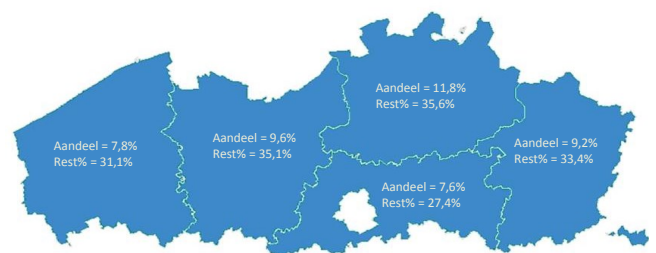

Enkel in de provincie Antwerpen ligt het aandeel ongekwalificeerden ten opzichte van alle schoolverlaters met 9,8% beduidend boven het Vlaamse cijfer (7,8%). Het rest% ligt er ook boven het gemiddelde.

Het aandeel ongekwalificeerde schoolverlaters is het laagst in West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant terwijl Oost-Vlaanderen en Limburg een fractie minder ongekwalificeerde schoolverlaters tellen dan gemiddeld in Vlaanderen.

De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt voor deze groep relatief vlot in Vlaams-Brabant, terwijl het rest% in de andere provincies niet zo veel verschilt.

Aandeel en rest% per provincie - Mannen

De provincie Antwerpen heeft duidelijk een probleem waar het mannelijke schoolverlaters betreft die zonder enige kwalificatie op de arbeidsmarkt komen. Toch neemt ook hier dit aandeel licht af.

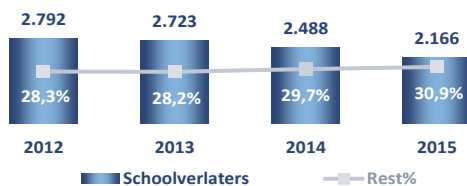
Alle andere provincies scoren op of onder de gemiddelde waarde voor wat het aandeel ongekwalificeerden betreft.

De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt het vlotst in de provincie Vlaams-Brabant. In West-Vlaanderen liggen de kansen op werk iets minder goed.

Oost-Vlaanderen, Limburg en Antwerpen doen het nog minder goed met restpercentages tussen 33% en 36%.

	2014	2015
Vrouwen	2.488	2.166
Werkzoekend na 1 jaar	739	669
Restpercentage	29,7%	30,9%
Zonder werkervaring	11,5%	11,1%

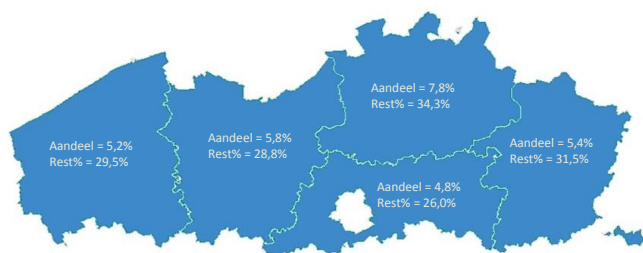
Evolutie aantal en rest% - Vrouwen

Ook het aantal ongekwalificeerde vrouwen neemt af: er is een daling met 22% over de laatste 3 jaar. Dit heeft voor de vrouwelijke schoolverlaters een daling tot gevolg van hun aandeel binnen alle schoolverlaters van 6,8% naar 6,0% in vergelijking met vorig jaar.

Het rest% voor deze groep stijgt ook ten opzichte van de vorige editie maar minder dan dat bij de mannen.

Aandeel en rest% per provincie - Vrouwen

Net als bij de mannen ligt ook het aandeel ongekwalificeerde vrouwelijke schoolverlaters het hoogst in de provincie Antwerpen. In de andere provincies ligt dit aandeel gevoelig lager.

In Vlaams-Brabant verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt voor deze groep veruit het vlotst met 26% werkzoekenden na 1 jaar. In tegenstelling tot vorig jaar scoort Antwerpen qua rest% het hoogst (34%). Ook Limburg zit boven de kaap van 30%. Oost- en West-Vlaanderen zitten daar net onder.

Een onderwijsaanbod met voor ieder wat wils kon jaren lang niet beletten dat een aanzienlijk deel van de schoolverlaters de stap naar de arbeidsmarkt zetten zonder enige kwalificatie op zak. Sinds enkele jaren zien we een duidelijke evolutie ten goede en deze zet zich ook nu verder.

We tellen nu nog 5.559 jongeren die de arbeidsmarkt trotseren zonder dat ze daar echt klaar voor zijn. Als zij voldoende werklust en flexibiliteit aan de dag leggen, is er misschien hoop maar van een leien dakje zal het beslist niet lopen. Voor VDAB en andere actoren actief in de begeleiding van probleemgroepen op de arbeidsmarkt, wordt het een hele uitdaging om deze jongeren een toekomst te bezorgen.

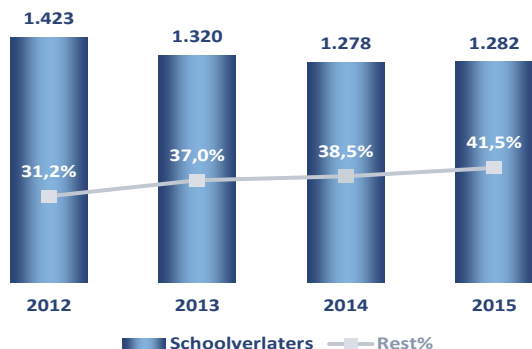
Bij veel van deze jongeren houdt het niet behalen van een kwalificatie rechtstreeks verband met het ontbreken van enkele elementaire attitudes en persoonlijke problemen. Op de werkvloer is er nog veel minder begrip dan op school voor onaangepast gedrag in al zijn vormen.

De daling van het aantal ongekwalificeerde schoolverlaters, bekeken over drie jaar, is sterker bij de mannen (-29%) dan bij de vrouwen (-22%). Gezien het grote overwicht van de mannen in deze groep is dat maar goed ook.

Naar de toekomst toe wordt het allicht wat moeilijker om de evolutie van deze groep op te volgen. Een aantal onder hen kan zelfs niet (meer) rekenen op een beroepsinschakelingsuitkering en dus bestaat het risico dat zij onder de radar verdwijnen van de instanties die hen het best zouden kunnen helpen als zij zich niet meer als werkzoekende inschrijven bij VDAB.

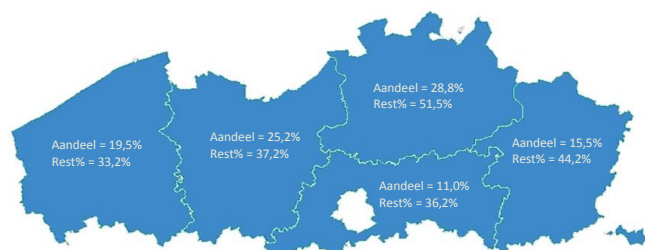
BuSO

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	1.278	1.282
Aantal ingeschreven bij VDAB	1.264	1.265
Werkzoekend na 1 jaar	492	532
Restpercentage	38,5%	41,5%
Zonder werkervaring	6,4%	4,7%

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug uit het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) die opgeleid werden voor een tewerkstelling in het reguliere arbeidscircuit (OV3) evenals diegenen die na het BuSO nog een alternerende beroepsopleiding (ABO) volgden.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

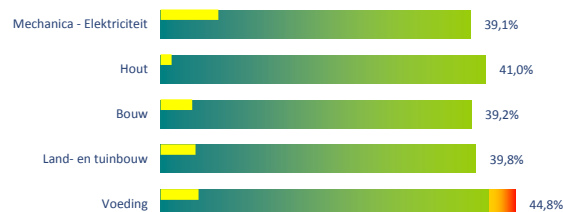

Het BuSO is in verhouding licht oververtegenwoordigd in de provincies Oost-Vlaanderen en Limburg en ondervertegenwoordigd in Vlaams-Brabant. In de andere provincies liggen de aandelen op het niveau van het totaal aantal schoolverlaters.

Schoolverlaters uit het BuSO zijn na 1 jaar het minst werkzoekend in West-Vlaanderen en hebben de meeste moeite om aansluiting te vinden met de arbeidsmarkt in de provincie Limburg maar vooral ook in Antwerpen.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

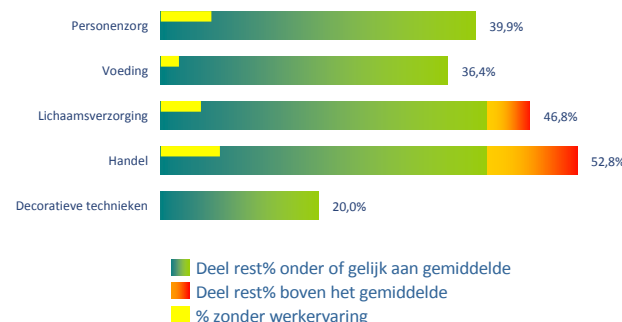

Het populairste studiegebied bij de mannen in het BuSO is 'Mechanica - Elektriciteit' (151 sv) en biedt met een rest% van 39,1% ook de beste aansluiting met de arbeidsmarkt (op het kleinere 'Personenzorg' na). 'Hout' (144 sv) telt bijna even veel schoolverlaters maar presteert iets minder goed.

Ook de studiegebieden 'Bouw' (125 sv) en 'Land- en tuinbouw' (113 sv) kunnen op heel wat mannelijke belangstelling rekenen en zitten ook qua rest% in elkaars buurt.

In het studiegebied 'Voeding' (105 sv) ligt het rest% beduidend boven het gemiddelde voor dit niveau.

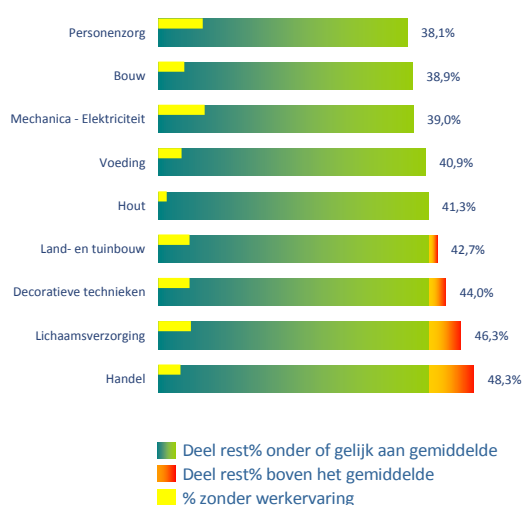
Vrouwen

'Personenzorg' (203 sv) is met een aandeel van 43% het meest door vrouwen bevolkte studiegebied in het BuSO. Bijna 4 op 10 schoolverlaters is na 1 jaar werkzoekend. 'Voeding' (88 sv) is eveneens populair en de kansen op werk liggen er een stuk gunstiger.

In de studiegebieden 'Lichaamsverzorging' (79 sv) en 'Handel' (53 sv) is ongeveer 1 op 2 vrouwelijke schoolverlaters werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school. Studiegebied 'Decoratieve technieken' (20 sv) scoort met een restpercentage van 20% zeer goed, maar hiervoor geldt wel dat het aantal schoolverlaters te laag ligt om zinvolle conclusies uit te trekken.

Studiegebieden

9 studiegebieden in het BuSO tellen minstens 20 schoolverlaters.

5 studiegebieden bieden een betere aansluiting met de arbeidsmarkt dan gemiddeld voor BuSO.

Wie een opleiding volgde in het studiegebied 'Personenzorg' (236 sv) heeft de beste kansen om na 1 jaar niet meer werkzoekend te zijn. Ook in de studiegebieden 'Bouw' (126 sv) en 'Mechanica - Elektriciteit' (154 sv) blijft het rest% onder de kaap van de 40%.

Ook 'Hout' (150 sv) en 'Voeding' (193 sv) presteren beter dan het gemiddelde voor het BuSO.

Wie een opleiding volgde in de studiegebieden 'Land- en tuinbouw' (124 sv), 'Decoratieve technieken' (84 sv), 'Lichaamsverzorging' (80 sv) of 'Handel' (118 sv) ziet de kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar hoger dan gemiddeld oplopen.

Het is jammer dat de schoolverlatersresultaten van leerlingen uit het BuSO tot de zwakste van alle schoolverlaters behoren. Als we enkel de BuSO-schoolverlaters beschouwen die geen bijkomend jaar ABO hebben gevolgd, ligt het rest% (44,8%) zelfs hoger dan dat voor leerlingen zonder enige kwalificatie (max. SO1). Nochtans worden in deze studie de leerlingen uit BuSO OV1 en OV2, waar de leerlingen zitten die nooit op de reguliere arbeidsmarkt actief zullen worden, niet meegenomen in de resultaten. Het valt daarbij op dat zelfs voor de best presterende studiegebieden één op vier schoolverlaters na één jaar nog werkzoekend is.

Een jaar ervaring op de werkvloer, middels een alternerende beroepsopleiding (ABO), doet het rest% gevoelig dalen (38,1%). Maar dan nog blijft het ontzettend moeilijk voor deze schoolverlaters om hun plek te vinden op de arbeidsmarkt.

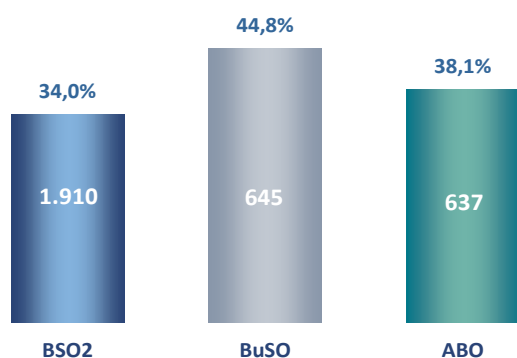
Positief is dat deze jongeren, zeker zij die een ABO volgden, tijdens hun eerste jaar op de arbeidsmarkt wel doorgaans werkervaring opdoen. Met 4,7% schoolverlaters zonder werkervaring, doen leerlingen uit het BuSO het daarmee niet slechter dan jongeren uit ASO3, BSO3 of TSO3 en veel beter dan andere laaggeschoolde schoolverlaters. De vraag is waarom dit zich niet vertaalt in betere tewerkstellingsresultaten na één jaar.

De beperking van deze jongeren speelt hen ongetwijfeld parten. Nochtans hebben deze leerlingen best wel wat troeven waarover de meeste laaggeschoolde jongeren niet beschikken. Hun werkattitude is vaak beter. Indien ze een ABO hebben gevolgd, beschikken ze ook al zeker over minstens één jaar werkervaring. Daarnaast kunnen Bijzondere TewerkstellingOndersteunende Maatregelen (BTOM) de aanwerving van deze schoolverlaters voor de werkgever interessanter maken.

Vergelijking rest% BSO2 - BuSO - ABO

Leerlingen uit het BuSO kunnen ook nog een bijkomend jaar alternerende beroepsopleiding (ABO) volgen waarbij ze een jaar lang ervaring kunnen opdoen op de werkvloer.

In de grafiek hieronder wordt duidelijk hoe de verschillende onderdelen van dit niveau presteren en wat het effect is van een bijkomend jaar (ABO) op de kansen op werk. In de grafiek wordt ook de vergelijking gemaakt met schoolverlaters uit het BSO2 omdat deze dikwijls mikken op dezelfde jobs.

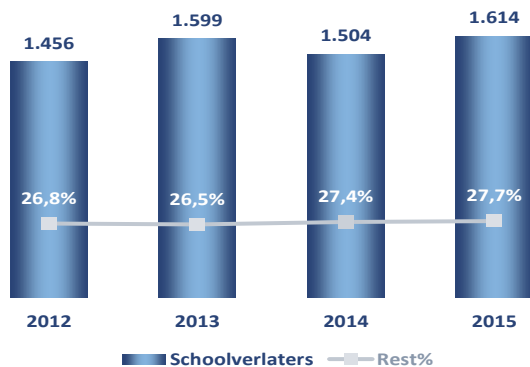

1.910 schoolverlaters komen uit het beroepssecundair onderwijs van de 2de graad. 645 schoolverlaters hielden het voor bekeken na het behalen van een studiegetuigschrift van het buitengewoon secundair onderwijs. 637 schoolverlaters volgden na het BuSO nog een jaar alternerende beroepsopleiding.

De grafiek toont duidelijk aan dat het reguliere BSO2 de beste aansluiting met de arbeidsmarkt garandeert. Binnen de populatie schoolverlaters die een BuSO-opleiding volgden is duidelijk dat een extra jaar praktijkervaring op de werkvloer zijn vruchten afwerpt.

DBSO

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	1.504	1.614
Aantal ingeschreven bij VDAB	1.502	1.608
Werkzoekend na 1 jaar	412	447
Restpercentage	27,4%	27,7%
Zonder werkervaring	5,1%	5,8%

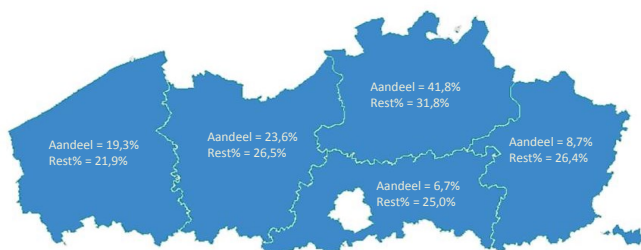

In dit niveau wordt gerapporteerd over schoolverlaters die een kwalificatie behaalden in het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Terwijl het aantal schoolverlaters licht schommelt situeert de aansluiting met de arbeidsmarkt zich de laatste jaren op hetzelfde niveau.

Iets meer dan 1 op 4 schoolverlaters is werkzoekend na 1 jaar en het feit dat bijna 6% geen werkervaring kon opdoen is geen slecht resultaat.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

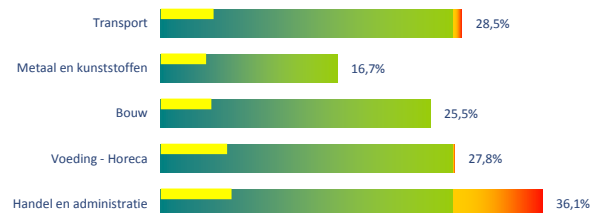

Het DBSO is in verhouding sterk oververtegenwoordigd in de provincie Antwerpen, waar meer dan 4 op 10 van al deze schoolverlaters uitstroomt. In Vlaams-Brabant en Limburg komen schoolverlaters relatief minder uit het DBSO.

De aansluiting met de arbeidsmarkt geschiedt in alle provincies in nagenoeg dezelfde mate, behalve in West-Vlaanderen waar het DBSO zonder twijfel het best presteert met een rest% van 22%.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

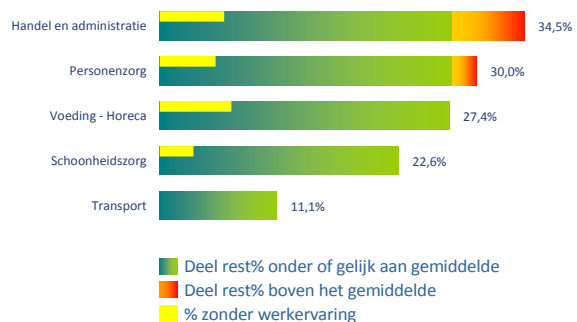
4 van de 5 studiegebieden van deze top 5 voor mannen in DBSO halen een relatief goed rest% voor dit niveau. Men zou dus kunnen stellen dat mannen vooral arbeidsmarktgericht kiezen in DBSO.

De schoolverlaters uit 'Metaal en kunststoffen' (162 sv) scoren schitterend met een rest% van 17%. Het studiegebied 'Transport' (200 sv) telt de meeste schoolverlaters, maar ook 'Bouw' (145 sv) oefent veel aantrekkingskracht uit.

'Voeding - Horeca' (126 sv) scoort met 28% nog werkzoekende schoolverlaters maar net boven het gemiddelde voor dit niveau.

'Handel en administratie' (119 sv) doet het als enig studiegebied in deze top 5 niet goed met nog 36% werkzoekende mannen na 1 jaar.

Vrouwen

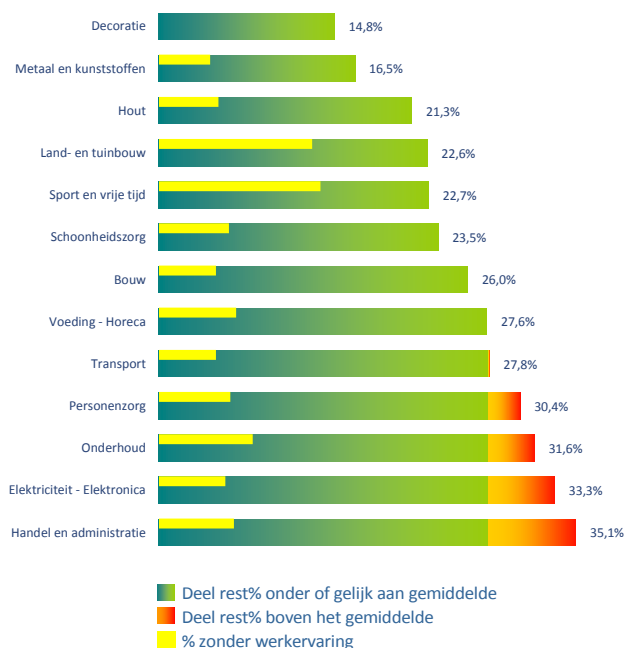
De inschrijvingen in DBSO zitten aan vrouwenzijde geconcentreerd in 2 studiegebieden die minder goed in de markt liggen. 'Handel en administratie' (229 sv) telt na 1 jaar nog steeds 35% werkzoekenden.

'Personenzorg' (227 sv) kan ook op veel belangstelling rekenen en het rest% is met 30% wel beter maar niet goed.

'Voeding - Horeca' (73 sv) doet het relatief niet slecht met 27% vrouwelijke schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar.

'Schoonheidszorg' (31 sv) scoort nog beter maar de aantallen worden klein en dat geldt nog meer voor 'Transport' (9 sv) waardoor deze resultaten toch minder betrouwbaar zijn.

Studiegebieden

13 studiegebieden uit het DBSO tellen minstens 20 schoolverlaters waarvan 8 studiegebieden een beter dan gemiddelde aansluiting garanderen met de arbeidsmarkt voor dit niveau.

De kansen op een job zijn met nog geen 17% resterende schoolverlaters zeer gunstig voor zij die een opleiding volgden uit het studiegebied 'Metaal en kunststoffen' (164 sv).

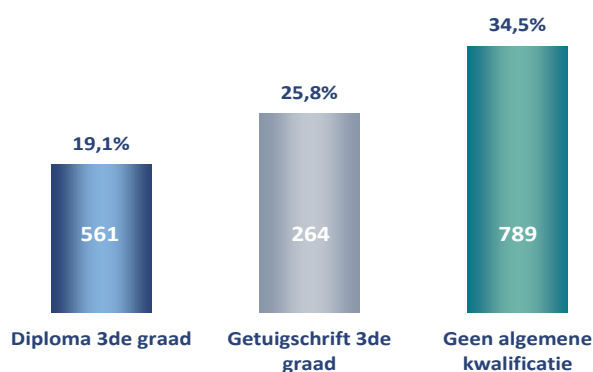
De studiegebieden 'Transport' (209 sv), 'Bouw' (146 sv), 'Voeding - Horeca' (199 sv) en 'Hout' (80 sv) presteren op of onder het gemiddelde rest% voor dit niveau.

Wat betreft de studiegebieden 'Decoratie' (27 sv), 'Sport en vrije tijd' (22 sv), 'Land- en tuinbouw' (31 sv) en 'Schoonheidszorg' (34sv) ligt het rest% een stuk onder het gemiddelde, maar daar zijn de aantallen relatief klein om zinvolle conclusies uit te trekken.

Wie een opleiding volgde uit de studiegebieden 'Handel en administratie' (348 sv), 'Personenzorg' (250 sv), 'Elektriciteit - Elektronica' (54 sv) of 'Onderhoud' (38 sv) moet zijn/haar kansen om na 1 jaar niet meer werkzoekend te zijn echter minder positief inschatten.

Invloed algemene kwalificatie op rest%

Net als bij de Leertijd is het ook in het DBSO mogelijk om naast een certificaat voor de beroepsgerichte vorming een getuigschrift te behalen van de 2de of 3de graad secundair onderwijs of een diploma secundair onderwijs. Hieronder bekijken wij het effect van het behalen van een getuigschrift 3de graad of diploma secundair onderwijs op het vinden van een job.

561 schoolverlaters behaalden naast een certificaat voor het beroepsgerichte gedeelte ook een diploma secundair onderwijs. 264 schoolverlaters verlieten het DBSO met een getuigschrift van de 3de graad en 789 behaalden het certificaat met enkel een algemene kwalificatie van de 2de graad of geen kwalificatie.

Het effect is duidelijk. Wie een diploma secundair onderwijs behaalde heeft een kans van 1 op 5 om na 1 jaar werkzoekend te zijn. Voor wie geen algemene kwalificatie of enkel een kwalificatie van de 2de graad behaalde, is die kans meer dan 1 op 3.

Een getuigschrift 3de graad secundair onderwijs biedt met een rest% van 25,8% eveneens een duidelijke meerwaarde t.o.v. een certificaat zonder algemene kwalificatie of enkel een kwalificatie van de 2de graad.

Voor dit studieniveau wordt enkel gerapporteerd tot op studiegebied en dat is maar goed ook. DBSO kan zowel lineair als modulair gevolgd worden en in totaal kan gekozen worden uit meer dan 150 opleidingen. Als dat al niet leidt tot keuzestress ...

Met één op vier schoolverlaters die na een jaar nog werkzoekend zijn, is de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt voor jongeren uit het DBSO onvoldoende.

Wel een behoorlijk resultaat is dat 'slechts' één op twintig jongeren na een jaar nog geen enkele werkervaring heeft opgedaan.

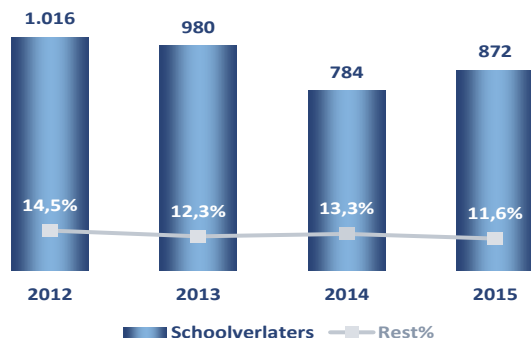
Opvallende vaststelling is het verschil in restpercentage tussen schoolverlaters die enkel hun certificaat voor het beroepsgerichte gedeelte hebben behaald en zij die ook een getuigschrift of diploma voor de derde graad hebben verworven. Werkervaring alleen volstaat blijkbaar niet voor een vlotte transitie naar werk. Het blijft cruciaal dat jongeren met een diploma aan de start van de loopbaan verschijnen.

Weliswaar blijft voor schoolverlaters uit het DBSO die hun diploma secundair behaalden, de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt moeizamer verlopen dan voor een schoolverlater uit het BSO3. De reputatie en positie van het DBSO onderaan de waterval spelen hier een rol.

Net zoals voor de meeste andere opleidingen op secundair niveau valt op hoe fel gender de studiekeuze bepaalt.

Leertijd

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	784	872
Aantal ingeschreven bij VDAB	644	699
Werkzoekend na 1 jaar	104	101
Restpercentage	13,3%	11,6%
Zonder werkervaring	3,4%	2,8%

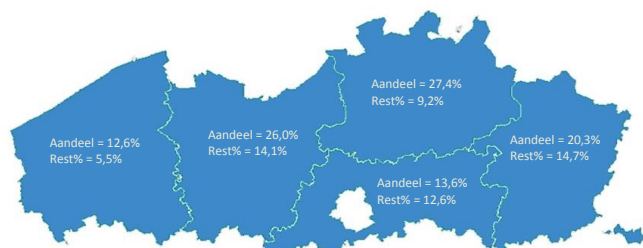

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug die een Leertijd succesvol beëindigden ingericht door Syntra Vlaanderen.

Het aantal schoolverlaters is terug wat toegenomen na de forse duik vorig jaar. Deze schoolverlaters werden vorig jaar voor het eerst afgebakend via de Leer- en ervaringsbewijzendatabank (LED). De aansluiting met de arbeidsmarkt is nog verder verbeterd.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie

West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

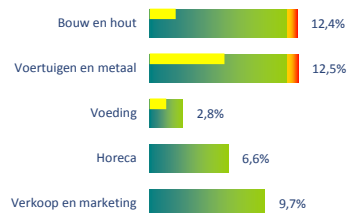
De Leertijd is sterk oververtegenwoordigd in Limburg maar ook in Oost-Vlaanderen. Zowel in Vlaams-Brabant, Antwerpen maar vooral in West-Vlaanderen is de Leertijd ondervertegenwoordigd.

In West-Vlaanderen verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt vrijwel probleemloos. Ook in Antwerpen scoort men beter dan het Vlaams gemiddelde.

Maar in Oost-Vlaanderen en Limburg hebben schoolverlaters uit de Leertijd het toch moeilijker om een job te vinden dan gemiddeld in Vlaanderen.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

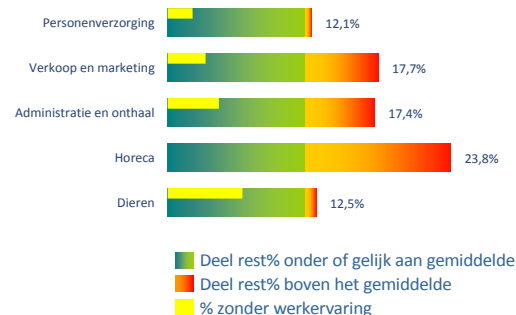
Mannen

De studiegebieden 'Bouw en hout' (186 sv) en 'Voertuigen en metaal' (96 sv) tellen de meeste mannelijke schoolverlaters maar doen het met een rest% van ruim 12% iets minder goed dan het gemiddelde voor de Leertijd.

Het studiegebied 'Voeding' (71 sv) heeft daarentegen een opvallend laag rest% van 3%. Ook in de studiegebieden 'Horeca' (61 sv) en 'Verkoop en marketing' (31 sv) hebben mannelijke schoolverlaters minder dan 1 kans op 10 om na 1 jaar nog werkzoekend te zijn.

Vrouwen

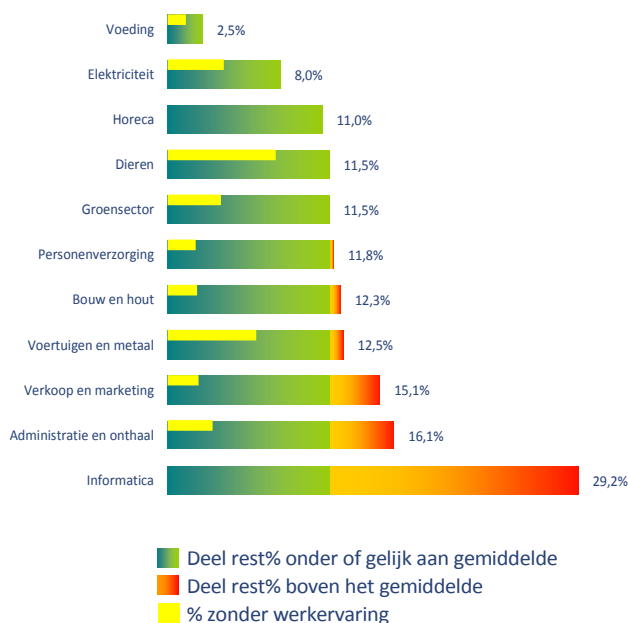

Bij de vrouwen telt het studiegebied 'Personenverzorging' (141 sv) het grootste aantal schoolverlaters in de Leertijd. Dit studiegebied scoort met een rest% van 12% in de middenmoot.

'Verkoop en marketing' (62 sv) biedt minder goede kansen om binnen het jaar uit de werkloosheid te geraken.

Het studiegebied 'Horeca' (21 sv), 'Administratie en onthaal' (23 sv) is net als het studiegebied 'Dieren' (16 sv) te klein om er iets zinnigs over te kunnen zeggen.

Studiegebieden

11 studiegebieden in de Leertijd tellen minstens 20 schoolverlaters.

5 studiegebieden bieden een vrij gemiddelde of betere kans op aansluiting met de arbeidsmarkt.

In het studiegebied 'Voeding' (80 sv) is nog slechts een kleine 3% werkzoekend na 1 jaar. De studiegebieden 'Horeca' (82 sv), 'Personenverzorging' (152 sv), 'Bouw en hout' (187 sv) en 'Voertuigen en metaal' (96 sv) scoren rond het gemiddelde van 12%.

De studiegebieden 'Elektriciteit' (25 sv), 'Dieren' (26 sv) en 'Groensector' (26 sv) doen het allemaal relatief goed maar ook hier geldt dat resultaten van kleine studiegebieden voorzichtig moeten benaderd worden.

'Administratie en onthaal' (31 sv), 'Verkoop en marketing' (93 sv) en vooral 'Informatica' (24 sv) bieden minder goede perspectieven dan gemiddeld voor de schoolverlaters uit de Leertijd.

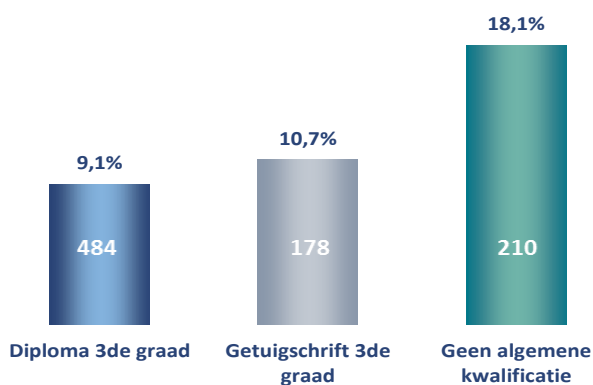

De leertijd presteert traditioneel sterk omdat er reeds tijdens de opleiding een sterke band is met de werkvloer. Met een restpercentage van 11,6% en een percentage zonder werkervaring van minder dan 3% doet de leertijd het gemiddeld beter dan schoolverlaters die binnen de schoolmuren hun secundair diploma of getuigschrift behalen.

Hier speelt weliswaar ook een selectie-effect. Een opleidingstraject binnen de leertijd kan enkel voor leerlingen die een werkgever vinden. Leerlingen die niet presteren of het te bont maken en wiens traject binnen de leertijd vroegtijdig wordt stopgezet, verdwijnen uit de leertijd en gaan terug naar bijvoorbeeld DBSO. Binnen de leertijd, meer dan bij de andere studieniveaus, halen enkel de besten de eindmeet.

Net zoals voor het DBSO vallen de grote verschillen op tussen de leerlingen die enkel hun kwalificatie voor het beroepsgerichte gedeelte behalen en de leerlingen die daarbovenop ook een getuigschrift of diploma secundair halen. Schoolverlaters die enkel een kwalificatie verkregen, doen het helemaal niet beter dan jongeren met een diploma of getuigschrift ASO, BSO of TSO. Schoolverlaters uit de leertijd met dat extra diploma of getuigschrift doen dat wel. Dit is een belangrijke les voor het duaal leren.

Invloed algemene kwalificatie op rest%

484 schoolverlaters behaalden naast een kwalificatie voor het beroepsgerichte gedeelte ook een diploma secundair onderwijs. 178 schoolverlaters verlieten de Leertijd met een getuigschrift van de 3de graad. Zij hadden beide ongeveer 1 kans op 10 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

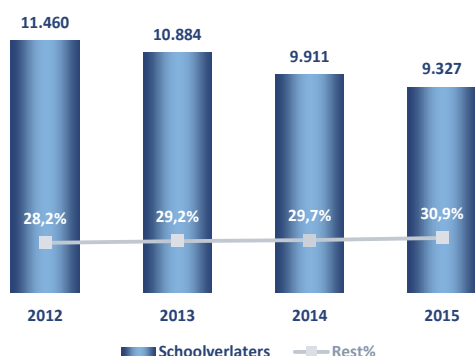
210 schoolverlaters besloten om naast hun beroepsgerichte kwalificatie geen algemene kwalificatie of enkel een algemene kwalificatie van de 2de graad te ambiëren. Zij ondervinden bijna dubbel zoveel moeite om aansluiting te vinden met de arbeidsmarkt.

Laaggeschoold

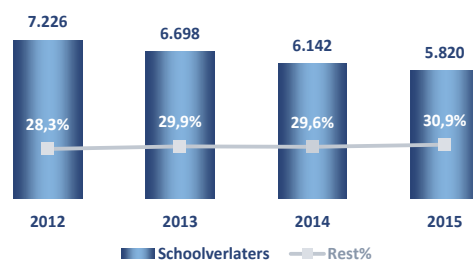
	2014	2015
Schoolverlaters	9.911	9.327
Werkzoekend na 1 jaar	2.942	2.884
Restpercentage	29,7%	30,9%
Zonder werkervaring	9,3%	9,2%

	2014	2015
Mannen	6.142	5.820
Werkzoekend na 1 jaar	1.821	1.797
Restpercentage	29,6%	30,9%
Zonder werkervaring	9,3%	9,5%

Evolutie aantal en rest% - Totaal

Evolutie aantal en rest% - Mannen

Het aantal laaggeschoolde schoolverlaters neemt af met bijna 600 eenheden ten opzichte van vorig jaar. Hiermee blijft de dalende trend van de laatste jaren intact.

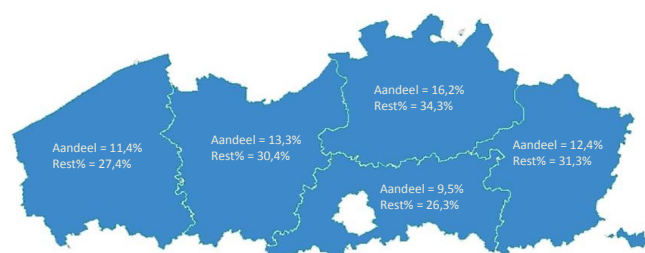
Ook het aandeel laaggeschoolden in het totaal van alle schoolverlaters neemt verder af. Laaggeschoolde schoolverlaters maken nu nog 13% uit van het totaal.

De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt net iets moeilijker dan verleden jaar. Het rest% overschrijdt de grens van 30%.

Het aantal laaggeschoolde mannelijke schoolverlaters blijft net als de voorbije jaren gevoelig afnemen. Maar hun aandeel draagt toch nog steeds 16,3%; veel hoger dan bij de vrouwen.

De aansluiting met de arbeidsmarkt is er op achteruitgegaan in vergelijking met vorig jaar. Iets meer dan 3 op 10 mannelijke laaggeschoolde schoolverlaters is na 1 jaar werkzoekend.

Aandeel en rest% per provincie - Totaal

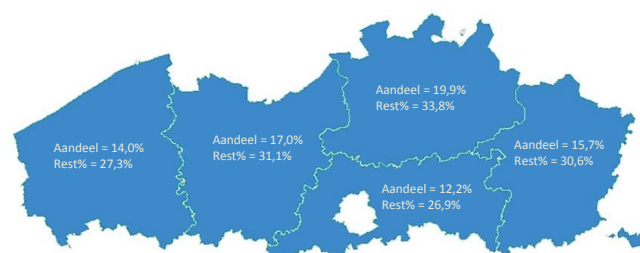

Het aandeel laaggeschoolde schoolverlaters steekt in Antwerpen ver boven dat van alle andere provincies uit (gemiddeld 13%), maar de invloed van het hoge aandeel ongekwalificeerden werkt hier natuurlijk door.

In de andere provincies ligt het aandeel laaggeschoolde schoolverlaters kort bij het Vlaams gemiddelde, uitzondering gemaakt voor Vlaams-Brabant waar het aandeel laaggeschoolden bijzonder laag is bij de schoolverlaters.

In Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen hebben laaggeschoolde schoolverlaters een kans van iets meer dan 1 op 4 om na 1 jaar werkzoekend te zijn. In de andere provincies schommelt deze kans eerder rond 1 op 3.

Aandeel en rest% per provincie - Mannen

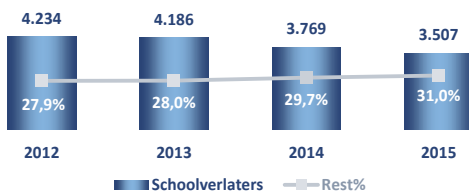

Het aandeel laaggeschoolde mannelijke schoolverlaters en hun rest% liggen in Antwerpen als enige provincie duidelijk boven het Vlaams gemiddelde van 16%. Niettemin gaat deze provincie er toch ook op vooruit ten opzichte van vorig jaren.

Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen bieden de beste kansen om na 1 jaar niet werkzoekend te zijn. Het rest% ligt er rond 27%. Oost-Vlaanderen en Limburg scoren heel gemiddelde waarden.

	2014	2015
Vrouwen	3.769	3.507
Werkzoekend na 1 jaar	1.121	1.087
Restpercentage	29,7%	31,0%
Zonder werkervaring	9,4%	8,8%

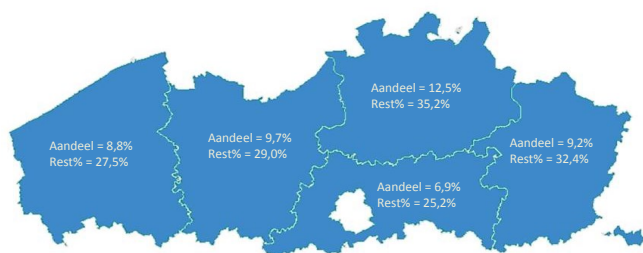
Evolutie aantal en rest% - Vrouwen

Het aantal vrouwelijke laaggeschoolde schoolverlaters neemt eveneens verder af en dit jaar iets sterker dan bij de mannen. De vrouwen hadden reeds een veel kleiner aandeel in deze groep schoolverlaters. 9,8% van de vrouwen komt nu laaggeschoold op de arbeidsmarkt.

Ook bij de vrouwen is het rest% licht toegenomen. Het is quasi identiek aan dat van de mannen.

Aandeel en rest% per provincie - Vrouwen

Net als bij de mannen vinden we ook bij de vrouwen het grootste aandeel laaggeschoolden en het hoogste rest% terug in de provincie Antwerpen.

Alle andere provincies hebben een aandeel laaggeschoolde vrouwen van minder dan 10%. In Vlaams-Brabant zijn er in verhouding het minst laaggeschoolde vrouwen bij de schoolverlaters en het rest% is daar ook opvallend laag. Ook in Oost- en West-Vlaanderen is de situatie voor laaggeschoolden iets beter dan gemiddeld.

In Limburg hebben laaggeschoolde vrouwen daarentegen een kleinere kans op een job.

Het aandeel laaggeschoolde schoolverlaters daalt voor het 3de jaar op rij (-19% t.o.v. 2011). Bij een steeds groter aantal mensen lijkt het beseft te groeien dat laaggeschoold op de arbeidsmarkt komen niet zo'n goed idee is.

Dit alles neemt niet weg dat de situatie van laaggeschoolden op de arbeidsmarkt allesbehalve rooskleurig is. Zijn/haar studie niet afmaken en/of niet kunnen aarden in het voltijds onderwijs is voor veel schoolverlaters het resultaat van een gebrek aan motivatie. Schoolverlaters beseffen te weinig dat voor een succesvolle loopbaan op de arbeidsmarkt meer nodig is dan tot 18 jaar op de schoolbanken zitten alleen.

Ook voor het onderwijs is een moeilijke taak weggelegd om deze jongeren te blijven uitdagen en hen vooral ook realiteitszin bij te brengen over wat zij na hun schoolse periode zoal mogen verwachten op de arbeidsmarkt. Op de arbeidsmarkt van morgen verwachten wij niet direct veel meer kansen voor deze groep, ook al zijn ze dan met minder in aantal.

Hoewel vrouwen veel minder gevarieerd kiezen, zijn zij in veel mindere mate laaggeschoold dan mannen.

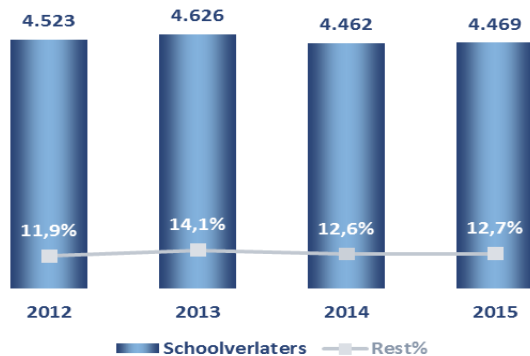
Deze schoolverlaters gaan alle kansen moeten grijpen die ze krijgen. De grenzen binnen Europa zijn al lang vervaagd en zij zijn ook bijzonder kwetsbaar door de instroom van Europese migranten die op dezelfde jobs azen.

Regionaal zit de provincie Antwerpen, en binnen de provincie vooral de stad Antwerpen nog steeds met een groot probleem, al zet zich ook daar sinds enkele jaren een verbetering in. Veel meer dan elders in Vlaanderen breken jongeren er voortijdig hun studie af en/of zoeken ze hun heil in het deeltijds onderwijs omdat volle dagen op de schoolbanken zitten voor hen blijkbaar geen optie is.

Nochtans wonen zij in een regio waar nog steeds veel economische activiteit ontplooid wordt, met de haven als een belangrijke motor.

ASO3

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	4.462	4.469
Aantal ingeschreven bij VDAB	2.978	2.989
Werkzoekend na 1 jaar	563	569
Restpercentage	12,6%	12,7%
Zonder werkervaring	5,1%	5,5%

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het behalen van een diploma van het 2de of 3de jaar van de 3de graad in het algemeen secundair onderwijs.

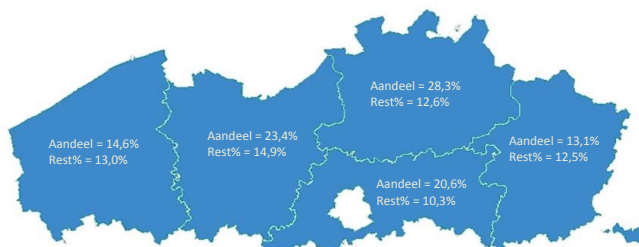
Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien een diploma behaalden van het ASO3 worden eveneens aan dit niveau toegevoegd.

Het rest% dat vermeld wordt is niet helemaal correct.

Nogal wat ASO'ers besluiten om na hun secundair onderwijs verder te studeren in het buitenland of de Franse gemeenschap. Daardoor worden ze door het departement Onderwijs en Vorming als schoolverlaters gezien en aangezien ze ook in de werkzoekendenbestanden van VDAB niet voorkomen beïnvloeden zij het rest% in gunstige zin. Dit betekent dus dat de aansluiting met de arbeidsmarkt in de realiteit moeilijker verloopt dan dat uit deze cijfers blijkt.

Hoewel we de impact hiervan voorlopig niet kunnen meten, is het toch verstandig hiermee rekening te houden.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

Het ASO3 is in verhouding sterk oververtegenwoordigd in de provincie Vlaams-Brabant maar dit weegt niet op het rest% dat het laagste is van alle Vlaamse provincies. In West-Vlaanderen is het ASO3 eerder ondervertegenwoordigd.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

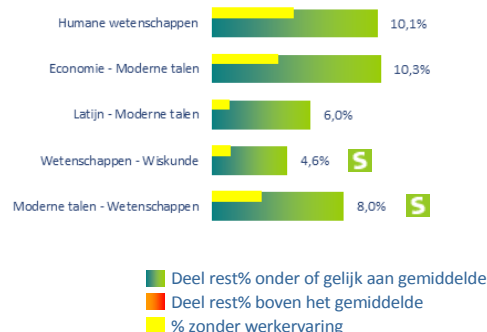
De grootste instroom op de arbeidsmarkt uit het ASO3 bij mannelijke schoolverlaters is vanuit de richting 'Economie - Moderne talen' (635 sv).

Veel mannelijke schoolverlaters komen ook uit de richting 'Wetenschappen - Wiskunde' (558 sv) waar het rest% iets hoger dan het gemiddelde voor dit niveau ligt.

'Humane wetenschappen' (471 sv) biedt de minste kansen voor mannelijke schoolverlaters uit deze top 5.

De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt voor alle top 5-opleidingen moeilijker dan gemiddeld voor ASO3.

Vrouwen

In tegenstelling tot de mannen, waar alle opleidingen met de meeste schoolverlaters het slechter doen dan gemiddeld, presteren de door vrouwen meest bevolkte richtingen allemaal beter dan gemiddeld.

De top 5 van meest gevolgde richtingen in het ASO3 is identiek bij mannen als bij vrouwen, zij het in een andere volgorde.

Het grootste aantal vrouwelijke schoolverlaters uit het ASO3 volgde 'Humane wetenschappen' (624 sv). Deze richting haalt bijna het hoogste rest% uit deze top 5 maar doet het nog beter dan het gemiddelde voor ASO3.

'Economie - Moderne talen' (447 sv) telt eveneens heel wat vrouwelijke schoolverlaters en kent het hoogste rest% uit deze top 5.

Een kleiner aantal vrouwen verlaten ook het ASO na de opleiding 'Latijn - Moderne talen' (183 sv), 'Wetenschappen - Wiskunde' (175 sv) of 'Moderne talen - Wetenschappen' (100 sv).

Studiegebieden

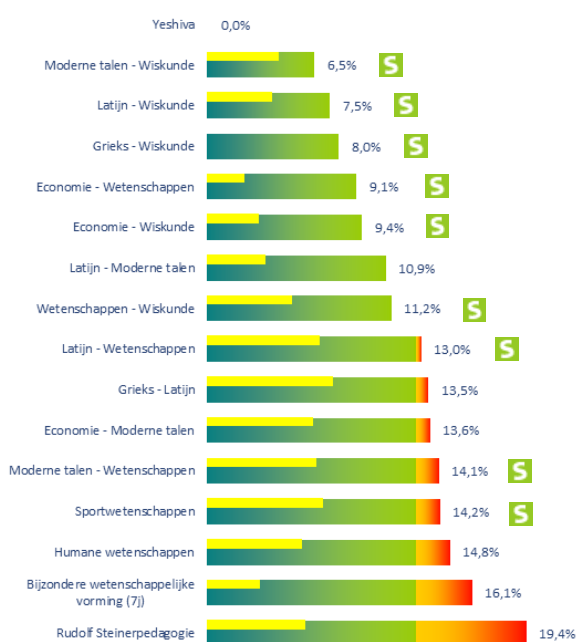

Het studieniveau ASO3 telt slechts 2 studiegebieden.

'Algemeen secundair onderwijs' (4.323 sv) heeft het grootste aantal schoolverlaters. 1 op 7 is nog werkzoekend na 1 jaar.

Het studiegebied 'Sport' (146 sv) kent minder schoolverlaters en het rest% bedraagt 1 procentpunt meer.

Studierichtingen

Van de 16 studierichtingen met minstens 20 schoolverlaters presteren 7 richtingen beter dan het gemiddelde rest% voor het ASO3.

Geen enkele schoolverlater die 'Yeshiva' (26 sv) volgde is een jaar later nog werkzoekend. Deze richting heeft wel weinig schoolverlaters en de afgestudeerden worden meestal in eigen (Joodse) kringen tewerkgesteld.

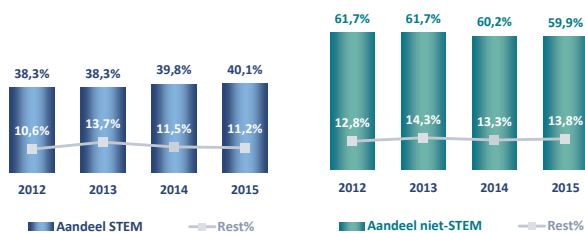
Opvallend is dat alle gecombineerde richtingen met 'Wiskunde' beter scoren dan het gemiddelde rest%, net als 'Economie-Wetenschappen' en 'Latijn-Moderne talen'.

De hoogste rest% zien we bij schoolverlaters uit de (kleinere) richtingen 'Rudolf Steinerpedagogie' (67 sv) en 'Bijzonder wetenschappelijke vorming' (31 sv), maar ook bij de richting met het grootste aantal schoolverlaters nl. 'Humane wetenschappen' (1095 sv).

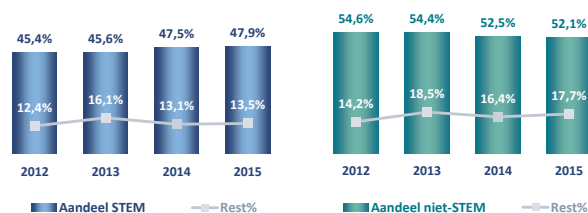
	2014	2015
Schoolverlaters in STEM	1.775	1.790
Werkzoekend na 1 jaar	205	200
Restpercentage	11,5%	11,2%
Zonder werkervaring	5,3%	5,1%

	2014	2015
Mannen in STEM	1.202	1.237
Werkzoekend na 1 jaar	158	167
Restpercentage	13,1%	13,5%
Zonder werkervaring	6,0%	6,1%

Evolutie STEM / niet-STEM - Totaal

Evolutie STEM / niet-STEM - Mannen

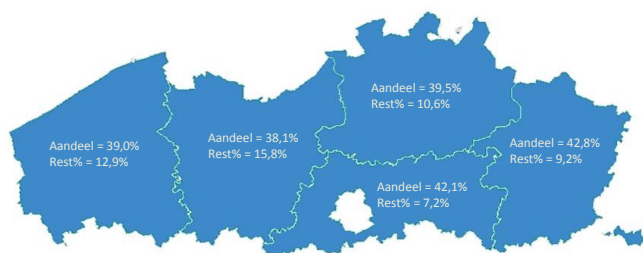

13 studierichtingen op 22 in ASO3 zijn STEM-richtingen. 4 op 10 schoolverlaters uit het ASO3 behaalden een diploma in een STEM-richting. Wat in principe als voordelig wordt beschouwd in het licht van verder studeren ligt hier toch enigszins anders: van ASO naar de arbeidsmarkt is niet zo'n goede keuze.

In het ASO3 bedraagt het aandeel mannelijke schoolverlaters uit een STEM-richting bijna de helft van alle mannelijke schoolverlaters. Het rest% klokt af op 13,5%. Dit is iets hoger dan vorig jaar.

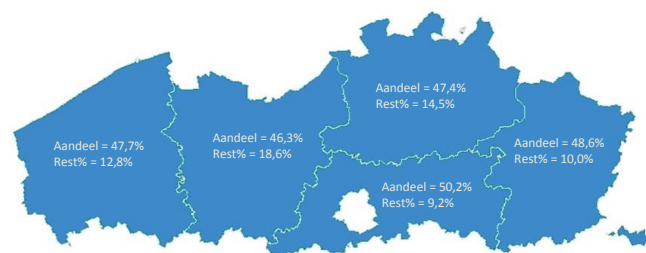
In de niet-STEM-richtingen is de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn opvallend groter, en ook daar is het rest% gestegen t.o.v. vorig jaar.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Totaal

Limburg en Vlaams-Brabant tellen het hoogste aandeel STEM-gediplomeerden in ASO3. De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt ook het vlotst in Vlaams-Brabant. In Oost-Vlaanderen gaat het een stuk moeizamer.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Mannen

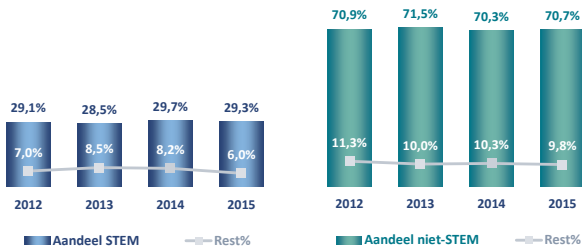

In de provincie Vlaams-Brabant volgde de helft van de mannelijke schoolverlaters een STEM-richting. Limburg, West-Vlaanderen en Antwerpen volgen op korte afstand. Oost-Vlaanderen heeft het laagste aantal STEM-gediplomeerden.

In Vlaams-Brabant en Limburg verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt voor STEM-gediplomeerden het vlotst. Bij de andere provincies valt vooral de provincie Oost-Vlaanderen op waar, ondanks het kleinere aandeel aan STEM-gediplomeerden, de aansluiting met de arbeidsmarkt het moeilijkst verloopt.

	2014	2015
Vrouwen in STEM	573	553
Werkzoekend na 1 jaar	47	33
Restpercentage	8,2%	6,0%
Zonder werkervaring	3,8%	2,9%

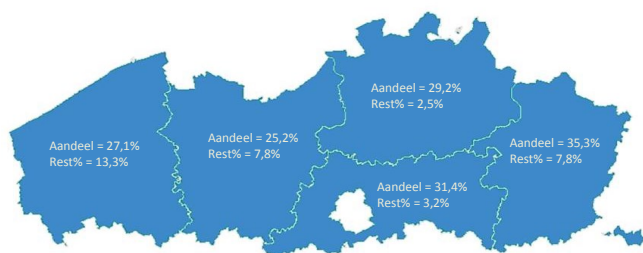
Evolutie STEM / niet-STEM - Vrouwen

Bij de vrouwen is de situatie opvallend anders. In het ASO3 neemt het aandeel van de vrouwen dat de school verlaat met een ASO3 STEM-opleiding lichtjes af t.o.v. vorig jaar. Het % vrouwen dat werkzoekend is na een STEM-opleiding binnen ASO3 neemt wel gevoelig af.

Ook voor wie als vrouw een STEM-richting volgde in het ASO3 liggen de kansen op een job gunstiger dan voor wie opteerde voor een niet-STEM-richting.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Vrouwen

Limburg telt het grootste aandeel vrouwelijke STEM-gediplomeerden in het ASO3. Ook in Vlaams-Brabant ligt het aandeel hoger dan het Vlaams gemiddelde. Ook bij de vrouwen is het aandeel schoolverlaters met STEM-diploma het laagste in Oost-Vlaanderen.

In Antwerpen en Vlaams-Brabant is de aansluiting voor wie een STEM-opleiding volgde zeer goed. In tegenstelling tot vorig jaar is de aansluiting het moeilijkst in West-Vlaanderen. Het rest% van de STEM-gediplomeerden ligt daar een stuk hoger dan het % bij de niet-STEM-gediplomeerden.

Nog steeds te veel schoolverlaters betreden de arbeidsmarkt met een diploma uit het ASO3. En hoewel deze schoolverlaters op het eerste gezicht nog goed aansluiting vinden met de arbeidsmarkt blijft enkel een diploma ASO3 geen goede start van een loopbaan. Zij dreigen in jobs terecht te komen die beneden hun mogelijkheden liggen en/of niet direct beantwoorden aan hun verwachtingen.

Hoewel er meer meisjes dan jongens in het ASO zitten, is 57,8% van de schoolverlaters die maximaal een diploma ASO halen een man. Dit betekent dat meisjes na het ASO3 vaker doorstromen naar het hoger onderwijs en er effectief een hoger diploma behalen. Meer jongens stoppen na het ASO3 of slagen er niet in om een diploma hoger onderwijs te behalen. Een goede zaak voor hun kansen op de arbeidsmarkt is dat niet.

Het is jammer dat zoveel schoolverlaters die kozen voor ASO, waarin het de bedoeling is om een stevige basis te vormen voor het volgen van hogere studies, het niet maken in het hoger onderwijs of het zelfs niet proberen. Voor henzelf maar ook voor de arbeidsmarkt is dit een groot verlies.

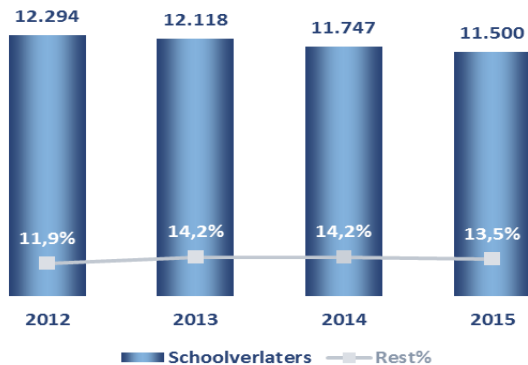
Is het zo dat jongeren en/of ouders nog steeds ASO verkiezen boven TSO vanwege het 'betere prestige' en het geloof dat ASO-ers later succesvoller zullen zijn? Terwijl de jongeren misschien beter af zijn met een meer arbeidsmarktgerichte opleiding in TSO die beter bij hun interesses en competenties past? Als dat het geval is, dan wordt het dringend tijd om de perceptie, dat een technische opleiding minderwaardig zou zijn, voor eens en altijd te ontcrachten. Er gaat zo immers te veel talent verloren.

Voorts is het opvallend dat vrouwen (42% van deze schoolverlaters) beter aansluiting vinden met de arbeidsmarkt dan mannen in dit niveau, respectievelijk worden er restpercentages gehaald van 8,7% en 15,7%.

Ook is het zo dat schoolverlaters uit een STEM-richting beter aansluiting vinden met de arbeidsmarkt dan niet-STEM. Dit geldt zowel voor mannen als voor vrouwen.

BSO3

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	11.747	11.500
Aantal ingeschreven bij VDAB	10.740	10.501
Werkzoekend na 1 jaar	1.663	1.547
Restpercentage	14,2%	13,5%
Zonder werkervaring	4,5%	4,5%

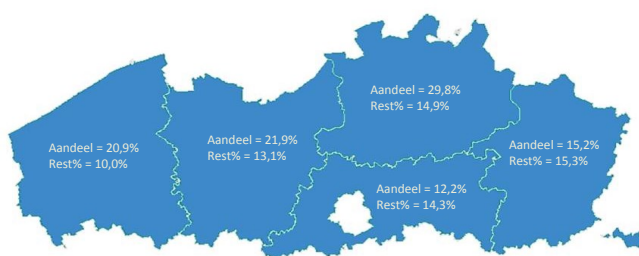

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het behalen van een studiegetuigschrift van de 3de graad of een diploma secundair onderwijs na een 7de jaar beroepsonderwijs.

Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien BSO3 hadden gevolgd, worden eveneens in dit niveau ondergebracht.

45% van de schoolverlaters uit het BSO3 zijn vrouwen. Hun rest% ligt met 12,9% iets onder dat van de mannen (13,9%).

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

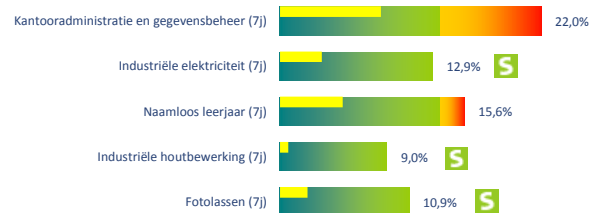

Het BSO3 is in verhouding meer aanwezig in Antwerpen, Limburg en West-Vlaanderen.

Schoolverlaters uit West-Vlaanderen doen het goed terwijl hun collega's uit andere provincies duidelijk meer moeite hebben om een job te vinden.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

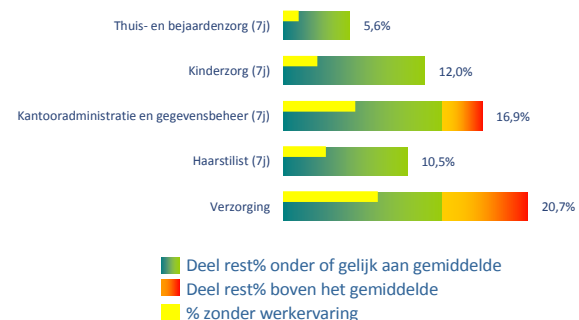

Waar het studiegebied Handel enkele decennia terug een nog bijna exclusief vrouwelijke studierichting was, is 'Kantooradministratie en gegevensbeheer (7j)' ondertussen ook de populairste opleiding (518 sv) op BSO3-niveau bij de mannen. Dit is geen positieve evolutie. Na 1 jaar is meer dan 1 op 5 werkzoekend, en dat is ver boven het gemiddelde voor dit niveau. Bijna 1 op 10 van deze schoolverlaters deed ook nog eens geen werkervaring op tijdens het eerste jaar na afstuderen.

Ook het 'Naamloos leerjaar (7j)' telt nog steeds 360 mannelijke schoolverlaters. Bijna 1 op 6 is nog werkzoekend na 1 jaar en dat is hoger dan gemiddeld.

'Industriële elektriciteit (7j)' (396 sv), 'Industriële houtbewerking (7j)' (288 sv) en 'Fotolassen (7j)' (257 sv) leveren ook heel wat mannelijke schoolverlaters af en bieden mooie kansen op tewerkstelling. Dat de toegenomen keuze voor Handel ten koste is gegaan van een keuze voor STEM -dat veel betere jobperspectieven biedt- maakt deze vaststelling extra pijnlijk.

Vrouwen

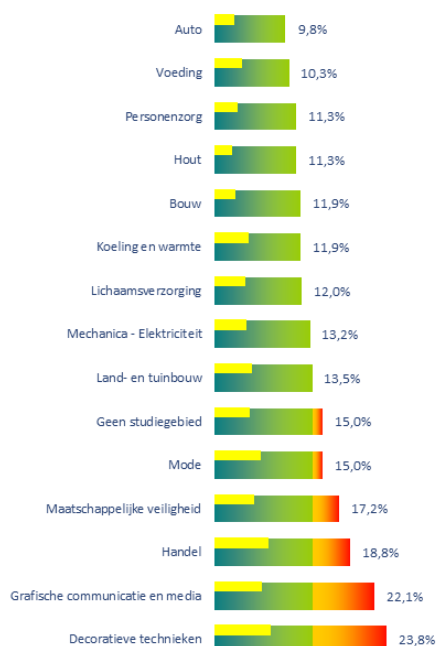
De grootste instroom naar de arbeidsmarkt in dit niveau bij de vrouwen komt uit de richting 'Thuis- en bejaardenzorg (7j)' (1.133 sv) en dat blijkt een uitstekende keuze.

'Kinderzorg (7j)' (823 sv) biedt betere kansen dan gemiddeld op werk, zij het een stuk minder dan vorig jaar (rest%: 12,0% t.o.v. 9,8%) .

'Kantooradministratie en gegevensbeheer (7j)' (669 sv) is dan weer een heel ander verhaal. De intrede op de arbeidsmarkt verloopt niet probleemloos maar toch nog een stuk vlotter dan bij de mannen.

'Haarstijl (7j)' (550 sv) blijft een goede keuze in BSO3 terwijl de richting 'Verzorging' zonder 7de jaar (323 sv) onvoldoende aansluit bij de eisen die op de arbeidsmarkt gelden. Een zevende jaar kinderzorg of thuis- en bejaardenzorg geeft aanzienlijk meer kansen op tewerkstelling.

Studiegebieden

15 studiegebieden in dit niveau tellen minstens 20 schoolverlaters. In 9 studiegebieden ligt het rest% onder het gemiddelde voor dit niveau.

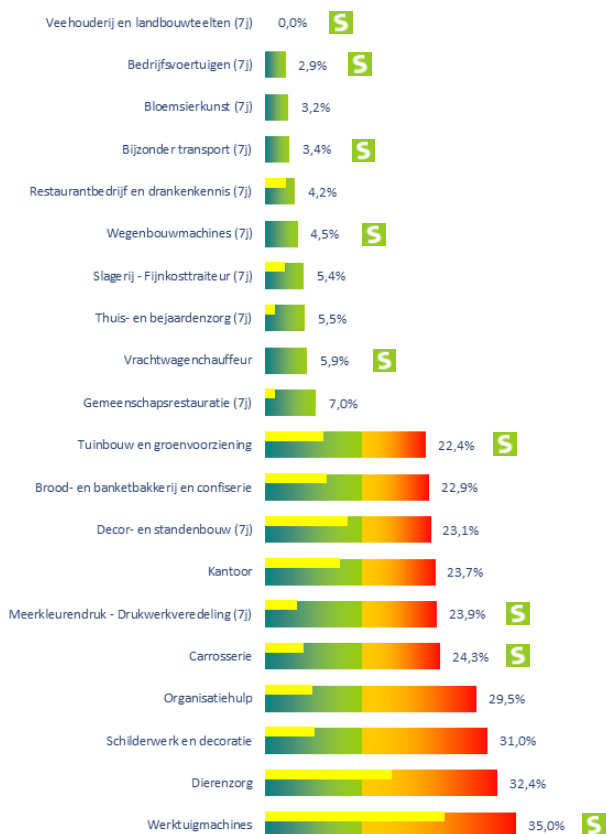
'Auto' (582 sv) en 'Voeding' (787 sv) bieden de beste aansluiting met de arbeidsmarkt met een rest% van rond de 10%.

Een aantal andere studiegebieden bieden in dit niveau ook mooie kansen op werk. Dit geldt voor 'Personenzorg' (2.789 sv), 'Hout' (860 sv), 'Bouw' (545 sv), 'Koeling en warmte' (277 sv), 'Lichaamsverzorging' (715 sv), 'Mechanica-Elektriciteit' (1.312 sv) en 'Land- en tuinbouw' (565 sv). De kans om nog werkzoekend te zijn na 1 jaar schommelt voor al deze studiegebieden tussen 11,3% en 13,5%.

'Mode' (140 sv) haalt een iets hoger rest% dan gemiddeld, net als wie de school verlaat na het 'Naamloos leerjaar' de enige richting in het studiegebied 'Geen studiegebied' (459 sv). Deze schoolverlaters hebben 15% kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

'Maatschappelijke veiligheid' (186 sv), 'Handel' (1.881 sv), 'Grafische communicatie en media' (77 sv) en 'Decoratieve technieken' (273 sv) bieden de minste kansen op een vlotte opstap naar de arbeidsmarkt.

Studierichtingen

Met een rest% onder 5% bieden de richtingen 'Veehouderij en landbouwteelten (7j)' (39 sv), 'Bedrijfsvoertuigen (7j)' (35 sv), 'Bloemsierkunst (7j)' (31 sv), 'Bijzonder transport (7j)' (29 sv), 'Restaurantbedrijf en drankenkennis (7j)' (71 sv) en 'Wegenbouwmachines (7j)' (22 sv) een uitstekende opstap naar de arbeidsmarkt.

Ook 'Slagerij-Fijnkosttraiteur (7j)' (37 sv), 'Thuis- en bejaardenzorg (7j)' (1.266 sv), 'Vrachtwagenchauffeur' (34 sv) en 'Gemeenschapsrestauratie (7j)' (71 sv) doen het voor dit niveau erg goed met een rest% tussen 5% en 7%.

Uiteraard zijn er in BSO3 ook studierichtingen die het minder goed doen op de arbeidsmarkt.

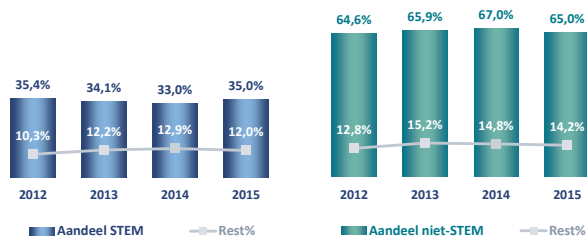
In de studierichtingen 'Tuinbouw en groenvoorziening' (49 sv), 'Brood- en banketbakkerij en confiserie' (35 sv), 'Decor- en standbouw (7j)' (26 sv), 'Kantoor' (135 sv), 'Meerkleurendruk-Drukwerkveredeling (7j)' (46 sv) en 'Carrosserie' (37 sv) lopen de restpercentages op tot 25%.

In de studierichting 'Organisatiehulp' (61 sv) loopt het rest% verder op tot 29,5%. Wie de school verlaat met een opleiding 'Schilderwerk en decoratie' (29 sv) of 'Dierenzorg' (34 sv) zal merken dat werk vinden niet eenvoudig is. Het rest% bedraagt voor deze richtingen meer dan 30%. Van wie de studierichting 'Werktuigmachines' volgt op BSO3-niveau is 35% na een jaar nog werkzoekend en heeft 1 op 4 nog geen enkele werkervaring opgedaan.

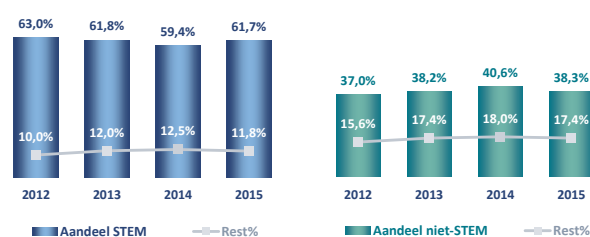
	2014	2015
Schoolverlaters in STEM	3.882	4.020
Werkzoekend na 1 jaar	499	482
Restpercentage	12,9%	12,0%
Zonder werkervaring	3,6%	3,5%

	2014	2015
Mannen in STEM	3.743	3.881
Werkzoekend na 1 jaar	469	459
Restpercentage	12,5%	11,8%
Zonder werkervaring	3,6%	3,5%

Evolutie STEM / niet-STEM - Totaal

Evolutie STEM / niet-STEM - Mannen

Het aandeel schoolverlaters uit een STEM-richting neemt toe t.o.v. de twee voorgaande jaren. 35% volgt een STEM-opleiding binnen BSO3.

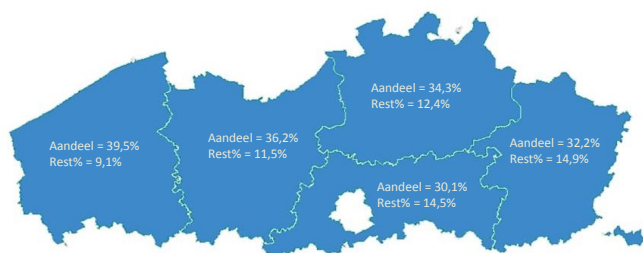
De aansluiting met de arbeidsmarkt ligt ook iets beter dan de voorbije jaren, maar dat is ook zo bij de niet-STEM-afgestudeerden.

Na het dieptepunt van vorig jaar is er een kleine toename van het aandeel STEM-opleidingen bij de mannen.

De aansluiting met de arbeidsmarkt is ook iets verbeterd t.o.v. vorig jaar.

Bijna 4 op 10 mannen in BSO3 volgde een niet-STEM-opleiding en hun kansen om niet werkzoekend te zijn na 1 jaar liggen anderhalf maal zo hoog als diegenen die wel voor STEM kozen.

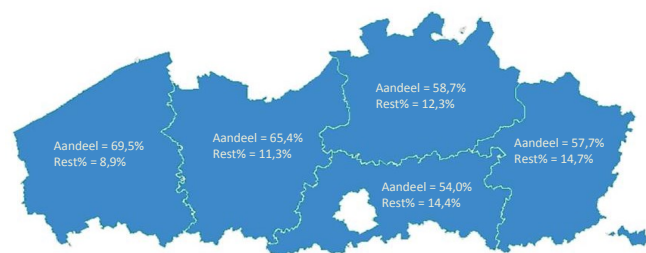
Aandeel en rest% STEM per provincie - Totaal

Het aandeel schoolverlaters dat een STEM-richting volgde in BSO3 ligt veruit het hoogst in West- en Oost-Vlaanderen. In Vlaams-Brabant ligt dit aandeel met 30,1% het laagst.

In West-Vlaanderen verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt het vlotst terwijl schoolverlaters uit een STEM-richting in Vlaams-Brabant en ook in de provincie Limburg heel wat meer moeite hebben om een job te vinden.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Mannen

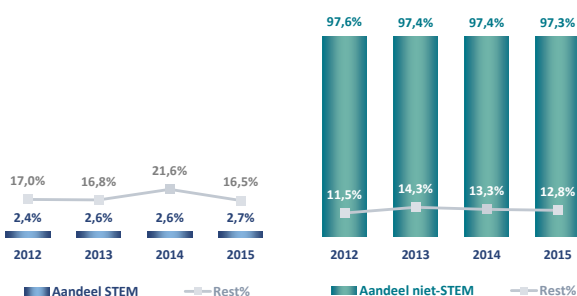

Meer dan 65% van de mannelijke schoolverlaters kozen voor een STEM-opleiding in de provincies West- en Oost-Vlaanderen. In Vlaams-Brabant haalt STEM een goeie helft van het aantal mannelijke schoolverlaters in BSO3.

West-Vlaanderen is voor de mannelijke STEM-schoolverlaters een uitstekende plek om snel aan de slag te gaan. In Limburg is het voor deze schoolverlaters het moeilijkst om aan de bak te komen.

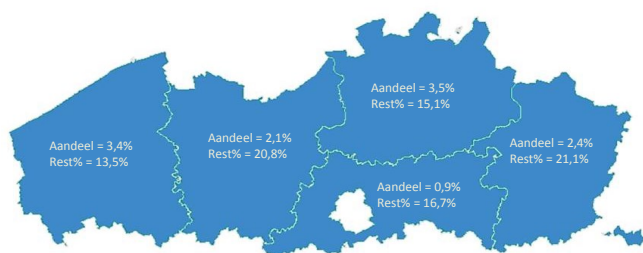
	2014	2015
Vrouwen in STEM	139	139
Werkzoekend na 1 jaar	30	23
Restpercentage	21,6%	16,5%
Zonder werkervaring	3,6%	4,3%

Evolutie STEM / niet-STEM - Vrouwen

De weinige vrouwen die in BSO3 voor een STEM-opleiding kozen zien hun kansen op werk opvallend stijgen, vergeleken met vorig jaar. Maar het rest% blijft nog steeds hoger liggen dan bij vrouwen die in BSO3 kozen voor een niet-STEM-richting. Deze laatste groep vrouwen ziet ook haar kansen om niet werkzoekend te zijn na 1 jaar verder toenemen.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Vrouwen

In geen enkele provincie stijgt het aandeel vrouwen met een STEM-opleiding uit boven 4%. In Vlaams-Brabant zijn er slechts 6 schoolverlaters die voor een STEM-opleiding kozen.

De STEM-opleidingen die in hoge mate nijverheidsrichtingen zijn, winnen voor het eerst sinds 2012 terrein, zowel bij mannen als vrouwen.

'Auto' en 'Voeding' bieden in deze editie de beste perspectieven.

Klassiekers zoals 'Bouw', 'Hout' en 'Mechanica - Elektriciteit' blijven sterk presteren. Ook in het studiegebied 'Land- en tuinbouw' zijn er tal van richtingen die perfect binnen het bereik vallen van deze groep jongeren en goede kansen op een job bieden. Gelukkig zien we dan ook, na de daling van vorige editie, terug een stijging in de schoolverlatersaantallen van 'Hout' (+12%) en 'Mechanica-Elektriciteit' (+7%).

Binnen 'Lichaamsverzorging' verlaat je de school beter niet na 6 jaar 'Haarzorg' maar doe je er nog een 7de jaar 'Haarstilis' bovenop. Ook binnen 'Personenzorg' doe je er best nog een extra jaartje Kinderzorg' of 'Thuis- en bejaardenzorg' bij. Vooral deze laatste opleiding biedt gegarandeerd succes op de arbeidsmarkt. De andere opleidingen binnen 'Personenzorg' halen niet zo'n goede scores.

Wie een opleiding volgt uit het studiegebied 'Handel' met de bedoeling om later in een administratieve job terecht te komen heeft veel kans om zijn/haar droom in rook te zien opgaan. Het blijft verwonderlijk dat zoveel jongens nog steeds kiezen voor een mogelijke kantoorjob terwijl er voor hen zoveel betere (STEM-)keuzes zijn.

Globaal gezien daalt het schoolverlatersaantal uit 'Handel' wel t.o.v. vorige edities, maar deze daling doet zich vooral voor bij de vrouwen. Zo daalde het aantal mannelijke schoolverlaters t.o.v. 2011 met 3% en de vrouwelijke schoolverlaters met 22%.

De grafische sector is een erg kapitaalintensieve sector waar door automatisatie en fusies het aantal arbeidsplaatsen onder druk is komen te staan en de jobinhoud zelf ook complexer is geworden. Deze ontwikkelingen spelen zeker niet in het voordeel van BSO3.

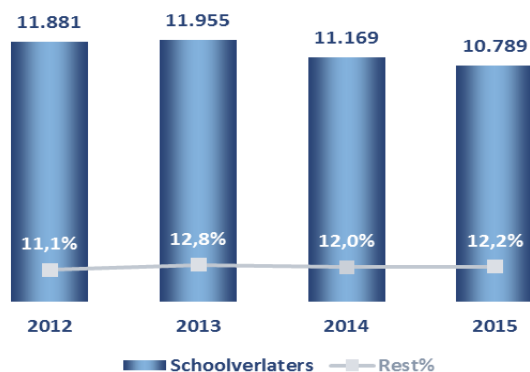
Delokalisatie, automatisatie en toenemende technologische innovaties zetten veel druk op een aantal opleidingen in BSO3. Men moet zich dan ook afvragen of het nog veel zin heeft om bepaalde opleidingen te blijven aanbieden in dit studieniveau. Onderwijsminister Hilde Crevits is ook van mening dat een aantal studierichtingen in het secundair onderwijs niet meer voldoen aan de hedendaagse noden en wil het aanbod en de inhoud ervan dan ook herzien.

Zoals andere jaren blijkt een zevende specialisatiejaar, waarbij de nadruk ligt op praktijk en stage, een duidelijke meerwaarde te bieden op de arbeidsmarkt. Schoolverlaters met 6 jaar BSO achter de rug halen een gemiddeld rest% van 19%, terwijl schoolverlaters, die een specialisatiejaar volgden, een gemiddeld rest% van 12,3% behalen!

Wat ons betreft heeft het dan ook zeker zin om in te zetten op één kwaliteitsvolle basisopleiding (6j) in ieder studiegebied en de vervolmaking (7de j) voor het grootste deel op de werkvloer te laten plaatsvinden.

TSO3

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	11.169	10.789
Aantal ingeschreven bij VDAB	9.391	9.258
Werkzoekend na 1 jaar	1.341	1.320
Restpercentage	12,0%	12,2%
Zonder werkervaring	4,3%	4,5%

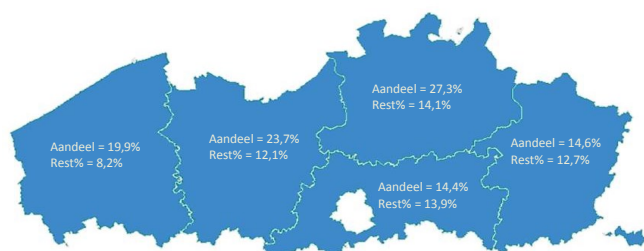
In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug met een diploma secundair onderwijs, behaald na 6 jaar TSO, of een diploma van secundair na secundair onderwijs (Se-n-Se).

Schoolverlaters die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien TSO3 of Se-n-Se hadden gevolgd, worden naar dit niveau teruggezet.

Het aantal schoolverlaters neemt verder af en de aansluiting ligt ongeveer op hetzelfde niveau als vorig jaar.

38% van de schoolverlaters zijn vrouwen. Hun rest% ligt met 10,7% lager dan bij de mannen (13,2%).

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

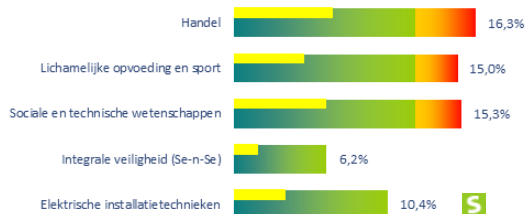
Het aandeel schoolverlaters uit het TSO 3 ligt in Antwerpen en Oost-Vlaanderen het hoogst.

De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt ook hier vooral zeer vlot in West-Vlaanderen.

In de andere provincies verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt veel moeilijker.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

Het grootste aantal mannen in dit niveau biedt zich aan op de arbeidsmarkt vanuit de richting 'Handel' (615 sv), maar deze groep stroomt zeer moeizaam door naar de arbeidsmarkt.

'Lichamelijke opvoeding en sport' (552 sv) kan ook op veel mannelijke belangstelling rekenen maar biedt, net als 'Sociale en technische wetenschappen' (529 sv), minder goede kansen op werk dan gemiddeld voor dit niveau.

'Integrale veiligheid' (418 sv) kent een stijgend succes en haalt een zeer goed resultaat.

'Elektrische installatietechnieken' (376 sv) sluit deze top 5 bij de mannen af en scoort beter dan gemiddeld voor dit niveau.

Vrouwen

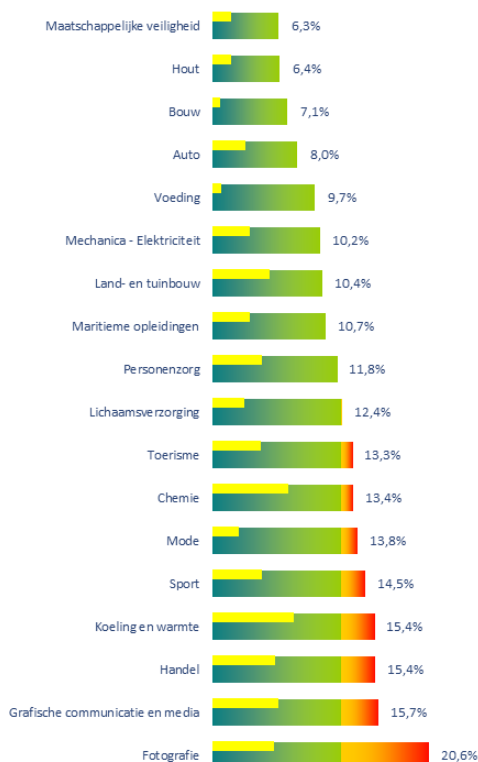
De grootste instroom op de arbeidsmarkt voor vrouwen uit het TSO3 komt van de richting 'Sociale en technische wetenschappen' (865 sv). Bijna 1 op 10 is werkzoekend na 1 jaar, en daarmee doen de vrouwen het een stuk beter dan aan mannezijde.

'Handel' (415 sv) is ook zeer populair en doet het beter dan gemiddeld voor dit niveau. Vrouwen uit deze opleiding doen het hier ook duidelijk beter dan de mannelijke schoolverlaters.

'Schoonheidsverzorging' (347 sv) en 'Secretariaat-Talen' doen het iets minder goed dan gemiddeld voor dit niveau.

'Jeugd- en gehandicaptenzorg' (251 sv) kent de beste aansluiting met de arbeidsmarkt in deze top 5.

Studiegebieden

Het studieniveau TSO3 telt 18 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters. 9 studiegebieden bieden beter aansluiting met de arbeidsmarkt dan gemiddeld voor dit niveau.

Het studiegebied 'Maatschappelijke veiligheid' (494 sv) scoort het best. Maar ook in de studiegebieden 'Hout' (281 sv), 'Bouw' (141 sv) en 'Auto' (224 sv) verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt vlot.

In de studiegebieden 'Voeding' (237 sv), 'Mechanica-Elektriciteit' (1.667 sv), 'Land- en tuinbouw' (316 sv) en 'Maritieme opleidingen' (28 sv) is de kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar ongeveer 1 op 10.

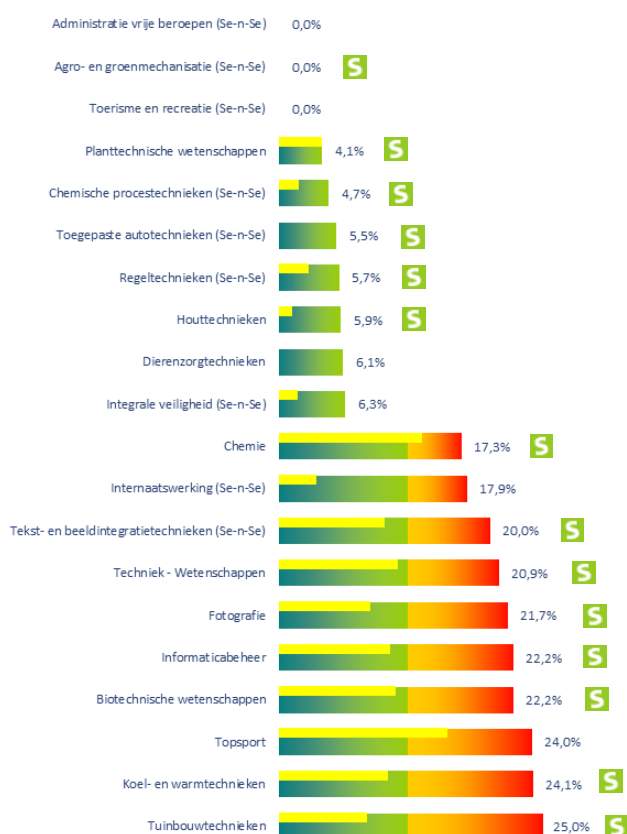
Voor wie de school verliet na een opleiding uit het studiegebied 'Personenzorg' (2.348 sv), ligt de kans op werk net iets gunstiger dan gemiddeld voor dit niveau.

In de studiegebieden 'Lichaamsverzorging' (502 sv), 'Toerisme' (436 sv), 'Chemie' (516 sv) en 'Mode' (80 sv) stijgt de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn naar minstens 1 op 8.

'Sport' (695 sv) en 'Handel' (2.389 sv) zijn studiegebieden met veel schoolverlaters in TSO3, maar bieden niet zo'n goede kansen op de arbeidsmarkt. Ook de gebieden 'Koeling en warmte' (65 sv) en 'Grafische communicatie en media' (305 sv) scoren niet zo goed.

Het studiegebied 'Fotografie' scoort het slechtst binnen TSO3: 1 op 5 schoolverlaters zijn nog steeds werkzoekend na een jaar.

Studierichtingen

In 3 studierichtingen zijn na 1 jaar geen werkzoekende schoolverlaters meer te vinden. 'Administratie vrije beroepen (Se-n-Se)' (39 sv), 'Agro- en groenmechanisatie(Se-n-Se)' (35 sv) en 'Toerisme en recreatie (Se-n-Se)' (22 sv) presteren hiermee schitterend maar het beperkt aantal schoolverlaters heeft zeker ook een invloed.

Ook 'Planttechnische wetenschappen' (49 sv), 'Chemische procestechnieken (Se-n-Se)' (106 sv), 'Toegepaste autotechnieken (Se-n-Se)' (55 sv), 'Regeltechnieken (Se-n-Se)' (35 sv), 'Houttechnieken' (239 sv), 'Dierenzorgtechnieken (33 sv) en 'Integrale veiligheid (Se-n-Se)' (494 sv) garanderen een vlotte opstap naar de arbeidsmarkt, maar ook de meeste van deze opleidingen tellen slechts een beperkt aantal schoolverlaters.

Veel minder goed vergaat het schoolverlaters uit de richtingen 'Chemie' (81 sv) en 'Internaatswerking' (28 sv) waar 1 op 6 schoolverlaters werkzoekend is na 1 jaar.

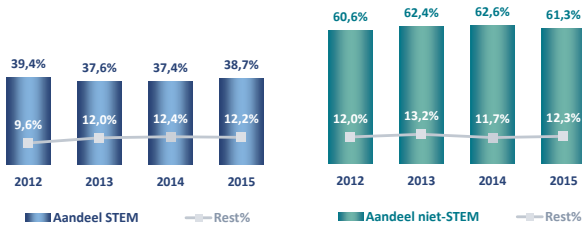
Bij de richtingen 'Tekst- en beeldintegratietechnieken (Se-n-Se)' (20 sv), 'Techniek-Wetenschappen' (187 sv), 'Fotografie' (23 sv), 'Informatiebeheer' (324 sv) en 'Biotechnische wetenschappen' (54 sv) is de kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar meer dan 1 op 5.

Bij 'Topsport' (25 sv), 'Koel- en warmtechnieken' (29 sv) en 'Tuinbouwtechnieken' (24 sv) loopt de kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar op tot 1 op 4.

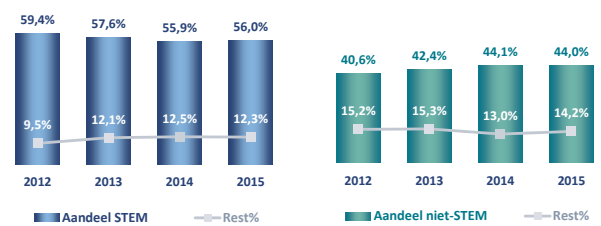
	2014	2015
Schoolverlaters in STEM	4.180	4.174
Werkzoekend na 1 jaar	520	509
Restpercentage	12,4%	12,2%
Zonder werkervaring	4,8%	5,0%

	2014	2015
Mannen in STEM	3.753	3.745
Werkzoekend na 1 jaar	468	462
Restpercentage	12,5%	12,3%
Zonder werkervaring	4,8%	5,2%

Evolutie STEM / niet-STEM - Totaal

Evolutie STEM / niet-STEM - Mannen

Het aandeel schoolverlaters dat in TSO3 de school verlaat na het volgen van een STEM-richting kent een toename t.o.v. de twee vorige jaren.

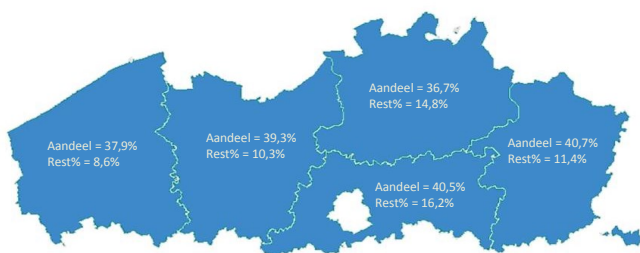
De restpercentages voor zowel STEM-opleidingen als niet-STEM-opleidingen blijven ongeveer hetzelfde als vorig jaar.

Het aandeel STEM-opleidingen bij de mannen blijft quasi gelijk, net als het rest%.

Naar aantal schoolverlaters zien we bij de STEM-opleidingen echter een daling van 12% t.o.v. 2011. Bij de niet-STEM-opleidingen is er een stijging van 1%.

Het rest% bij de niet-STEM-opleidingen neemt toe t.o.v. vorig jaar. Het volgen van een STEM-opleiding blijft voor een betere aansluiting met de arbeidsmarkt zorgen.

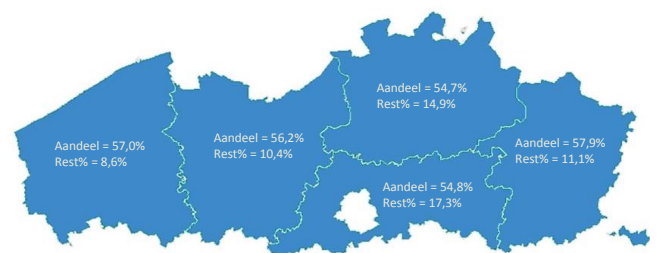
Aandeel en rest% STEM per provincie - Totaal

Limburg en Vlaams-Brabant tellen het hoogste aandeel STEM-gediplomeerden in TSO3.

De doorstroming naar de arbeidsmarkt vanuit een STEM-opleiding verloopt het vlotst in West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Mannen

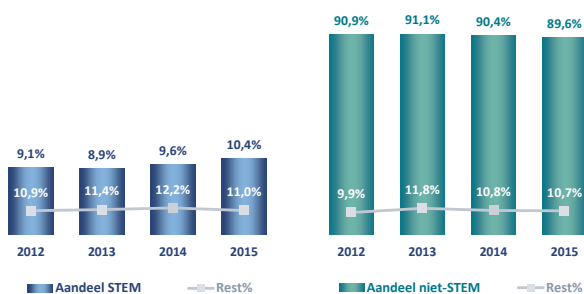

Het aandeel STEM in de totale populatie mannelijke schoolverlaters in TSO3 is het hoogst in Limburg.

De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt zeer vlot in West-Vlaanderen. In Vlaams-Brabant en Antwerpen hebben mannelijke schoolverlaters uit TSO3 na het volgen van een STEM-opleiding merkelijk meer moeite om een job te vinden.

	2014	2015
Vrouwen in STEM	427	429
Werkzoekend na 1 jaar	52	47
Restpercentage	12,2%	11,0%
Zonder werkervaring	4,2%	3,5%

Evolutie STEM / niet-STEM - Vrouwen

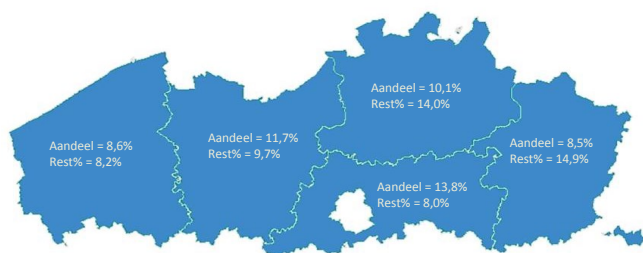

De stijging in het aandeel vrouwelijke schoolverlaters met een STEM-opleiding is beperkt. De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt beter dan het voorgaande jaar. Het rest% nadert zelfs dit van vrouwelijke schoolverlaters uit niet-STEM-opleidingen.

Naar schoolverlatersaantal in STEM-opleidingen is de situatie voor vrouwen over de afgelopen 3 jaar status quo gebleven. In niet-STEM-opleidingen is het vrouwelijk schoolverlatersaantal over drie jaar tijd gedaald met 14%.

Wie als vrouw uit TSO3 op de arbeidsmarkt komt na het volgen van een niet-STEM-opleiding stroomt even goed door naar de arbeidsmarkt als vorig jaar.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Vrouwen

Vlaams-Brabant heeft het hoogste aandeel vrouwelijke schoolverlaters met een STEM-opleiding in TSO3 en kent, samen met West-Vlaanderen, ook de beste aansluiting met de arbeidsmarkt.

In Antwerpen, West-Vlaanderen en Limburg is de doorstroom naar de arbeidsmarkt vlotter na het volgen van een niet-STEM-opleiding dan na het volgen van een STEM-opleiding.

Het aantal schoolverlaters in TSO3 daalt verder. Over drie jaar bekeken, doet deze daling zich vooral voor in de studiegebieden 'Toerisme' (-23%), 'Bouw' (-20%) en 'Mechanica-Elektriciteit' (-20%). De sterke daling in deze twee laatste gebieden helpt de vraag naar meer technische profielen op de arbeidsmarkt niet echt vooruit.

'Handel' en 'Sociale en technische wetenschappen' zijn goed voor bijna 1 op 4 van alle schoolverlaters in TSO3. Opvallend dat zoveel mannen opteren voor deze studierichtingen terwijl er andere opleidingen zijn met veel betere jobperspectieven. Mannen die de school verlaten na deze opleidingen vinden moeilijker aansluiting met de arbeidsmarkt dan hun vrouwelijke collega's met dezelfde opleiding.

Net als bij BSO3 zien we het aantal schoolverlaters uit 'Handel' t.o.v. de vorige edities dalen en deze daling is sterker bij de vrouwen (t.o.v. 2011: -17%) dan bij de mannen (t.o.v. 2011: -8%).

Een aantal, vooral dunbevolkte studierichtingen, zoals 'Toerisme en recreatie', 'Dierenzorgtechnieken' en 'Regeltechnieken' maken een goede beurt, maar het is lang niet zeker of dit bij een stijgende interesse nog steeds het geval zal zijn. Dit geldt zeker niet voor de Se-n-Se-opleiding 'Chemische procestechnieken' die een perfecte opstap is voor de job van procesoperator in de chemie.

In het studiegebied 'Koeling en warmte' blijft een 7de jaar geen overbodige luxe. Samen bieden de Se-n-se-opleidingen 'Industriële koeltechnieken' en 'Industriële warmtetechnieken' bijna 3 keer minder kans om een jaar na het schoolverlaten werkzoekend te zijn dan de 6-jarige opleiding Koel- en warmtetechnieken.

De relatief nieuwe richting 'Integrale veiligheid' doet het bijzonder goed en telt veel schoolverlaters. Deze richting speelt ook in op de meest recente maatschappelijke evoluties, namelijk de nood aan beveiligingspersoneel.

Het studiegebied 'Mechanica - Elektriciteit' doet het qua rest% goed en blijft onder het algemeen gemiddelde voor dit niveau. Wel jammer dat het aantal schoolverlaters in dit studiegebied blijft afnemen. Er wordt immers verwacht dat de vraag naar technici nu en in de toekomst niet zal afnemen.

Het studiegebied 'Voeding' blijft kwaliteitsvolle opleidingen aanbieden met een goede doorstroming naar de arbeidsmarkt.

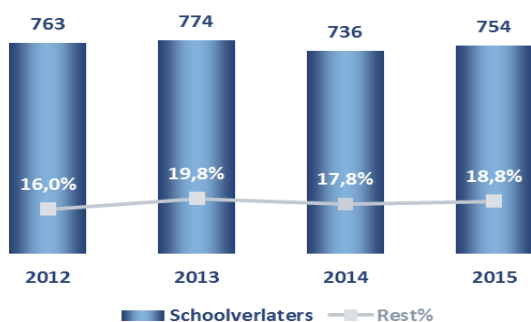
'Personenzorg' blijft redelijk goed scoren. Maar bij de opleidingen 'Gezondheids- en welzijnswetenschappen' en 'Sociale en technische wetenschappen' blijft de finaliteit en de positionering op de arbeidsmarkt onduidelijk.

Net als in BSO3 dringt zich ook in TSO3 een kritische evaluatie van het studieaanbod op. Als Hilde Crevits haar plannen doorvoert, dan bestaat de opleiding 'Handel' in 2018 niet meer. Dat zou een goede zaak zijn, als er ook een goed -liefst meer arbeidsmarktgericht- alternatief in de plaats komt.

Er is nood aan een beperkter aantal, kwaliteitsvolle 6-jarige opleidingen met, voor wie zich in een niche wil verdiepen, een vervolgopleiding (Se-n-Se) die zich voor het grootste deel op de werkvloer afspeelt.

KSO3

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	736	754
Aantal ingeschreven bij VDAB	576	568
Werkzoekend na 1 jaar	131	142
Restpercentage	17,8%	18,8%
Zonder werkervaring	8,0%	7,4%

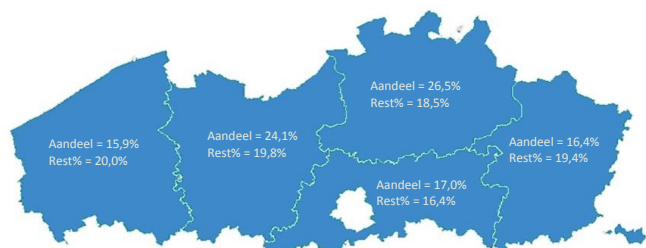

In dit niveau vinden wij de schoolverlaters die een diploma secundair onderwijs behaalden na een 6de of 7de jaar KSO of Se-n-Se.

Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien KSO3 hadden beëindigd, worden eveneens in rekening gebracht.

59% van de schoolverlaters uit het KSO3 zijn vrouwen. Hun rest% ligt met 14,3% veel lager dan aan mannezijde (25,3%).

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

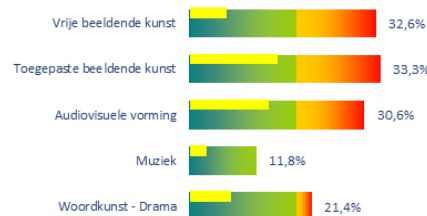

Het KSO3 is in de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen het sterkst vertegenwoordigd.

Wat de aansluiting met de arbeidsmarkt betreft zien we dat deze in Vlaams-Brabant het minst moeizaam verloopt.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

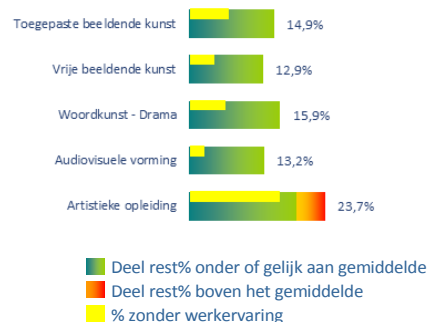
Vanuit het KSO3 noteren wij de grootste stroom van mannelijke schoolverlaters naar de arbeidsmarkt uit de richtingen 'Vrije beeldende kunst' (46 sv) en 'Toegepaste beeldende kunst' (39 sv). 1 op 3 van deze schoolverlaters is na 1 jaar werkzoekend.

'Muziek' (34 sv) kent de beste uitstroom naar de arbeidsmarkt binnen het KSO3. 'Slechts' 1 op 8 is werkzoekend een jaar na het afstuderen.

'Woordkunst-Drama' scoort minder slecht dan de vrije en toegepaste beeldende kunst, maar toch blijft ook meer dan 1 op 5 schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar.

Restpercentages van boven de 30% zien we elders vooral bij ongekwalificeerde schoolverlaters. Dat zijn resultaten die zorgen baren. De positie van het KSO binnen het watervalstelsel vormt hier waarschijnlijk de belangrijkste verklaring.

Vrouwen

De grootste groepen vrouwelijke schoolverlaters komen ook uit de richting 'Toegepaste beeldende kunst' (74 sv) en 'Vrije beeldende kunst' (70 sv) maar, vergeleken met de mannen, vinden de vrouwen veel vlotter aansluiting met de arbeidsmarkt.

Ook 'Woordkunst-Drama' (63 sv) en 'Audiovisuele vorming' (38 sv) doen het beter dan bij de mannen.

'Artistieke opleiding' (38 sv) scoort het slechtst. Hier is bijna 1 op 4 schoolverlaters nog werkzoekend een jaar na het beëindigen van de studie.

Studiegebieden

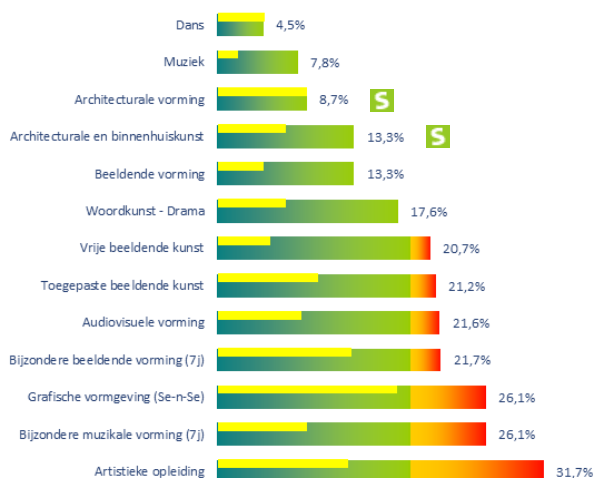

Het KSO3 telt slechts 2 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters.

In het studiegebied 'Podiumkunsten' (190 sv) is 14,2% van de schoolverlaters werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school.

In het studiegebied 'Beeldende kunsten' (555 sv) loopt het risico om na 1 jaar werkzoekend te zijn op tot 20,7%.

Studierichtingen

13 richtingen in KSO3 tellen meer dan 20 schoolverlaters.

'Dans' (22 sv), 'Muziek' (51 sv) en 'Architecturale vorming' (23 sv) bieden de kleinste kansen op werkloosheid na 1 jaar maar tellen weinig schoolverlaters. 'Architecturale en binnenhuis kunst' (60 sv), 'Beeldende vorming' (45 sv) en 'Woordkunst-Drama' (91 sv) geven binnen het KSO3 betere aansluiting met de arbeidsmarkt dan gemiddeld.

Wie de opleidingen 'Vrije beeldende kunst' (116 sv), 'Toegepaste beeldende kunst' (113 sv), 'Audiovisuele vorming' (74 sv) of 'Bijzondere beeldende vorming (7j)' (23 sv) volgt heeft 1 kans op 5 om werkzoekend te zijn na een jaar.

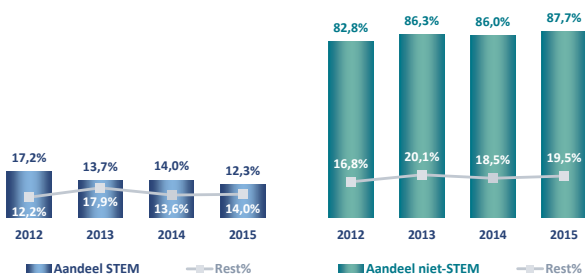
De richtingen 'Grafische vormgeving (Se-n-Se) (23 sv) en 'Bijzondere muzikale vorming (7j)' (23 sv) kennen een moeizame aansluiting met de arbeidsmarkt: zij hebben een kans van 1 op 4 om nog werkzoekende te zijn na een jaar.

'Artistieke opleiding' (63 sv) scoort nog slechter : hier is bijna 1 op 3 schoolverlaters nog werkzoekend.

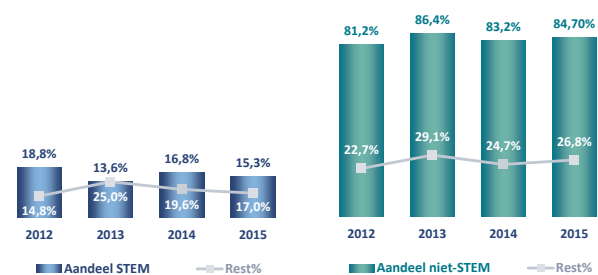
	2014	2015
Schoolverlaters in STEM	103	93
Werkzoekend na 1 jaar	14	13
Restpercentage	13,6%	14,0%
Zonder werkervaring	2,9%	6,5%

	2014	2015
Mannen in STEM	46	47
Werkzoekend na 1 jaar	9	8
Restpercentage	19,6%	17,0%
Zonder werkervaring	4,3%	8,5%

Evolutie STEM / niet-STEM - Totaal

Evolutie STEM / niet-STEM - Mannen

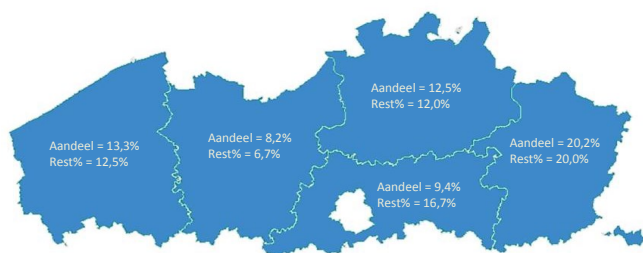
Het aandeel schoolverlaters dat een STEM-opleiding volgde in KSO3 neemt af t.o.v. vorige jaren. Het gaat evenwel om een zeer beperkt aantal schoolverlaters (93).

Het rest% onder STEM-schoolverlaters is afgenomen t.o.v. vorig jaar, maar we moeten wel het klein aantal leerlingen in rekening nemen.

Wie een niet-STEM-opleiding volgde en dat geldt voor de meeste schoolverlaters in dit niveau, ziet de aansluiting met de arbeidsmarkt iets verslechteren ten opzichte van vorig jaar.

Mannelijke schoolverlaters uit KSO3 STEM-opleiding zijn amper met 47. De grafiek hierboven is dan ook louter illustratief.

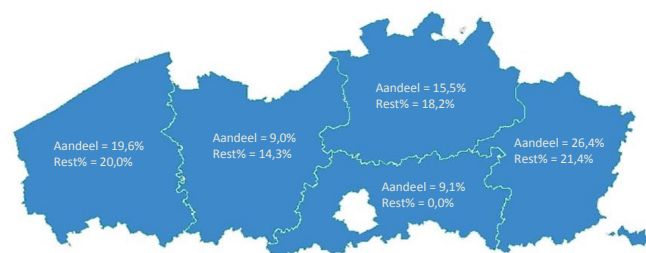
Aandeel en rest% STEM per provincie - Totaal

Limburg telt het hoogste aandeel STEM-ge diplomaerden in KSO3.

Gezien geen enkele provincie meer dan 25 schoolverlaters kent die binnen KSO3 een STEM-opleiding gevolgd hebben zijn de aantallen te beperkt om er conclusies aan vast te knopen.

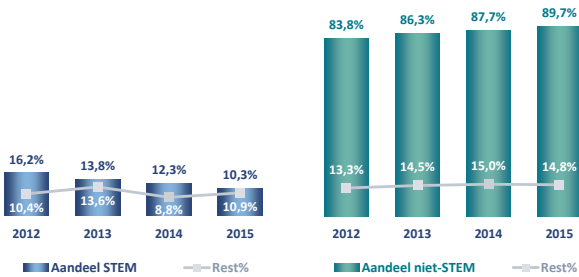
Aandeel en rest% STEM per provincie - Mannen

Uiteraard geldt hier nog meer dat de kaart enkel de aandelen en rest% vermeld ter illustratie. De aantallen zijn te klein om er verder op in te gaan.

	2014	2015
Vrouwen in STEM	57	46
Werkzoekend na 1 jaar	5	5
Restpercentage	8,8%	10,9%
Zonder werkervaring	1,8%	4,3%

Evolutie STEM / niet-STEM - Vrouwen

46 vrouwelijke schoolverlaters volgden binnen KSO3 een STEM-opleiding.

Ook hier geldt dat de aantallen te klein zijn om er betrouwbare conclusies uit te trekken.

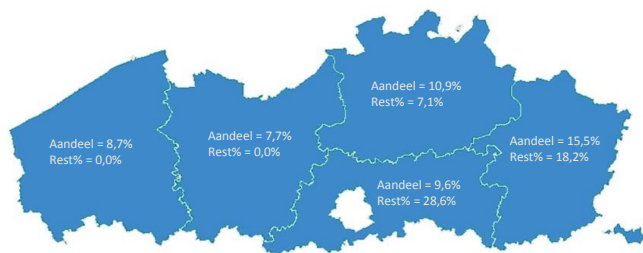

De opleidingen uit het KSO3 vinden minder aansluiting met de arbeidsmarkt dan vorig jaar.

Meer meisjes dan jongens volgen KSO3 en de aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt voor vrouwen een stuk vlotter dan voor mannen.

Hoewel de opleidingen uit het KSO3 beter aansluiting vinden met de arbeidsmarkt vergeleken met vorig jaar, moeten we voorzichtig zijn met al te optimistische conclusies. Kunstonderwijs blijft hoe dan ook moeilijk liggen in de arbeidsmarkt, vooral als het zich op het secundair niveau situeert. De concurrentie uit hogere niveaus, die noodgedwongen aast op dezelfde jobs, is immers groot.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Vrouwen

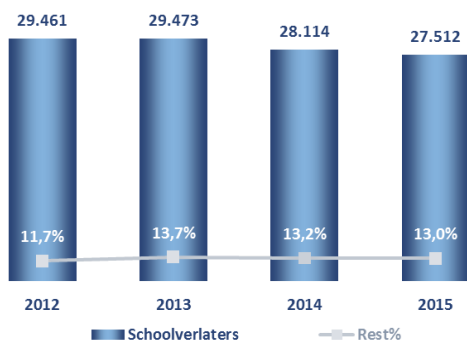
De kaart met de verdeling over de Vlaamse provincies is ook hier louter voor de volledigheid meegegeven.

Middengeschoold

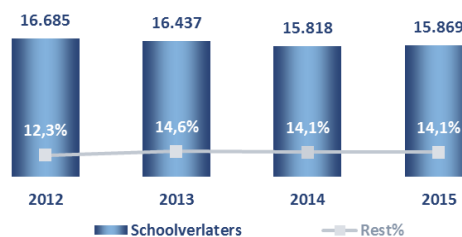
	2014	2015
Schoolverlaters	28.114	27.512
Werkzoekend na 1 jaar	3.698	3.578
Restpercentage	13,2%	13,0%
Zonder werkervaring	4,6%	4,7%

	2014	2015
Mannen	15.818	15.869
Werkzoekend na 1 jaar	2.223	2.241
Restpercentage	14,1%	14,1%
Zonder werkervaring	5,1%	5,3%

Evolutie aantal en rest% - Totaal

Evolutie aantal en rest% - Mannen

Het aantal middengeschoolden telt ruim 600 schoolverlaters minder dan vorig jaar. Deze daling doet zich volledig voor bij de vrouwen en vooral in TSO3 en BSO3. ASO3 en KSO3 kennen een zeer lichte toename (respectievelijk 7 en 18 sv).

Iets minder dan 4 op 10 schoolverlaters is middengeschoold. Deze groep is vrij heterogeen. We treffen er naast studieniveaus, die rechtstreeks toeleiden naar het hoger onderwijs (ASO3), ook meer arbeidsmarktgerichte opleidingen (in BSO3 en TSO3) aan, evenals kunstonderwijs (KSO3).

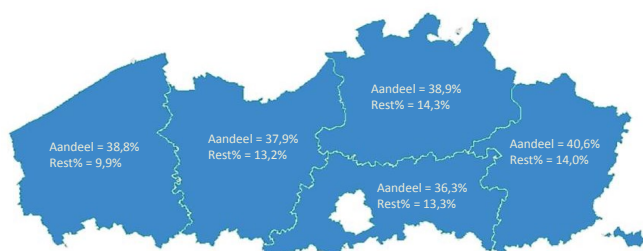
Vroeger behoorde het hoger beroepsonderwijs ook tot de groep van middengeschoolden. Vanaf dit jaar wordt HBO5 echter gerekend bij de hogeschoolden.

44% van alle mannelijke schoolverlaters is middengeschoold.

Bij de mannen (+51) zien we een zeer lichte toename in vergelijking met 2013. Maar vergeleken met 2011 is er een daling van 5% (-816 sv). Deze daling is het grootst in de studiegebieden 'Geen studiegebied' (BSO3, -40%), 'Grafische communicatie en media' (BSO3, -20%), 'Bouw' (TSO3, -20%) en 'Mechanica - Elektriciteit' (TSO3, -20%).

Het rest% voor mannelijke middengeschoolden blijft status quo in vergelijking met vorig jaar. Ongeveer 1 op 7 middengeschoolde mannen is na 1 jaar werkzoekend.

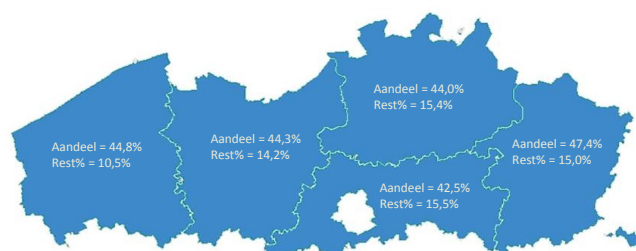
Aandeel en rest% per provincie - Totaal

Het aandeel middengeschoolden is het grootst in Limburg. Iets meer dan 40% van het totaal aantal schoolverlaters in deze provincie is middengeschoold.

Middengeschoolden vinden veruit het vlotst hun weg naar een job in West-Vlaanderen. In geen enkele andere provincie krijgen middengeschoolde schoolverlaters dezelfde goede kansen op een eerste job. In Antwerpen hebben middengeschoolden aan het begin van hun loopbaan de meeste moeite om hun plaats op de arbeidsmarkt te veroveren.

Aandeel en rest% per provincie - Mannen

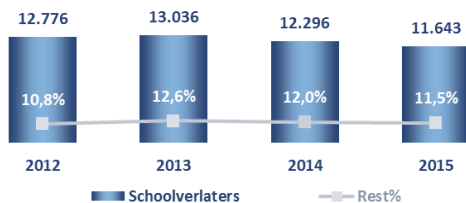

Het aandeel mannen dat middengeschoold op de arbeidsmarkt komt in verhouding tot alle mannelijke schoolverlaters ligt het hoogst in Limburg nl. 47%. Vlaams-Brabant kent het laagste aandeel middengeschoolde mannen.

De kans om werkzoekend te zijn na 1 jaar is opvallend lager in West-Vlaanderen. In de andere provincies schommelt de kans voor middengeschoolden om na 1 jaar werkzoekend te zijn rond de 15%.

	2014	2015
Vrouwen	12.296	11.643
Werkzoekend na 1 jaar	1.475	1.337
Restpercentage	12,0%	11,5%
Zonder werkervaring	4,0%	4,0%

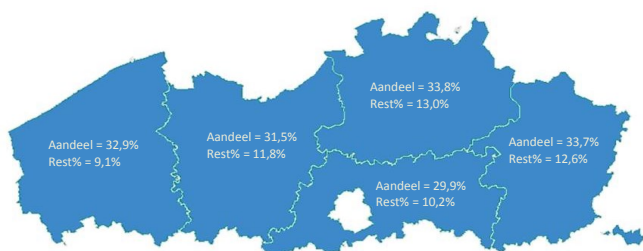
Evolutie aantal en rest% - Vrouwen

Van alle vrouwelijke schoolverlaters is 33% middengeschoold. Dat is heel wat minder dan bij hun mannelijke collega's.

De daling t.o.v. vorig jaar bij de middengeschoolden doet zich volledig voor bij de vrouwelijke schoolverlaters (-653).

Het rest% bij de vrouwelijke schoolverlaters die middengeschoold op de arbeidsmarkt komen daalt licht in vergelijking met vorig jaar. Middengeschoolde vrouwen vinden nog steeds makkelijker aansluiting met de arbeidsmarkt dan hun mannelijke collega's.

Met bijna 34% middengeschoolden onder de vrouwelijke schoolverlaters scoren Limburg en Antwerpen het hoogst. In Vlaams-Brabant ligt het aandeel vrouwelijke middengeschoolden t.o.v. de totale provinciale vrouwelijke populatie schoolverlaters dan weer het laagst.

Ook de middengeschoolde vrouwen vinden het vlotst hun weg naar de arbeidsmarkt in West-Vlaanderen, gevolgd door Vlaams-Brabant. In Antwerpen en Limburg heeft deze groep het meest moeite om aansluiting te vinden met de arbeidsmarkt.

Middengeschoolden zijn een vrij heterogene groep.

ASO3 zou een degelijke opstap moeten bieden naar het hoger onderwijs maar toch zijn er 4.469 schoolverlaters die ofwel resoluut kozen voor de arbeidsmarkt of, zonder succes, iets probeerden in het hoger onderwijs.

In BSO3 kiezen mannen traditioneel veel breder dan vrouwen, maar toch stromen vrouwen er beter uit. Dit niveau blijft kampen met een aantal hardnekkige pijnpunten zoals 'Decoratieve technieken', 'Grafische communicatie en media' en 'Handel'. Aan de andere kant zijn er zeker ook studiegebieden met veel potentieel, zoals 'Personenzorg', 'Voeding' en 'Hout'. Belangrijk om te onthouden is dat 6 jaar BSO praktisch onvolledige is om in dit niveau een vak te leren waarmee je ook klaar bent voor de arbeidsmarkt.

TSO3 biedt een hele reeks sterke opleidingen met goede toekomstmogelijkheden. Ondanks het verdwijnen van Ford Genk en General Motors Antwerpen, blijft het studiegebied 'Auto' het goed doen. Ook 'Bouw' blijft ondanks de instroom van buitenlandse werknemers sterk scoren.

Opvallend is zeker de goede aansluiting van het studiegebied 'Maatschappelijke veiligheid', een richting die inspeelt op recente maatschappelijke evoluties.

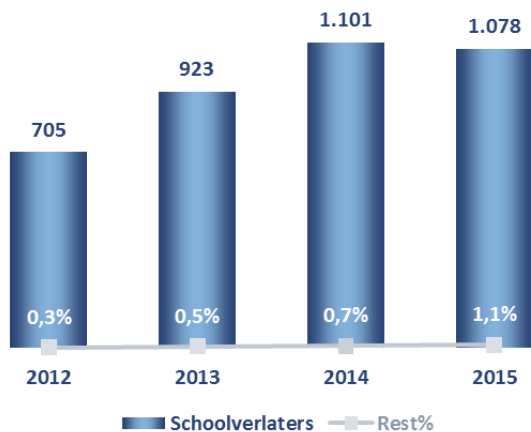
Dat de 'harde' technische richting 'Mechanica-Elektriciteit' verder slinkt is geen goede zaak.

Andere studierichtingen zijn aan bezinning toe, bijv. 'Handel'. Onderwijsminister Hilde Crevits is ondertussen al met deze denkoefening begonnen.

Hoewel het aandeel schoolverlaters uit het KSO3 amper 1% bedraagt van het totaal, vinden deze jongeren, vergeleken met de andere studieniveaus binnen het middengeschoold scholingsniveau, moeizaam hun weg naar de arbeidsmarkt. Misschien zouden sommige richtingen baat hebben bij een bredere focus en meer aandacht voor STEM?

HBO5

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	1.101	1.078
Aantal ingeschreven bij VDAB	817	804
Werkzoekend na 1 jaar	8	12
Restpercentage	0,7%	1,1%
Zonder werkervaring	0,2%	0,6%

Sinds dit jaar verschuift het hoger beroepsonderwijs (HBO5) van het studieniveau 'middengeshoold' naar het studieniveau 'hooggeschoold'. Door ontbrekende gegevens in de LED betreft het hier voorlopig enkel de schoolverlaters uit de opleiding 'Verpleegkunde'.

Instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

Verpleegkunde 1,5%

134 mannen verlieten de school na het volgen van een opleiding 'Verpleegkunde' in het HBO5. Na 1 jaar waren slechts 2 schoolverlaters nog werkzoekend waarvan 1 geen enkele werkervaring had opgedaan gedurende dat jaar.

Vrouwen

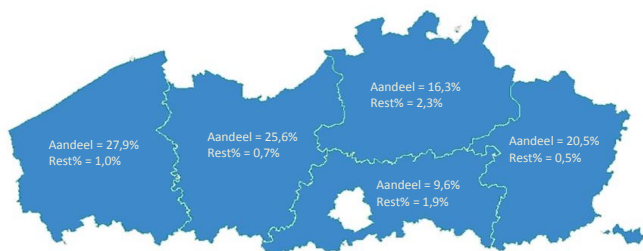
Verpleegkunde 1,1%

- Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
- Deel rest% boven het gemiddelde
- % zonder werkervaring

944 vrouwen kwamen op de arbeidsmarkt na het afronden van de opleiding 'Verpleegkunde' in het HBO5. 10 schoolverlaters waren werkzoekend na 1 jaar en 6 vrouwelijke schoolverlaters hadden na 1 jaar geen werkervaring opgedaan.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie

West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

Schoolverlaters uit de opleiding 'Verpleegkunde' in het HBO5 zijn niet overal even sterk vertegenwoordigd. Zo zijn er in Limburg, Oost- en West-Vlaanderen proportioneel meer schoolverlaters (een aandeel van telkens >20%) uit deze opleiding. In Antwerpen maar vooral in Vlaams-Brabant zijn er in verhouding veel minder schoolverlaters.

Opleiding

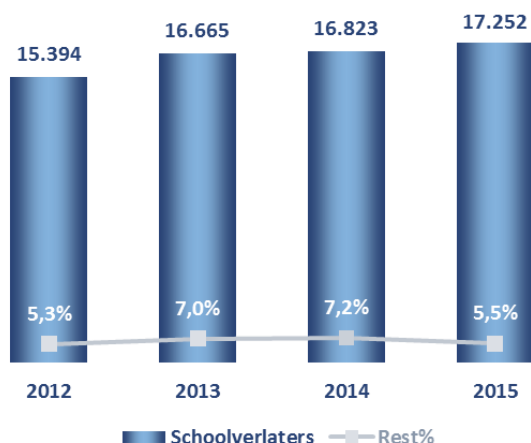
Verpleegkunde 1,1%

De opleiding 'Verpleegkunde', voorlopig de enige opleiding waarover kan gerapporteerd worden in dit niveau (HBO5), sluit perfect aan bij de grote zorgvraag die er zonder enige twijfel is als men het zeer lage rest% bekijkt.

In afwachting van een volledig beeld van het HBO5 kunnen we stellen dat de opleiding 'Verpleegkunde' in het HBO5 één van de best scorende opleidingen is van alle opleidingen in dit rapport, ook rekening houdend met het aantal schoolverlaters.

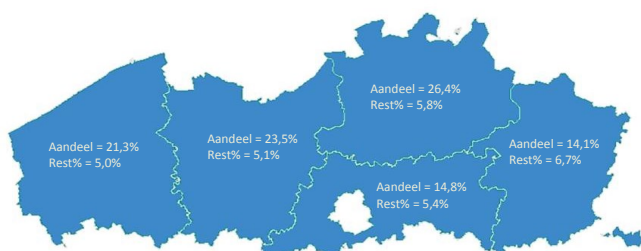
	2014	2015
Aantal schoolverlaters	16.823	17.252
Aantal ingeschreven bij VDAB	14.486	14.876
Werkzoekend na 1 jaar	1.203	953
Restpercentage	7,2%	5,5%
Zonder werkervaring	1,6%	1,5%

In dit niveau vinden we de schoolverlaters terug na het behalen van een diploma van professionele bachelor. Wie een BanaBa behaalde wordt teruggezegt naar het behaalde bachelordiploma. Ook studenten die studies in het hoger onderwijs hebben stopgezet, maar voordien een diploma professionele bachelor behaalden worden in aanmerking genomen.

Het rest% is gedaald in vergelijking met vorig jaar en komt terug op het niveau van het jaar 2012.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

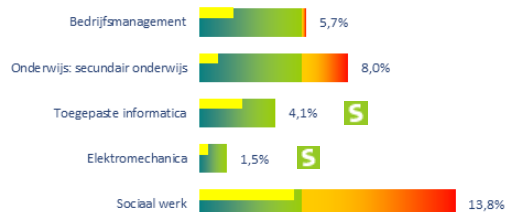

Het aandeel professionele bachelors komt vrij goed overeen met het aandeel van alle schoolverlaters in de provincies. In Vlaams-Brabant ligt het aandeel PBA-ers iets lager dan het aandeel schoolverlaters, in West-Vlaanderen iets hoger.

Ook de doorstroming naar de arbeidsmarkt levert niet zoveel verschillen op. Professionele bachelors zijn het best af in de provincies West- en Oost-Vlaanderen. In Limburg verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt iets moeizamer.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

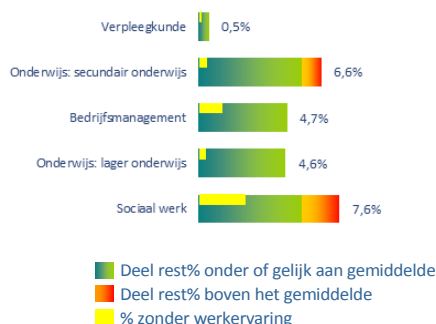
De grootste instroom op de arbeidsmarkt bij de mannen komt uit de opleiding 'Bedrijfsmanagement' (1.292 sv). Met een rest% van 5,7% scoort deze opleiding vergelijkbaar met het globaal gemiddelde van de professionele bachelors.

De opleiding 'Onderwijs: secundair onderwijs' (790 sv) doet het minder goed: 8% van de mannen is nog werkzoekend na 1 jaar.

'Toegepaste informatica' (512 sv) en nog meer 'Elektromechanica' (400 sv) zijn echte toppers bij de mannelijke professionele bachelors, met lage restpercentages.

'Sociaal werk' (254 sv) is blijkbaar ook populair bij de mannen maar presteert zeer zwak voor dit niveau.

Vrouwen

'Verpleegkunde' (1.293 sv) is de populairste opleiding bij de vrouwen in het niveau PBA. De opleiding sluit naadloos aan bij de vraag van de arbeidsmarkt.

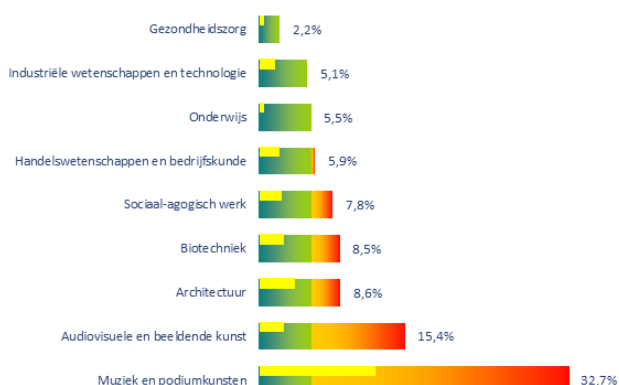
'Onderwijs: secundair onderwijs' (1.111 sv) telt ook een groot aantal schoolverlaters maar scoort iets minder dan gemiddeld.

Net als bij de mannen volgen ook veel vrouwen de opleiding 'Bedrijfsmanagement' (1.099 sv) en zij vinden nog iets vlotter aansluiting met de arbeidsmarkt.

'Onderwijs: lager onderwijs' (1.099 sv) haalt een rest% van 4,6%, een stuk beter dan 'secundair onderwijs'.

'Sociaal werk' (965 sv) heeft ook nogal wat aantrekkingskracht op vrouwen maar doet het dan weer wat minder goed.

Studiegebieden

Er zijn 9 studiegebieden in het niveau professionele bachelor die minstens 20 schoolverlaters tellen. Slechts 2 studiegebieden halen een rest% beneden het gemiddelde voor dit niveau.

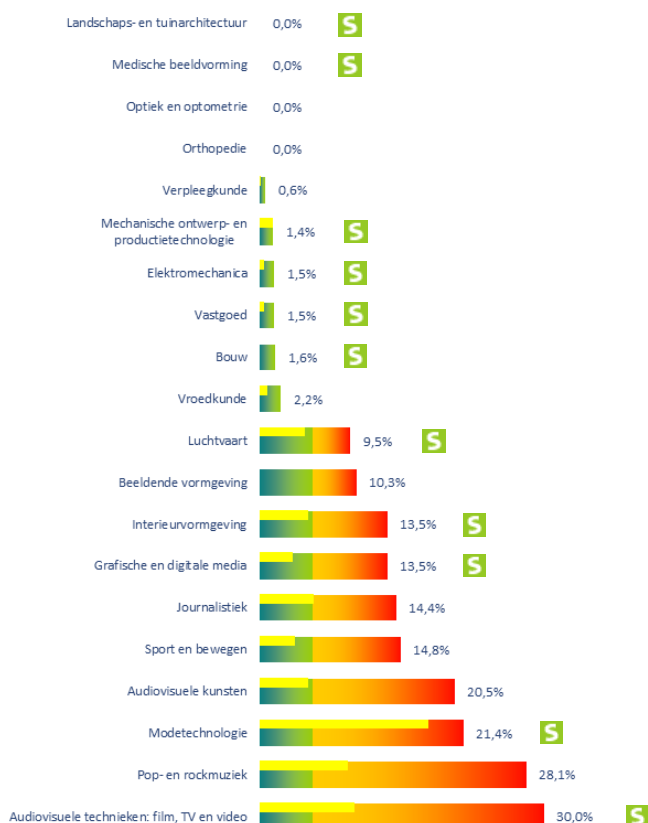
Absolute top is het studiegebied 'Gezondheidszorg' (3.084 sv) dat met een rest% van 2,2% schitterende kansen biedt op de arbeidsmarkt.

Ook het studiegebied 'Industriële wetenschappen en technologie' (2.171 sv) biedt betere kansen dan gemiddeld. 'Onderwijs' (4.036 sv) scoort net op het gemiddelde, terwijl het rest% van 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' (4.692 sv) iets hoger ligt.

Het rest% in de studiegebieden 'Sociaal-agogisch werk' (2.435 sv), 'Biotechniek' (424 sv) en 'Architectuur' (269 sv) ligt enkele procentpunten hoger.

'Audiovisuele en beeldende kunst' (78 sv) en 'Muziek en podiumkunsten' (49 sv) vallen met de hoge rest% uit de toon maar de aantallen schoolverlaters zijn vrij klein en dus is het resultaat minder betrouwbaar.

Opleidingen

Een viertal opleidingen, waaronder 'Landschaps- en tuinarchitectuur' (53 sv) en 'Medische beeldvorming' (51 sv) hebben geen werkzoekende schoolverlaters meer. Ook 'Verpleegkunde' (1.540 sv) telt nauwelijks nog werkzoekenden 1 jaar na de opleiding.

Er zijn ook zeer lage restpercentages (minder dan 2%) voor onder meer de opleidingen 'Elektromechanica' (405 sv), 'Vastgoed' (197 sv) en 'Bouw' (186 sv). Ook 'Vroedkunde' (227 sv) biedt een uiterst vlotte overgang van school naar werk.

Uiteraard zijn er ook in dit niveau opleidingen die minder goed aansluiten bij de vraag van de arbeidsmarkt.

In de weinig populaire opleidingen 'Luchtvaart' (21 sv) en 'Beeldende vorming' (39 sv) hebben schoolverlaters ongeveer 1 kans op 10 om na 1 jaar nog werkzoekend te zijn.

Ongeveer 1 op 7 schoolverlaters is werkzoekend na het volgen van de opleidingen 'Interieurvormgeving' (156 sv), 'Grafische en digitale media' (141 sv), 'Journalistiek' (278 sv) en 'Sport en bewegen' (27 sv).

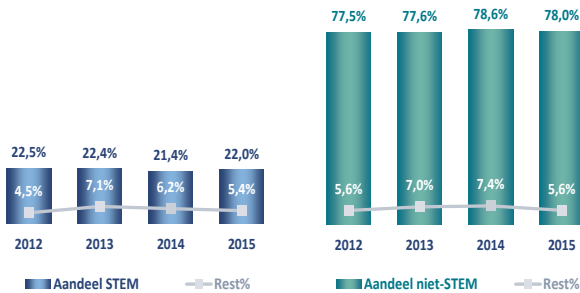
Wie 'Audiovisuele kunsten' (39 sv) of 'Modetechnologie' (28 sv) studeerde ziet zijn/haar kansen om na 1 jaar werkzoekend te zijn oplopen tot iets meer dan 1 op 5.

'Pop- en rockmuziek' (32 sv) staat met een rest% van bijna 28% zeker niet in de hitlijsten, maar deze opleiding telt een beperkt aantal schoolverlaters. Hetzelfde voor 'Audiovisuele technieken: film, TV en video' (30 sv) met een rest% van juist 30%, het hoogste in dit studieniveau.

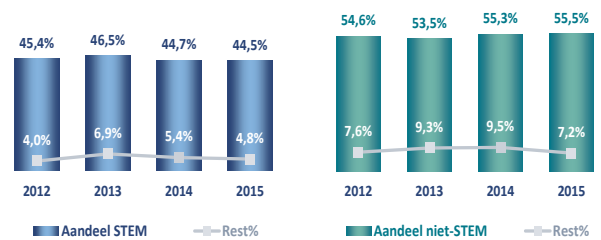
	2014	2015
Schoolverlaters in STEM	3.607	3.803
Werkzoekend na 1 jaar	225	204
Restpercentage	6,2%	5,4%
Zonder werkervaring	2,3%	1,9%

	2014	2015
Mannen in STEM	2.784	2.867
Werkzoekend na 1 jaar	151	137
Restpercentage	5,4%	4,8%
Zonder werkervaring	2,2%	1,6%

Evolutie STEM / niet-STEM - Totaal

Evolutie STEM / niet-STEM - Mannen

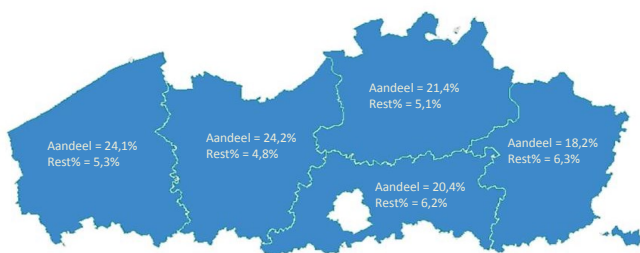
Door de relatief sterkere toename van het aantal schoolverlaters uit een STEM-opleiding dan van het aantal schoolverlaters uit een niet-STEM opleiding, neemt het aandeel met een STEM-opleiding toe tot 22%.

Ook de aansluiting met de arbeidsmarkt verbetert verder voor wie een STEM-opleiding volgde. Dit is echter nog meer het geval voor de schoolverlaters met een niet-STEM-opleiding waardoor beide restpercentages ongeveer hetzelfde niveau halen.

Het aandeel mannen dat een STEM-opleiding volgde in het niveau professionele bachelor blijft op hetzelfde niveau. De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt nog iets vlotter in vergelijking met vorig jaar.

Bij de mannen die de school verlaten na het volgen van een niet-STEM-richting daalt het rest% sterk, maar het blijft een stuk hoger liggen dan bij de STEM-richtingen.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Totaal

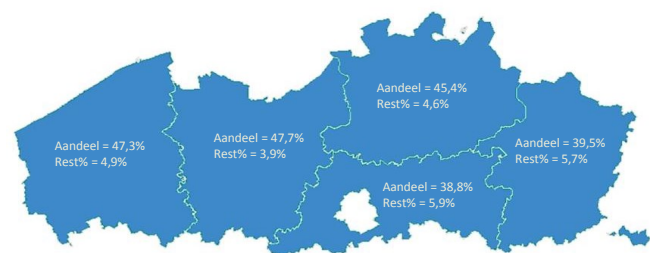

West- en Oost-Vlaanderen tellen het hoogste aandeel STEM-gediplomeerden onder de afgestudeerde professionele bachelors. In Limburg ligt het aandeel een stuk lager.

In Oost-Vlaanderen vinden de professionele bachelors uit STEM-opleidingen het vlotst hun weg naar de arbeidsmarkt. Hun collega's uit Antwerpen en West-Vlaanderen scoren maar iets hoger.

Ook in Limburg en Vlaams-Brabant vindt een professionele bachelor nog vrij vlot een job maar toch iets moeizamer dan in de andere provincies.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Mannen

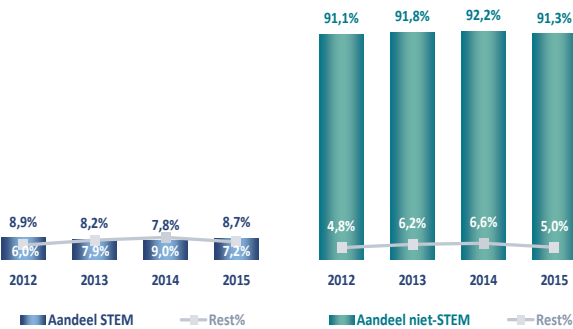

Oost- en West-Vlaanderen en Antwerpen tellen het hoogste aandeel mannelijke schoolverlaters met een STEM-opleiding. Limburg en Vlaams-Brabant halen een beduidend lager aandeel STEM-ers.

De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt veruit het vlotst in Oost-Vlaanderen, gevolgd door Antwerpen en West-Vlaanderen. Limburg en Vlaams-Brabant scoren iets boven het gemiddelde.

	2014	2015
Vrouwen in STEM	823	936
Werkzoekend na 1 jaar	74	67
Restpercentage	9,0%	7,2%
Zonder werkervaring	2,8%	3,0%

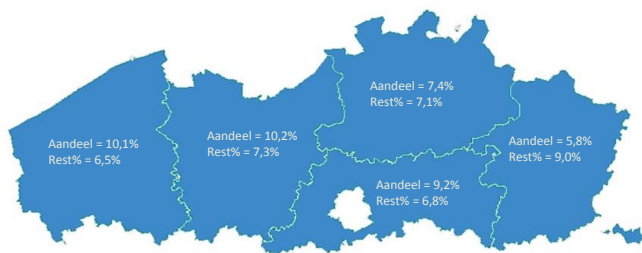
Evolutie STEM / niet-STEM - Vrouwen

Het aandeel vrouwen dat een STEM-opleiding volgde in het niveau PBA stijgt wel iets, maar ligt met 8,7% nog steeds laag.

Het rest% voor vrouwen na het volgen van een STEM-opleiding (7,2%) is wel gedaald maar ligt nog altijd hoger dan bij de mannen. Vrouwen die een professionele bachelor halen in een niet-STEM-opleiding stromen vlotter uit, het rest% voor deze groep bedraagt slechts 5%.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Vrouwen

In Oost- en West-Vlaanderen is het aandeel STEM-gediplomeerden bij de vrouwelijke professionele bachelors boven 10% gestegen. Limburg komt aan nauwelijks 6%, In Antwerpen daalt het aandeel zelfs licht, terwijl Vlaams-Brabant een sterke toename kent.

Vrouwelijke professionele bachelors vinden na het volgen van een STEM-opleiding het vlotst hun weg naar de arbeidsmarkt in West-Vlaanderen. Enkel in Limburg verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt een stuk moeizamer en ligt het rest% beduidend boven het gemiddelde.

Vrouwen blijven met bijna 63% van het aantal schoolverlaters dominant in het niveau professionele bachelor. Mannen en vrouwen kiezen hier grotendeels andere richtingen, maar beiden stromen vlot uit naar de arbeidsmarkt.

'Onderwijs', 'Gezondheidszorg' en 'Sociaal-agogisch werk' zijn 3 populaire domeinen waar vrouwen de dienst uitmaken, met gemiddeld 81%. Deze opleidingen zijn minder afhankelijk van de conjunctuur en bieden dus een stabiele werkomgeving.

Ondanks een toename van het aandeel en een daling van het rest% blijven vrouwen nog steeds afkerig van STEM.

Mannen vinden we veel meer in STEM-opleidingen, maar het aandeel STEM-schoolverlaters blijft hangen rond 45%. De uitstroom is wel verder verbeterd.

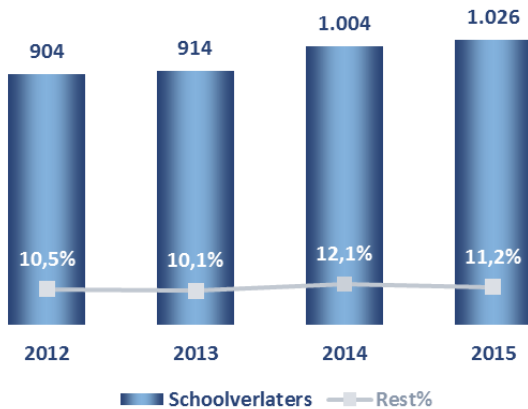
Met globaal slechts 22% STEM-schoolverlaters in de PBA blijft het aandeel al jaren stabiel en eerder laag. Zowel bij de mannen als bij de vrouwen zien we, over de afgelopen 3 jaar, een sterkere stijging in het aantal schoolverlaters in niet-STEM-richtingen (resp. +14% en +12%) dan in STEM-richtingen (resp. +10% en +9%) .

Weinig opleidingen doen het echt slecht in dit niveau, maar enkele presteren toch ver beneden het gemiddelde. Dit is zeker zo voor 'Interieurvormgeving', 'Journalistiek' en 'Grafische en digitale media'.

De meeste opleidingen in dit niveau bieden zonder meer uitstekende vooruitzichten. In het studiegebied 'Gezondheidszorg' gaat het onder meer om de richtingen 'Logopedie en audiologie', 'Verpleegkunde', 'Vroedkunde' en 'Ergotherapie'.

In het STEM-studiegebied 'Industriële wetenschappen en technologie' zijn er heel wat toppers die een zeer laag rest% koppelen aan een groot aantal schoolverlaters. 'Autotechnologie', 'Bouw', 'Elektromechanica', 'Elektronica-ICT', 'Ergotechnologie', 'Mechanische productietechnologie' en 'Vastgoed' zijn hiervan treffende voorbeelden.

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	1.004	1.026
Aantal ingeschreven bij VDAB	703	698
Werkzoekend na 1 jaar	121	115
Restpercentage	12,1%	11,2%
Zonder werkervaring	4,3%	5,2%

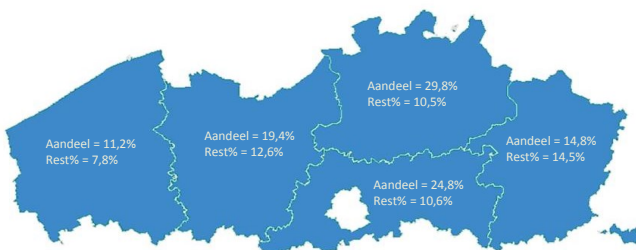
In dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het behalen van een diploma van academische bachelor.

Academische bachelors bereiden je in de eerste plaats voor op een masteropleiding. Je kan ook rechtstreeks uitstromen naar de arbeidsmarkt, maar deze ziet een ABA-diploma meestal niet als een volwaardig hoger diploma.

Ook studenten die studies in het hoger onderwijs hebben stopgezet, maar voordien een diploma van academische bachelor behaalden, worden in aanmerking genomen.

Het aantal academische bachelors is nog iets toegenomen. Het rest% is wel gedaald maar blijft vrij hoog, vooral omdat dit studieniveau niet echt afgestemd is op de arbeidsmarkt.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

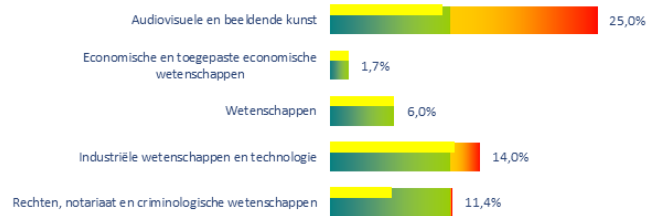

Vlaams-Brabant telt proportioneel, vergeleken met het aandeel in het totaal aantal schoolverlaters, het grootste aandeel academische bachelors. In West-Vlaanderen zijn zij dan weer sterk ondervertegenwoordigd, wat beslist geen slechte zaak is.

De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt veruit het vlotst in West-Vlaanderen terwijl diezelfde schoolverlaters in de provincie Limburg bijna dubbel zoveel moeite hebben om een job te vinden.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

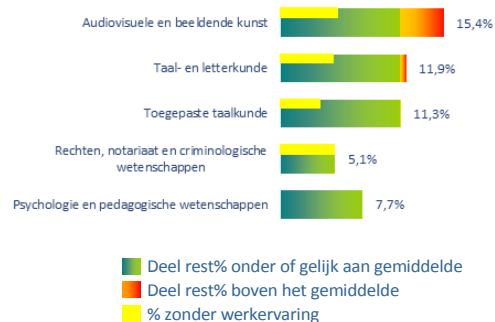

Het studiegebied 'Audiovisuele en beeldende kunst' (76 sv) levert veruit de grootste instroom naar de arbeidsmarkt. De kansen op werk zijn wel zeer ongunstig, met een kans van juist 1 op 4 om na 1 jaar werkzoekend te zijn.

Ook mannen uit het studiegebied 'Industriële wetenschappen en technologie' (43 sv) en 'Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen' (35 sv) stromen niet zo vlot uit.

'Economische en toegepaste economische wetenschappen' (58 sv) biedt deze keer uitstekende perspectieven. Ook 'Wetenschappen' (50 sv) doet veel beter dan het gemiddelde bij de mannen in dit niveau.

Vrouwen

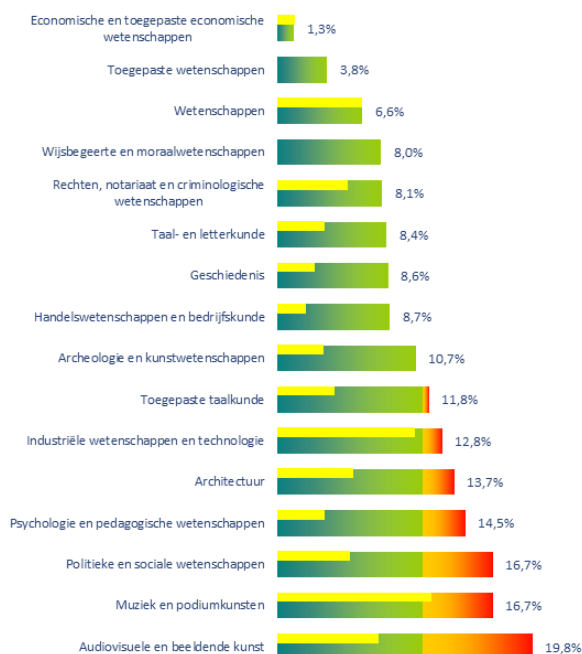

'Audiovisuele en beeldende kunst' (91 sv) stuurt vrij veel vrouwen naar de arbeidsmarkt met een onvoltooide opleiding. De kansen op een job zijn wel iets beter dan bij de mannen maar het blijft ook voor de vrouwen een zwakke score.

In 'Taal- en letterkunde' (59 sv) is de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn iets minder dan 1 op 8. 'Toegepaste taalkunde' (53 sv) doet het slechts iets beter.

Zowel 'Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen' (39 sv) als 'Psychologische en pedagogische wetenschappen' (39 sv) doen het bij de vrouwelijke academische bachelors een stuk beter dan het voorgaande jaar, met een rest% ver beneden het gemiddelde.

Studiegebieden

Er zijn in het ABA-niveau 16 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters.

Omdat er hier veel studiegebieden zijn, zijn de weinige ABA-schoolverlaters nog sterk versnipperd. Bij de interpretatie van de cijfers wordt best rekening gehouden met de kleine aantallen.

Enkel 'Economische en toegepaste economische wetenschappen' (77 sv) en 'Toegepaste wetenschappen' (26 sv) halen een rest% beneden 4%. Verder scoren ook 'Wetenschappen' (61 sv), 'Wijsbegeerte en moraalwetenschappen' (25 sv), 'Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen' (74 sv), 'Taal- en letterkunde' (83 sv), 'Geschiedenis' (35 sv) en 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' (46 sv) vrij goed, met een rest% beneden het gemiddelde.

Schoolverlaters uit het studiegebied 'Industriële wetenschappen en technologie' (47 sv) halen een veel slechtere score dan het voorgaande jaar: 1 op 8 schoolverlaters is na een jaar nog werkzoekend.

Ook de studiegebieden 'Archeologie en kunstwetenschappen' (28 sv), 'Toegepaste taalkunde' (68 sv), 'Architectuur' (51 sv) en 'Psychologie en pedagogische wetenschappen' (55 sv) tekenen een hoog rest% op.

'Politieke en sociale wetenschappen' (54 sv), 'Muziek en podiumkunsten' (42 sv) en 'Audiovisuele en beeldende kunst' (167 sv) bieden de slechtste vooruitzichten, met restpercentages tussen 15% en 20%.

Het aantal schoolverlaters dat het onderwijs vaarwel zegt na het behalen van een academisch gerichte bachelor is licht toegenomen (+2%) t.o.v. vorige editie. Tegenover 2011 zien we echter een groei van 13%.

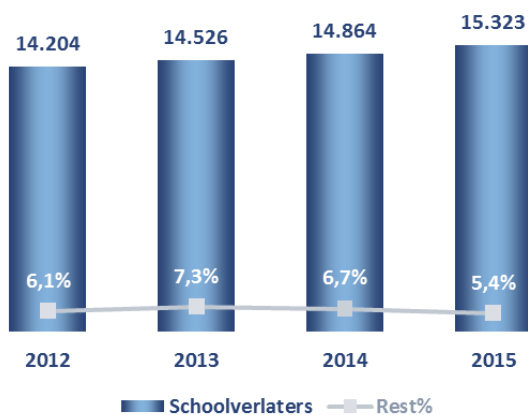
Mannen blijven oververtegenwoordigd in dit studieniveau. Dit betekent, net als voor ASO3, dat mannen veel vaker vroegtijdig afhaken vooraleer ze hun master hebben behaald. Zij vinden ook moeilijker dan vrouwen aansluiting met de arbeidsmarkt.

Het relatief hoge rest% (11,2%) geeft aan dat de arbeidsmarkt dit hoger onderwijsniveau niet als een volwaardige academische en wetenschappelijke vorming beschouwt en dat schoolverlaters uit dit studieniveau in de perceptie niet voldoende beschikken over de competenties die vereist worden op de arbeidsmarkt.

Omdat de kleine groep schoolverlaters verdeeld is over 29 studiegebieden is er sprake van erg veel versnippering. Hierdoor zijn harde conclusies in veel gevallen niet aangewezen.

Slechts 9 studiegebieden tellen meer dan 50 schoolverlaters. 'Audiovisuele en beeldende kunst' telt veruit het grootste aantal schoolverlaters. Met een rest% van bijna 20% is het een weinig performant studiegebied, zoals ook het geval bij wie een masterdiploma behaalde. Dit geeft uiteraard aanleiding tot verdringing van andere, lager geschoolde schoolverlaters uit het artistiek onderwijs.

	2014	2015
Aantal schoolverlaters	14.864	15.323
Aantal ingeschreven bij VDAB	10.877	10.919
Werkzoekend na 1 jaar	1.003	832
Restpercentage	6,7%	5,4%
Zonder werkervaring	2,2%	2,0%

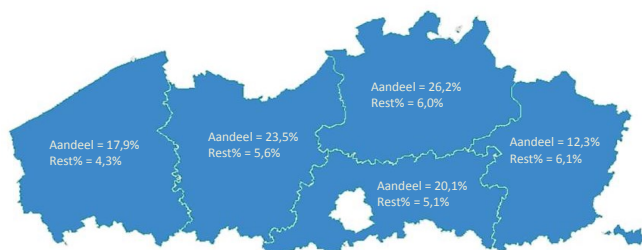

In dit niveau vinden wij alle schoolverlaters terug die een masterdiploma behaalden.

Wie nog een master na master volgde of een doctoraat behaalde, wordt opgenomen bij de gevolgde basisopleiding.

Het aantal masters stijgt al voor het 4de jaar op rij terwijl het rest% verder daalt. Het ligt op gelijke hoogte met het rest% van de professionele bachelors.

Aandeel alle schoolverlaters per provincie				
West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
19,2%	23,3%	28,2%	15,5%	13,9%

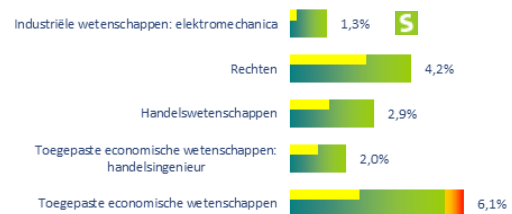

1 op 5 schoolverlaters met een masterdiploma woont in de provincie Vlaams-Brabant terwijl deze provincie in het totaal goed is voor iets meer dan 1 op 6 schoolverlaters. Deze oververteenwoordiging belet niet dat de kansen op een job hoog zijn. Ook Oost-Vlaanderen telt in verhouding wat meer schoolverlaters terwijl er in West-Vlaanderen en Limburg in verhouding iets minder afgestudeerde masters zijn.

De aansluiting met de arbeidsmarkt verloopt het vlotst in West-Vlaanderen. Ook in Vlaams-Brabant ligt het rest% iets onder het Vlaams gemiddelde, in de andere provincies ligt het boven het gemiddelde.

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

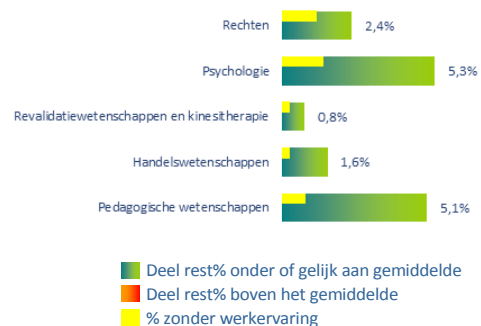

In de top 5 met de meeste mannelijke schoolverlaters komt slechts 1 STEM-opleiding voor. 'Industriële wetenschappen: elektromechanica' (460 sv) telt het grootste aantal schoolverlaters en biedt tevens de beste aansluiting met de arbeidsmarkt.

'Rechten' (449 sv) en 'Handelswetenschappen' (442 sv) zijn eveneens populair bij de mannen en bieden zeer goede kansen op werk.

Ook de opleiding 'Toegepaste economische wetenschappen: handelsingenieur' (306 sv) is zeer kansrijk, maar 'Toegepaste economische wetenschappen' (246 sv) laat een opvallende toename van het rest% optekenen: van 2,8% naar 6,1%.

Vrouwen

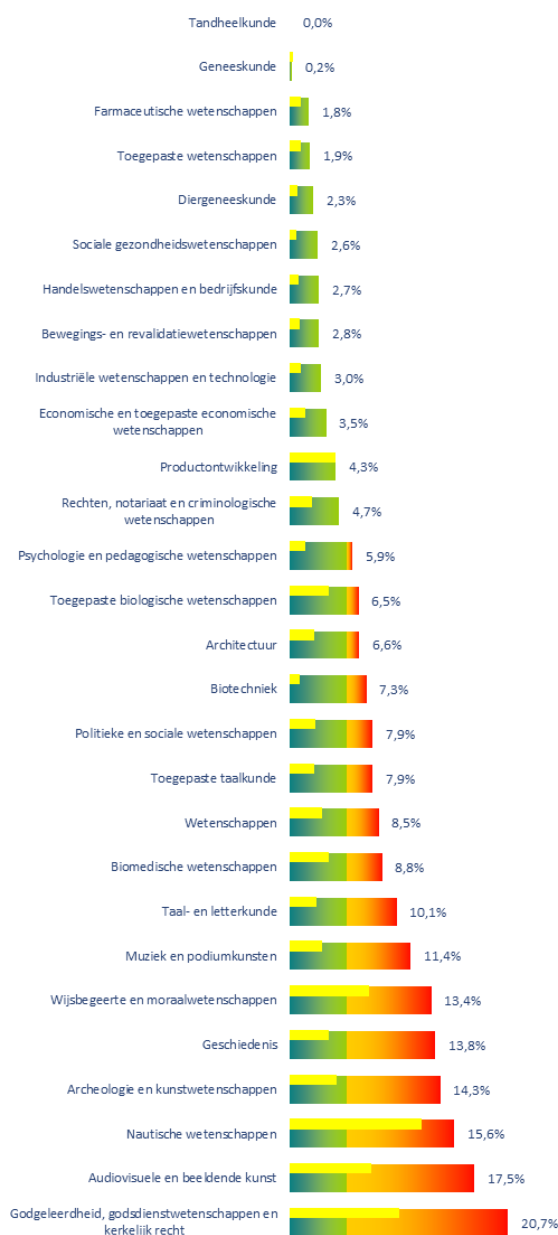

Bij de vrouwelijke masters zijn 'Rechten' (742 sv) en 'Psychologie' (618 sv) veruit de belangrijkste studierichtingen. Het rest% verschilt echter vrij sterk, met een veel beter resultaat voor 'Rechten'. 'Psychologie' doet het wel beduidend beter dan in het voorgaande jaar.

'Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie' (392 sv) is een sterke groeier. Als nieuwkomer in deze top 5 presteert deze opleiding veruit het best met nauwelijks nog werkzoekende schoolverlaters. 'Communicatiewetenschappen' verdwijnt uit de top 5.

'Handelswetenschappen' (379 sv) blijft het zeer goed doen, maar de opleiding 'Pedagogische wetenschappen' (374 sv) scoort qua rest% slechts iets beneden het gemiddelde voor dit studieniveau.

Studiegebieden

De masteropleidingen tellen 28 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters. 12 studiegebieden bieden voor dit niveau beter dan gemiddelde kansen op een snelle intrede op de arbeidsmarkt.

In de studiegebieden 'Tandheelkunde' (91 sv) en 'Geneeskunde' (413 sv) zijn er nauwelijks of geen schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar. Ook in de 'Farmaceutische wetenschappen' (382 sv) ligt het rest% zeer laag.

In de studiegebieden 'Toegepaste wetenschappen' (899 sv), 'Diergeneeskunde' (133 sv), 'Sociale gezondheidswetenschappen' (304 sv), 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' (949 sv), 'Bewegings- en revalidatiewetenschappen' (721 sv) ligt het rest% beneden 3%.

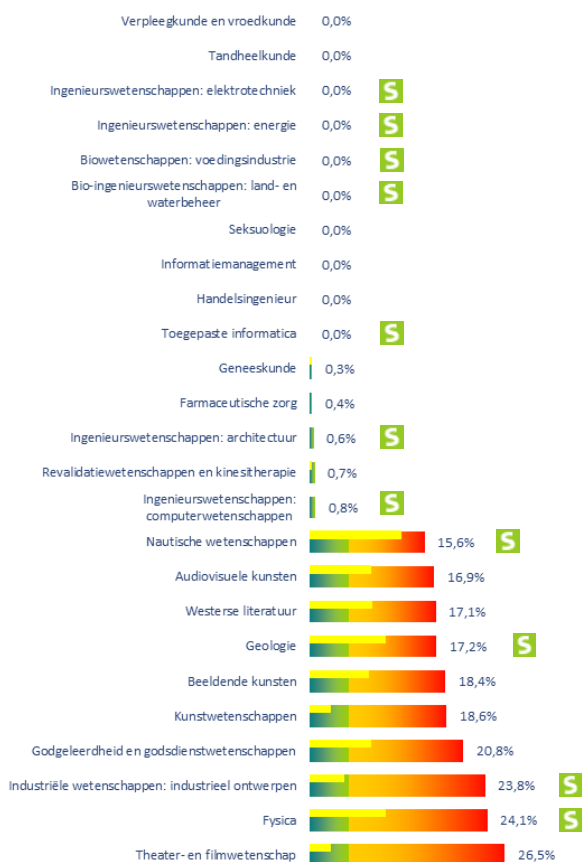
Ook de meest populaire studiegebieden 'Industriële wetenschappen en technologie' (1491 sv) en 'Economische en toegepaste economische wetenschappen' (2052 sv) bieden uitstekende uitstroomkansen. Tenslotte zijn er nog de studiegebieden 'Productontwikkeling' (46 sv) en 'Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen' (1.458 sv) met een rest% beneden 5% en dus onder het gemiddelde voor dit niveau.

Het sterk bevolkte studiegebied 'Psychologische en pedagogische wetenschappen' (1261 sv) scoort iets boven het gemiddelde. 'Politieke en sociale wetenschappen' (1182 sv) doet het beduidend beter dan het voorgaande jaar. Dit geldt ook voor 'Wetenschappen' (745 sv). Nog een vijftal studiegebieden halen een rest% beneden 9%: 'Toegepaste biologische wetenschappen' (429 sv), 'Architectuur' (350 sv), 'Biotechniek' (110 sv), 'Toegepaste taalkunde' (393 sv) en 'Biomedische wetenschappen' (217 sv).

Van de afgestudeerden in het studiegebied 'Taal- en letterkunde' (601 sv) is juist 1 op 10 nog werkzoekend na een jaar. Ook de kleinere studiegebieden 'Muziek en podiumkunsten' (166 sv), 'Wijsbegeerte en moraalwetenschappen' (67 sv), 'Geschiedenis' (217 sv) en 'Archeologie en kunstwetenschappen' (182 sv) bieden een minder goede aansluiting met de arbeidsmarkt.

De overgang van onderwijs naar werk verloopt ronduit moeilijk voor het vrij populaire studiegebied 'Audiovisuele en beeldende kunst' (388 sv). Hetzelfde geldt voor de veel kleinere studiegebieden 'Nautische wetenschappen' (32 sv) en 'Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht' (29 sv). De kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn loopt hier op van 15% tot iets meer dan 20%. Voor dit niveau zijn dit alleszins weinig rooskleurige perspectieven.

Opleidingen

Bij de masteropleidingen vinden we 10 opleidingen waar 1 jaar na het afstuderen niemand werkzoekend is. Het gaat meestal om kleinere opleidingen op vlak van aantal schoolverlaters.

De top 10 ziet er als volgt uit: 'Verpleegkunde en vroedkunde' (116 sv), 'Tandheelkunde' (91 sv), 'Ingenieurswetenschappen: elektrotechniek' (72 sv), 'Ingenieurswetenschappen: energie' (47 sv), 'Biowetenschappen: voedingsindustrie' (37 sv), 'Bio-ingenieurswetenschappen: land- en waterbeheer' (36 sv), 'Seksuologie' (34 sv), 'Informatiemanagement' (30 sv), 'Handelsingenieur' (24 sv) en 'Toegepaste informatica' (22 sv).

Dan zijn er nog een vijftal sterk bevolkte opleidingen met minder dan 1% werkzoekenden: 'Geneeskunde' (297 sv), 'Farmaceutische zorg' (266 sv), 'Ingenieurswetenschappen: architectuur' (169 sv), 'Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie' (552 sv) en 'Ingenieurswetenschappen: computerwetenschappen' (123 sv).

Maar ook in dit globaal uitstekend presterende studieniveau zijn er een aantal opleidingen die niet goed aansluiten bij de vraag van de arbeidsmarkt. De restpercentages bedragen minstens 15%, voor een viertal zelfs meer dan 20%. Op 'Beeldende kunsten' na zijn het weinig bevolkte opleidingen. Hoewel de resultaten door het beperkte aantal schoolverlaters van jaar tot jaar sterk kunnen fluctueren, betreft het hier toch opleidingen die steevast slechte scores halen.

De opleidingen 'Nautische wetenschappen' (32 sv), 'Audiovisuele kunsten' (83 sv), 'Westerse literatuur' (35 sv), 'Geologie' (29 sv), 'Beeldende kunsten' (288 sv) en 'Kunstwetenschappen' (70 sv) halen restpercentages tussen 15% en 20%

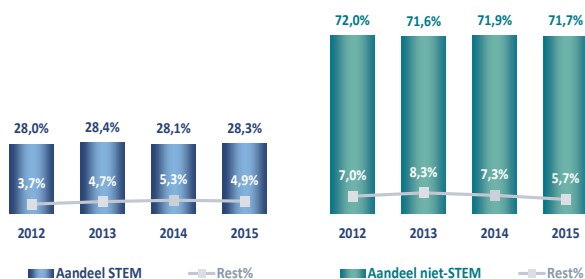
In de opleidingen 'Godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen' (24 sv), 'Industriële wetenschappen: industrieel ontwerpen' (21 sv), 'Fysica' (29 sv) en 'Theater- en filmwetenschap' (34 sv) is de kans om na 1 jaar werkzoekend te zijn groter dan 1 op 5.

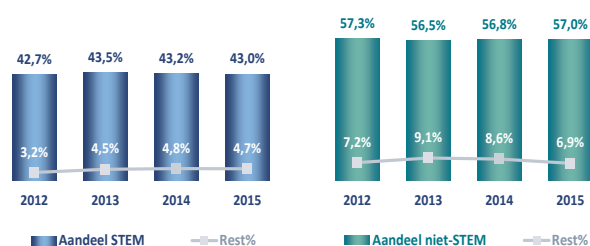
	2014	2015
Schoolverlaters in STEM	4.171	4.332
Werkzoekend na 1 jaar	222	211
Restpercentage	5,3%	4,9%
Zonder werkervaring	2,1%	2,0%

	2014	2015
Mannen in STEM	2.854	2.953
Werkzoekend na 1 jaar	137	139
Restpercentage	4,8%	4,7%
Zonder werkervaring	2,1%	1,9%

Evolutie STEM / niet-STEM - Totaal

Evolutie STEM / niet-STEM - Mannen

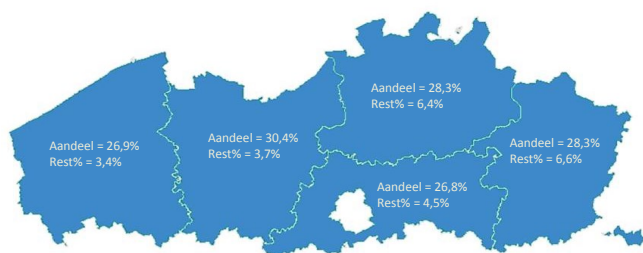
Het aantal schoolverlaters dat een STEM-masteropleiding volgde neemt opnieuw toe. Aangezien het aantal schoolverlaters uit niet-STEM-opleidingen ook toeneemt, blijft de stijging in het aandeel beperkt.

Het rest% voor de STEM-opleidingen in dit niveau is gedaald. Het rest% voor de niet-STEM-opleidingen daalt nog sterker dan het voorgaande jaar en verkleint verder het verschil met het rest% voor de STEM-opleidingen. Een STEM-opleiding volgen heeft nog een iets positiever effect op het vinden van een job in dit niveau.

Ondanks een toenemend aantal schoolverlaters, daalt het aandeel STEM bij de mannelijke masters heel licht. Het rest% daalt zeer lichtjes.

Voor de mannen die de school verlaten na het volgen van een niet-STEM-opleiding verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt een stuk vlotter dan verleden jaar, maar het rest% blijft nog altijd hoger dan van de STEM-opleidingen.

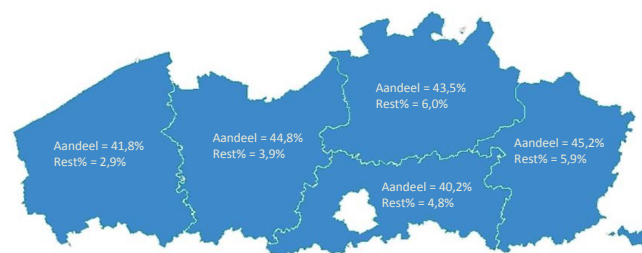
Aandeel en rest% STEM per provincie - Totaal

Oost-Vlaanderen telt als enige provincie iets meer dan 30% afgestudeerde masters uit een STEM-opleiding. In Antwerpen en Limburg ligt het aandeel op het gemiddelde, in Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen iets lager.

De aansluiting verloopt ronduit schitterend in West- en Oost-Vlaanderen en ook in Vlaams-Brabant hebben de STEM-afgestudeerden weinig problemen om werk te vinden. In Antwerpen en Limburg liggen de restpercentages duidelijk hoger dan het gemiddelde maar verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt nog vrij vlot.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Mannen

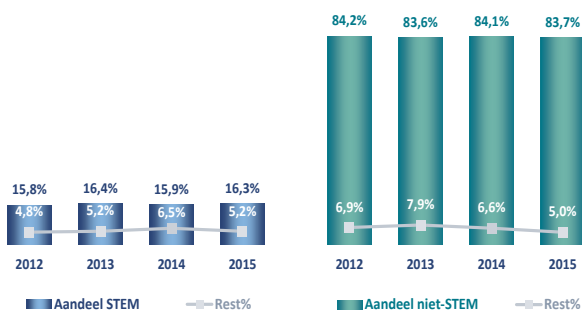

Het aandeel mannelijke schoolverlaters dat een STEM-opleiding volgde bij de masters bedraagt in iedere provincie minstens 40%. In Limburg ligt het aandeel STEM het hoogst, in Vlaams-Brabant het laagst. Het verschil tussen beide is toch vrij groot.

De aansluiting van de STEM-opleidingen op de arbeidsmarkt verloopt veruit het vlotst in West- en Oost-Vlaanderen. In Antwerpen en Limburg ligt het rest% een stuk hoger maar nergens is het problematisch. De verschillen tussen de provincies nemen wel iets toe.

	2014	2015
Vrouwen in STEM	1.317	1.379
Werkzoekend na 1 jaar	85	72
Restpercentage	6,5%	5,2%
Zonder werkervaring	2,1%	2,1%

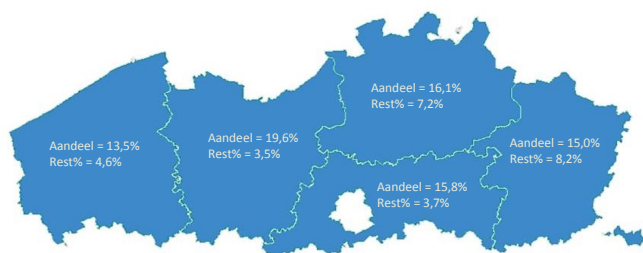
Evolutie STEM / niet-STEM - Vrouwen

Zowel het aantal als het aandeel vrouwelijke schoolverlaters die een STEM-opleiding volgden in dit niveau neemt toe.

Vrouwen die een STEM-opleiding volgden zien hun kansen op de arbeidsmarkt vrij sterk toenemen. Dit geldt ook voor vrouwen uit een niet-STEM-opleiding. Beide rest% blijven zo parallel lopen.

Aandeel en rest% STEM per provincie - Vrouwen

Het aandeel vrouwelijke masters die een STEM-opleiding volgden ligt veruit het hoogst in Oost-Vlaanderen waar bijna 1 op 5 vrouwelijke masters afstudeerde na een dergelijke opleiding. In de andere provincies ligt het aandeel vrouwen in STEM gevoelig lager, zelfs zeer laag in West-Vlaanderen.

In Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen vinden vrouwelijke masters uit een STEM-opleiding moeiteloos een job, het rest% bedraagt er iets minder dan 4%. In Antwerpen en Limburg vinden vrouwen uit STEM het moeilijkst aansluiting met de arbeidsmarkt, het rest% bedraagt er ongeveer het dubbele van in Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen.

Afgestudeerde masters vinden, samen met de professionele bachelors, het vlotst aansluiting met de arbeidsmarkt. Hun aandeel t.o.v. alle schoolverlaters is sinds 2011 met 1,6%punt toegenomen. Het rest% is sterk gedaald t.o.v. vorig jaar: van 6,7% naar 5,4%.

Het aantal STEM-gediplomeerden is licht toegenomen. De aansluiting met de arbeidsmarkt is iets verbeterd, maar bij de niet-STEM-opleidingen is de verbetering nog sterker zodat het verschil tussen STEM en niet-STEM kleiner wordt.

Hoewel het globale rest% voor de masters vrij laag ligt, scoort niet elke masteropleiding even goed. Zo scoren bijna alle opleidingen binnen het studiegebied 'Toegepaste wetenschappen' zeer goed, terwijl de opleidingen van enige omvang binnen het studiegebied 'Audiovisuele en beeldende kunst' jaar na jaar hoge restpercentages halen.

In de studiegebieden 'Industriële wetenschappen en technologie' en 'Toegepaste wetenschappen' zijn de vrouwen nog altijd ondervertegenwoordigd.

In de opleidingen die gelinkt zijn aan sociale en geestelijke gezondheid en pedagogiek zijn de vrouwen dan weer oververtegenwoordigd.

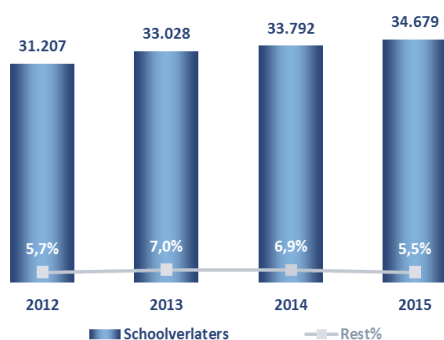
Opvallend is de mindere prestatie van een aantal opleidingen binnen het studiegebied 'Wetenschappen'. Traditioneel doet de populaire opleiding 'Biologie' het niet zo goed, maar ook de opleidingen 'Biochemie en biotechnologie', 'Chemie' en 'Fysica' bieden dit jaar minder goede perspectieven dan men van deze opleidingen zou verwachten.

Hooggeschoold

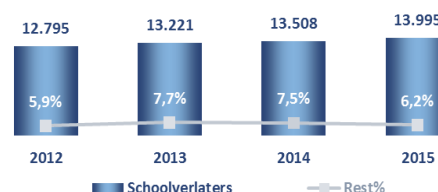
	2014	2015
Schoolverlaters	33.792	34.679
Werkzoekend na 1 jaar	2.335	1.912
Restpercentage	6,9%	5,5%
Zonder werkervaring	1,9%	1,8%

	2014	2015
Mannen	13.508	13.995
Werkzoekend na 1 jaar	1.013	870
Restpercentage	7,5%	6,2%
Zonder werkervaring	2,8%	2,4%

Evolutie aantal en rest% - Totaal

Evolutie aantal en rest% - Mannen

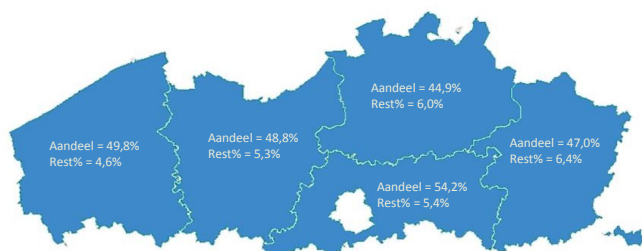

Het aantal hooggeschoolden, vanaf dit jaar inclusief HBO5, is over een periode van drie jaar met meer dan 10% toegenomen. De toename is iets sterker bij de vrouwen die nu bijna 60% van de hooggeschoolde schoolverlaters uitmaken. Het totale rest% is sterk gedaald, nog iets meer bij de vrouwen dan bij de mannen.

Het aantal mannelijke hooggeschoolde schoolverlaters blijft toenemen. De groei, beschouwd over drie jaar, bedraagt 9,3%. De sterkste toename situeert zich bij de professionele bachelors.

Het rest% van de mannelijke hooggeschoolden is sterk gedaald.

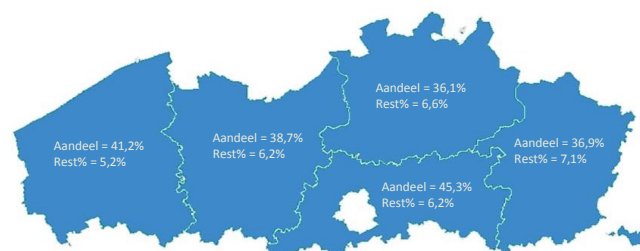
Aandeel en rest% per provincie - Totaal

In Vlaams-Brabant is ruim de helft van alle schoolverlaters hooggeschoold. West-Vlaanderen haalt bijna de helft. Oost-Vlaanderen doet het ook goed met bijna 49% hooggeschoolden, iets boven het gemiddelde voor Vlaanderen (48,5%). Limburg haalt een aandeel van 47%, Antwerpen sluit de rij met een vrij laag aandeel van bijna 45% hooggeschoolden.

Als enige haalt West-Vlaanderen een rest% werkzoekenden beneden 5%. Ook Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen doen iets beter dan het Vlaams gemiddelde van 5,5%. Antwerpen en Limburg presteren iets minder.

Aandeel en rest% per provincie - Mannen

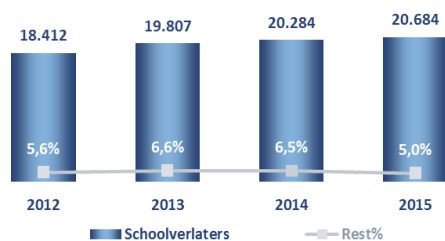

Vlaams-Brabant is ook bij de mannen de absolute uitschieter qua aandeel hooggeschoolden, opnieuw gevolgd door West-Vlaanderen dat ook meer dan 40% haalt. Oost-Vlaanderen haalt iets minder dan 40% hooggeschoolden mannen, terwijl Antwerpen en Limburg de rij sluiten met iets meer dan 1 op 3 hooggeschoolden mannelijke schoolverlaters. Het aandeel hooggeschoolden ligt bij de vrouwen gevoelig hoger.

Mannelijke hooggeschoolden schoolverlaters vinden het vlotst werk in West-Vlaanderen, gevolgd door Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen die gemiddeld scoren. In Antwerpen maar nog meer in Limburg verloopt de aansluiting met de arbeidsmarkt iets moeizamer voor de hooggeschoolden mannen.

	2014	2015
Vrouwen	20.284	20.684
Werkzoekend na 1 jaar	1.322	1.042
Restpercentage	6,5%	5,0%
Zonder werkervaring	1,4%	1,3%

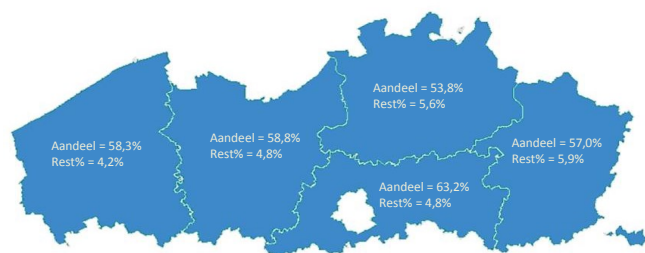
Evolutie aantal en rest% - Vrouwen

Ook bij de vrouwen was er de laatste jaren een gevoelige stijging van het aantal hooggeschoolde schoolverlaters: de toename, bekeken over drie jaar, bedraagt 12,3%.

Met een rest% van nog slechts 5% is de aansluiting met de arbeidsmarkt bij de vrouwelijke hooggeschoolde schoolverlaters nog sterker verbeterd dan bij hun mannelijke collega's.

Aandeel en rest% per provincie - Vrouwen

In Vlaams-Brabant is liefst 63% van de vrouwelijke schoolverlaters hooggeschoold. Geen enkele andere provincie haalt een aandeel van 60%.

Oost- en West-Vlaanderen doen het iets beter dan het Vlaams gemiddelde van bijna 58%, Limburg zit er iets onder. Ook bij de vrouwen sluit Antwerpen de rij met net geen 54% hooggeschoolden in het totaal aantal schoolverlaters.

Ook bij de hooggeschoolde vrouwen biedt West-Vlaanderen de beste perspectieven op een job, opnieuw gevolgd door Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen die een rest% beneden 5% noteren. In Antwerpen en Limburg verloopt de aansluiting iets moeilijker.

Het aantal hooggeschoolde schoolverlaters is voor het 3de jaar op rij toegenomen. T.o.v. 2011 is het aantal gestegen met 11%. De grootste toename situeert zich bij de professionele bachelors (+12%) en de academische bachelors (+13%). Het master-niveau stijgt ook, maar minder sterk (+8%).

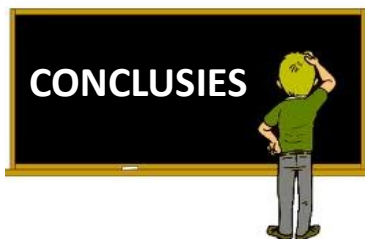
Het hoger beroepsonderwijs (HBO5) hoort nu ook bij dit scholingsniveau met voorlopig kunnen we enkel rapporteren over de opleiding 'Verpleegkunde'.

Wat betreft aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt gaan de hooggeschoolden erop vooruit tegenover vorig jaar. Vooral de professionele bachelors en de masters zien hun rest% sterk dalen (resp. -1,6%punt en -1,3%punt). Ook het rest% van de academische bachelors neemt af. Maar een aandeel van 11,2% schoolverlaters dat na 1 jaar werkzoekend is, blijft veel te hoog voor dit scholingsniveau. De opleiding HBO5 scoort iets minder goed dan vorig jaar, maar een rest% dat schommelt rond 1% kan bezwaarlijk slecht worden genoemd.

Vrouwen doen het in elk studieniveau beter dan de mannen. In PBA en ABA hebben vrouwen het al vier jaar na elkaar beter gedaan. In de masters waren de mannen drie en twee jaar geleden nog de betere, maar sinds 2014 moeten ze de vrouwen laten voorgaan wat betreft rest%. T.o.v. 2012 is het rest% bij de mannelijke MA-schoolverlaters gestegen met 0,4%punt, terwijl dat van de vrouwen is gedaald met 1,5%punt.

Bij de vrouwen neemt het aandeel STEM in de totale populatie hooggeschoolde schoolverlaters iets toe, maar met 12% blijft dit aandeel eerder laag.

In alle hooggeschoolde STEM-segmenten, zowel bij de mannelijke als de vrouwelijke professionele bachelors en masters, verbetert de aansluiting met de arbeidsmarkt. Dit moet vooral een aanmoediging zijn voor de vrouwen om het aandeel van de STEM-opleidingen verder op te krikken. Bij de mannen stabiliseert dit voorlopig op bijna de helft.

► Arbeidsmarkt en schoolverlaters doen het goed.

Na enkele moeilijke jaren in 2012 en 2013 kende Vlaanderen in de loop van 2014 en 2015 een aantrekkelijke conjunctuur en een herstellende arbeidsmarkt, wat zorgde voor een groei in de werkgelegenheid. Het aantal rechtstreeks door VDAB ontvangen werkaanbiedingen (NECzU) steeg van 155.463 (juli 2013- juni 2014) naar 165.780 (juli 2014- juni 2015).

De verbeterde conjunctuur vertaalde zich ook in een afname van het aantal werkzoekende jongeren (<25 jaar): van 39.704 in juni 2014 naar 37.504 in juni 2015. Tegelijk nam ook de uitstroom naar werk van deze werkzoekenden toe: van 51,8% in december 2014 (cohort instroom juli 2013-juni 2014) naar 53,4% in december 2015 (cohort instroom juli 2014-juni 2015). Deze stijging was aanwezig bij alle studieniveaus, maar de toename was groter naarmate het studieniveau steeg. De uitstroom naar werk van hogeschoolden steeg dus meer dan de uitstroom van midden- en laaggeschoolden. De stijging bedroeg respectievelijk 1,7 ppt., 1,1 ppt. en 1,0 ppt.

De daling van het globale restpercentage van 12,5% (vorige editie) naar 11,7% in deze schoolverlatersstudie kan ook gezien worden als een afspiegeling van de verbeterde conjunctuur en arbeidsmarkt in 2014 en 2015. En nu de Vlaamse arbeidsmarkt zich nog verder lijkt te herstellen, kunnen we misschien in de volgende editie nog betere cijfers optekenen?

Het lagere restpercentage is zo goed als volledig toe te schrijven aan de hogeschoolden: hun rest% daalde met 1,4%punt t.o.v. vorig jaar. Het restpercentage van de laaggeschoolden, daarentegen, steeg met 1,2%punt en het restpercentage van de middengeschoolden bleef zo goed als status quo (+0,2%punt).

De daling in het rest% van de hogeschoolden gaat samen met een stijging in het aantal schoolverlaters. Zeker op het niveau van de professionele bachelors en de masters is dit een goede zaak. Al moet gezegd worden dat niet elke opleiding binnen deze studieniveaus goed scoort. Schoolverlaters uit opleidingen die minder arbeidsmarktgericht zijn, vinden vaak moeilijk hun weg naar een job. En niet elke hoogopgeleide schoolverlater gaat vanaf het begin in zijn/haar vakgebied of op zijn/haar niveau aan het werk.

Niettegenstaande deze nuancering, blijkt uit deze studie opnieuw het belang van een diploma. Het behalen van een kwalificatie blijft hét toegangsticket tot de arbeidsmarkt. En dit geldt niet alleen voor de hoger geschoolden. In het DBSO en de Leertijd zien we een opmerkelijk verschil in restpercentages tussen schoolverlaters die enkel hun certificaat voor het beroepsgerichte gedeelte hebben behaald en zij die ook een getuigschrift of diploma voor de derde graad hebben verworven. Evenzo geldt voor BSO3 dat het volgen van een zevende jaar en het behalen van een diploma secundair onderwijs aanzienlijk de kansen op de arbeidsmarkt verhoogt.

► Het aantal ongekwalificeerde en laaggeschoolde schoolverlaters neemt verder af.

De daling in het aantal ongekwalificeerde en laaggeschoolde schoolverlaters, die al een paar jaar aan de gang is, zet zich ook nu verder. Het aantal laaggeschoolde schoolverlaters daalt op 3 jaar tijd met 18,6%. Deze daling is sterker bij de mannen (-19,5%) dan bij de vrouwen (-17,2%). Bij de ongekwalificeerde schoolverlaters, de meest kwetsbare groep, is de daling nog aanzienlijker. Hier daalt het aantal t.o.v. 2011 met 26,5%. En ook hier is de daling sterker bij de mannen (-28,9%) dan bij de vrouwen (-22,4%). Met een aandeel van meer dan 60% blijven de mannen wel oververtegenwoordigd bij de laaggeschoolde schoolverlaters.

Van alle Vlaamse schoolverlaters is nu 7,8% ongekwalificeerd en dat aandeel lag nooit lager. Hiermee zit Vlaanderen al aardig onder het Belgisch 'objectief 2020' van 9,5% en is het goed op weg om het Vlaams 'objectief 2020' van 5,2% te halen.

Als er al een positieve kant zat aan de langdurige crisis, dan is het misschien wel dat studenten en hun ouders meer zijn gaan nadenken over de studiekeuze en de invloed hiervan op het leven na de school. Dan kom je onvermijdelijk uit bij de conclusie dat geen kwalificatie halen bijzonder slechte perspectieven oplevert.

De arbeidsmarkt is voortdurend in beweging en zo ook de behoefte aan arbeidskrachten om deze golven op te vangen. Omdat steeds meer wordt ingezet op nieuwe technologieën en innovatie worden steeds hogere eisen gesteld aan wie op deze arbeidsmarkt actief wil zijn.

Laaggeschoolde, weinig complexe arbeid is grotendeels gedelokaliseerd of geautomatiseerd. Bovendien zijn er ook nog de middengeschoolden met een minder arbeidsmarktgericht diploma die noodgedwongen jobs innemen die binnen het bereik liggen van lager geschoolden.

Dit verklaart waarom de verdere daling van het aandeel laaggeschoolden tegelijk gepaard gaat met een verdere toename van het rest% (+ 2,7%punt, t.o.v. 2011). Er blijven immers veel vacatures voor laaggeschoolden bestaan. Naast de kwalitatieve mismatch, kan dit erop wijzen dat de verdringing door hoger geschoolden nog toeneemt.

De grote zorgenkinderen blijven de 1.842 schoolverlaters die maximaal de 1ste graad van het secundair onderwijs met succes afwerkten. Deze schoolverlaters slepen vaak meerdere problemen met zich mee die hen niet of sterk vermindert inzetbaar maken. Enkel een warme overdracht van onderwijs naar arbeidsmarkt en de inzet van gespecialiseerde begeleiding kan deze jongeren helpen om hun loopbaan op de rails te krijgen en te houden.

Maar ook BuSO-schoolverlaters, die vissen in dezelfde jobvijver als hun collega's uit DBSO en BSO2, hebben nood aan een intensieve en een op maat begeleiding die hen helpt in het zoeken naar een duurzame job. Vooral BuSO-ers die geen ABO hebben gevolgd, zijn er slecht aan toe: hun rest% ligt nog een stuk hoger (44,8%) dan bovenvermelde schoolverlaters zonder enige kwalificatie (42,5%).

Maar ook de BuSO-ers die wel een ABO hebben gevolgd, krijgen veel te weinig kansen op de arbeidsmarkt (rest% van 38,1%). Zij hebben nochtans dikwijls een betere werkattitude en andere troeven waarover vele laaggeschoolde jongeren niet beschikken. Door hun beperking echter hebben zij het moeilijker om deze troeven uit te spelen naar een werkgever toe. Het is dan ook noodzakelijk dat deze mensen kunnen rekenen op een netwerk van begeleiders die gericht, en met de inzet van een aantal ondersteunende maatregelen, werkgevers mee overtuigen van hun kwaliteiten.

► Hoog tijd voor duaal leren.

Leren en werken blijft een succesformule, dat toont de Leertijd al jaar na jaar. Binnen de groep van laaggeschoolde schoolverlaters scoort geen enkel studieniveau zo goed als de Leertijd. Terwijl de andere studieniveaus restpercentages tussen 18% en 45% halen, doet de Leertijd het met 11,6% gemiddeld zelfs beter dan elk studieniveau binnen de groep van middengeschoolde schoolverlaters. Zelfs de hooggeschoolde ABA-ers scoren met hun rest% van 11,2% nauwelijks beter.

Maar wat dan met de schoolverlaters uit DBSO? Ook hier wordt een component leren afgewisseld met een component werken. Waarom halen deze schoolverlaters dan een rest% (27,7%) dat bijna 1,5 keer zo hoog ligt als dat van de Leertijd? Dat heeft verschillende oorzaken. Ten eerste betreft het minder gemotiveerde en 'arbeidsrijpe' jongeren. De reputatie en positie van DBSO is er nog steeds één van 'de bodem van de waterval'. Daarnaast is er de vaak gehoorde klacht over het ontbreken van (passende) stageplaatsen. Als leerlingen geen stageplaats hebben of een stageplaats toegewezen krijgen die niet bij hun studierichting aansluit, kan dit de vlotte uitstroom naar werk belemmeren. Bij de uitwerking van het stelsel van duaal leren verdient het toereikend aanbod van 'leerwerkplaatsen' dan ook prioritaire aandacht.

Doordat leerlingen uit de Leertijd verplicht worden een werkgever te hebben, is een sterke band met de werkvloer gegarandeerd. Dit zorgt ook indirect voor een selectie-effect. Wie geen werkplek vindt, of wie op de werkplek blijft geeft van slechte werkattitudes, wordt uit de opleiding gezet. Dit betekent dat in de praktijk enkel de besten de eindmeet halen.

Dat praktijk en stage een belangrijke positieve invloed hebben op de overgang van school naar arbeidsmarkt, bewijzen ook de zevende specialisatiejaren in BSO3 en TSO3. Leerlingen die zo'n extra jaar hebben gevolgd, hebben het beduidend makkelijker om na het afstuderen een plek te vinden op de arbeidsmarkt. De restpercentages van een zesjarige opleiding BSO3 of TSO3 liggen gemiddeld een stuk hoger dan de restpercentages van een zevenjarige opleiding: in BSO3 is dat een verschil van 6,6%punt en in TSO3 4,6% punt. Het grotere verschil in BSO3 is voor een stuk te verklaren doordat hier dit extra jaar ook een verschil maakt in het al dan niet halen van een diploma secundair onderwijs. Voor de arbeidsmarkt blijft een diploma toch nog altijd

meer waarde hebben dan een getuigschrift.

Evenzeer in DBSO en Leertijd speelt het hebben van een diploma of getuigschrift een belangrijke rol. De mogelijkheid om in DBSO en Leertijd een getuigschrift of diploma secundair onderwijs te kunnen behalen moet daarom ook zeker worden toegejuicht. Gedetailleerdere analyse van de restpercentages bij schoolverlaters uit Leertijd en DBSO leert immers dat werkervaring opdoen tijdens de opleiding alleen niet volstaat. Jongeren die daar enkel hun beroepsgerichte kwalificatie behalen maar geen diploma of getuigschrift van het secundair onderwijs, raken ondanks die werkervaring niet vlot aan de slag.

De combinatie van werkervaring én diploma lijkt dus de sleutel tot een optimale lancering op onze arbeidsmarkt. Werkervaring brengt iemand een beroep én arbeidsmarktattitudes bij, en het halen van een diploma bewijst dat men in staat is zich nieuwe kennis eigen te maken. Op onze continu veranderende arbeidsmarkt, is ook dat laatste cruciaal voor een duurzame loopbaan.

Het Vlaamse duaal leren, waarvan de eerste piloottrajecten volgend schooljaar worden opgestart, combineert heel bewust een diploma met een heel stevige basis van praktijkervaring. Duaal leren moet een meer positieve én volwaardige keuze worden dan vandaag het geval is. Dit betekent dat leerlingen die bewust kiezen voor duaal leren hetzelfde diploma moeten kunnen behalen als leerlingen die voltijds op school blijven. Op die manier kan aan leerlingen uit het duaal systeem maximale arbeidsmarktkansen worden gegeven.

► Gender en (STEM-) studiekeuze.

Studiekeuzes zijn niet genderneutraal. Dat zijn ze vandaag niet en dat zijn ze nooit geweest. De hardnekkigheid van het fenomeen verrast wel. Ondanks alle inspanningen om meer meisjes in STEM-opleidingen te krijgen, zien we amper iets veranderen.

Bij de middengeschoolden zien we de traditionele keuzeparatronen aanhouden. Naast sociale verwachtingspatronen en vooroordelen ("techniek is zwaar en vuil", "technologie is meer iets voor jongens") zijn de relatief goede vooruitzichten voor vrouwen in niet-STEM richtingen mogelijks ook een oorzaak van het blijvend laag aandeel van vrouwen in STEM-richtingen. Enkel voor ASO3 ligt het aandeel vrouwelijke schoolverlaters uit STEM-opleidingen vrij hoog (29%). Maar t.o.v. 2011 zien we zo goed als geen stijging (+0,2%punt). Bij de ASO-mannen zien we wel een verdere toename sinds 2011. Hun aandeel stijgt van 45,4% naar bijna 48%. Dat lijkt een goede zaak, maar dat is het niet. Dit wil immers zeggen dat veel mannelijke schoolverlaters met een wiskundige of wetenschappelijke vorming geen hoger diploma behalen. En dat is niet alleen voor henzelf, maar ook voor de arbeidsmarkt een groot verlies.

In BSO3 en TSO3 zien we het aandeel STEM-vrouwen sinds 2011 iets stijgen, maar de aandelen blijven klein, resp. 2,7% en 10,4%. Binnen zo goed als alle STEM-opleidingen blijven

De meisjes de spreekwoordelijke uitzondering ('Bouw', 'Auto', 'Hout') of zijn ze zelfs helemaal niet te vinden ('Koeling en warmte'). In studiegebieden als 'Lichaamsverzorging' zien we dan weer net het tegenovergestelde: hier is geen enkele mannelijke schoolverlater terug te vinden.

Waar veel mannelijke schoolverlaters zijn aan te treffen, zijn de opleidingen 'Kantoor' (BSO3), 'Verkoop' (BSO3) en 'Handel' (TSO3). Hier heeft de dominantie van de vrouwen over de jaren plaats gemaakt voor een evenwicht (BSO3) of een overwicht van de mannen (TSO3). Deze studierichtingen bieden echter een gebrekkige aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. Daarenboven gaat de verhoogde interesse van mannen in deze opleidingen ten koste van een keuze voor STEM.

Bij de mannen zien we het aandeel dat kiest voor een STEM-richting in BSO3 en TSO3, bekeken over drie jaar, dalen. Vooral de harde technische richtingen gaan achteruit. Hoewel er na het dieptepunt van vorig jaar in een aantal richtingen weer meer schoolverlaters zijn dan vorig jaar, zien we de schoolverlatersaantallen in de technische richtingen t.o.v. 2011, globaal gezien, dalen. De sterkste dalingen (tussen -14%punt en -20%punt) doen zich voor in de studiegebieden 'Auto' (BSO3 en TSO3), 'Bouw' (TSO3) en 'Mechanica-Elektriciteit' (TSO3). Hopelijk kunnen de lagere restpercentages van STEM-richtingen tegenover niet-STEM-richtingen de mannen terug overtuigen om meer voor techniek en technologie te kiezen.

In het hoger onderwijs is de ondervertegenwoordiging van meisjes binnen STEM-studiegebieden als industriële wetenschappen en technologie iets minder extreem. Toch zien we dat zowel op PBA- als masterniveau het traditionele keuzepatroon blijft gelden. Vergelijking van de huidige schoolverlaterscijfers met de analyses uit voorgaande decennia leert dat sommige keuzes zelfs nog sterker dan vroeger genderspecifiek zijn. Zo is het overwicht van de vrouwen binnen de studiegebieden 'Onderwijs' en 'Gezondheidszorg' toegenomen.

Vergeleken met drie jaar geleden is het aandeel vrouwelijke schoolverlaters uit STEM-richtingen in PBA zo goed als gelijk gebleven (-0,2%punt) en dat van de mannen iets gedaald (-0,9%punt). Bij de masters is het aandeel schoolverlaters uit STEM bij zowel mannen als vrouwen status quo gebleven (resp. +0,4%punt en +0,5%punt). Voorlopig zien we dus nog geen significant toegenomen uitstroom uit de STEM-opleidingen. Gezien het Vlaamse STEM-actieplan pas in 2012 is gestart, is het misschien nog te vroeg om al een effect te kunnen zien.

Hoe dan ook, gezien de technologische innovaties die zich in snel tempo in onze samenleving ontwikkelen, moet blijvend worden ingezet op de STEM-acties om zoveel mogelijk jongeren te stimuleren om te kiezen voor STEM-opleidingen en -loopbanen. Onze kenniseconomie en arbeidsmarkt vragen naar meer STEM-profielen.

Naast het STEM-actieplan en het duaal leren, heeft minister van onderwijs ook een herstructurering en modernisering

van het enorme aanbod aan studierichtingen in de 2de en 3de graad van het secundair onderwijs op het oog. Om jongeren de beste onderwijs- en loopbaankansen te geven stelt zij voor om richtingen zoals 'Handel', die hun relevantie voor de arbeidsmarkt grotendeels zijn verloren, te schrappen, te herpositioneren of inhoudelijk te actualiseren. Hopelijk zien we hiermee de hoge restpercentages van vele niet-arbeidsmarktgerichte opleidingen in BSO en TSO in de toekomst dalen.

► Vrouwen doen het beter.

Meer dan 60% van de ongekwalificeerde en laaggeschoolde schoolverlaters, en 58% van alle middengeschoolde schoolverlaters zijn mannen. Bij de hooggeschoolden zien we een omgekeerde verhouding: daar is 60% van alle schoolverlaters een vrouw. Van alle vrouwelijke schoolverlaters heeft ook meer dan de helft, nl. 58%, een diploma hoger onderwijs tegenover 39% van de mannelijke schoolverlaters. In elk studieniveau van de hooggeschoolden zijn de vrouwen in de meerderheid. Eén uitzondering hierop is ABA. Hier vinden we meer mannen dan vrouwen terug en hun aandeel neemt jaar na jaar licht toe. Dit is vermoedelijk minder een verhaal van studiekeuzes dan een verhaal van studiemotivatie en doorzettingsvermogen. Ongeacht hun vooropleiding haken dus meer jongens dan meisjes vroegtijdig af, vooraleer ze hun master hebben behaald. Omdat de arbeidsmarkt een ABA-diploma niet beschouwt als een volwaardig diploma en deze schoolverlaters dan ook niet als voldoende competent ziet, doen zij het veel minder goed dan andere hooggeschoolde schoolverlaters.

Een gelijkaardig verhaal stellen we vast bij ASO3. Ook hier zien we meer mannelijke dan vrouwelijke schoolverlaters. En dat is opvallend: we weten namelijk dat er meer meisjes studeren binnen het algemeen secundair onderwijs. Meisjes stromen dus ook na het ASO3 vaker door naar het hoger onderwijs en halen vaker effectief een hoger diploma. Jongens starten na het ASO3 mogelijk wel in dat hoger onderwijs maar haken vaker vroegtijdig af zonder hoger diploma. Opnieuw is dit een slechte zaak voor de jongens. Maximaal over een diploma ASO3 beschikken, is geen goede startpositie op de arbeidsmarkt.

Welk diploma de vrouwelijke schoolverlaters ook hebben behaald, ze vinden vlotter aansluiting met de arbeidsmarkt dan hun mannelijke collega's. Met uitzondering van BuSO, DBSO en Leertijd, vertonen vrouwen in alle studieniveaus een lager rest% dan hun mannelijke collega's. Globaal genomen scoorden vrouwelijke schoolverlaters in 2015 een rest% van 9,7%. Dit ligt beduidend lager dan het rest% van 13,8% bij de mannelijke schoolverlaters.

- Dit rapport leert welke opleidingen goede kansen bieden op werk en ook na welke opleidingen de zoektocht naar een job wat moeilijker verloopt.
- Een diploma opent de poort naar de arbeidsmarkt.
- Vakkennis is belangrijk maar ook persoonlijkheid, sociale vaardigheden en motivatie zijn belangrijke troeven.
- Een studiekeuze kan grote gevolgen hebben in je latere leven. Denk er goed over na.
- Een goede studiekeuze maken begint bij informatie maar laat zeker ook je hart meespreken.

Neem een vliegende start met vdab.be/jongeren
voor al je vragen als werkzoekende.
Of bel gratis naar 0800/30 700.

